

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ Η ΦΥΣΙΚΗ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1917-1967. ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ, ΟΙ
ΣΧΟΛΕΣ, ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ, Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.**

ΣΥΝΤΑΚΤΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΣΟΛΩΜΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ
Α.Μ. 09101018

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΜΠ

ΑΘΗΝΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ Η ΦΥΣΙΚΗ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1917-1967. ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ, ΟΙ
ΣΧΟΛΕΣ, ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ, Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.**

ΣΥΝΤΑΚΤΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΣΟΛΩΜΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ
Α.Μ. 09101018

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΜΠ

ΑΘΗΝΑ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	σ. 3
Το Πολυτεχνείο στο Μεσοπόλεμο	σ. 4
Το ΕΜΠ κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο	σ. 14
Η εξέλιξη του Πολυτεχνείου μεταπολεμικά	σ. 15
Περιεχόμενο έδρας Εφαρμοσμένων Μαθηματικών	σ. 23
Περιεχόμενο εδρών Φυσικής	σ. 25
Καθηγητές Μαθηματικών	
Νικόλαος Γεννηματάς	σ. 28
Νικόλαος Καρακατσανίδης	σ. 28
Γεώργιος Ρεμούνδος	σ. 29
Ιωάννης Χατσόπουλος	σ. 29
Αριστοτέλης Οικονόμου	σ. 30
Νικόλαος Κριτικός	σ. 31
Φίλων Βασιλείου	σ. 32
Αναστάσιος Παπασπύρος	σ. 33
Πέτρος Κριεζής	σ. 35
Παναγιώτης Λαδόπουλος	σ. 36
Καθηγητές Φυσικής	
Κωνσταντίνος Μαλιέζος	σ. 40
Αχιλλέας Παπαπέτρου	σ. 40
Παύλος Σαντορίνης	σ. 41
Κωνσταντίνος Παλαιολόγος	σ. 43
Θεόδωρος Κουγιουμτζέλης	σ. 45

Παράρτημα

Πρόγραμμα Μαθημάτων και Ωρών στην Ανώτατη Σχολή
Πολιτικών Μηχανικών

Ακαδ. Έτη 1918-19 έως 1939-40 σ. 51

Ακαδ. Έτη 1950-51 έως 1966-67 σ. 60

Πρόγραμμα Μαθημάτων και Ωρών στην Ανώτατη Σχολή
Μηχανολόγων - Ηλεκτρολόγων

Ακαδ. Έτη 1918-19 έως 1939-40 σ. 67

Ακαδ. Έτη 1950-51 έως 1966-67 σ. 75

Πρόγραμμα Μαθημάτων και Ωρών στην Ανώτατη Σχολή
Αρχιτεκτόνων

Ακαδ. Έτη 1918-19 έως 1939-40 σ. 91

Ακαδ. Έτη 1950-51 έως 1966-67 σ. 97

Πρόγραμμα Μαθημάτων και Ωρών στην Ανώτατη Σχολή
Χημικών Μηχανικών

Ακαδ. Έτη 1918-19 έως 1939-40 σ. 102

Ακαδ. Έτη 1950-51 έως 1966-67 σ. 108

Πρόγραμμα Μαθημάτων και Ωρών στην Ανώτατη Σχολή
Τοπογράφων Μηχανικών

Ακαδ. Έτη 1918-19 έως 1939-40 σ. 115

Ακαδ. Έτη 1950-51 έως 1966-67 σ. 122

Abstract

σ. 130

Βιβλιογραφία και Αρχειακές Πηγές

σ. 131

Περίληψη

Στην ιστορία του Πολυτεχνείου αποτυπώνεται ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της επιστημονικής, τεχνολογικής και οικονομικής ιστορίας της Ελλάδας. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να περιγράψει πως εξελίχθηκε η διδασκαλία των μαθημάτων Φυσικής και Μαθηματικών στις Σχολές του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου κατά την περίοδο από την αναδιοργάνωση του Πολυτεχνείου το 1917 έως την επιβολή της δικτατορίας το 1967.

Στο πρώτο μέρος γίνεται μια ιστορική αναδρομή στο σημαντικότερο τεχνολογικό ίδρυμα της χώρας, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ). Παρουσιάζεται η πορεία του από το Μεσοπόλεμο στο Β' Παγκόσμιο και τη μεταπολεμική εποχή μέσα από την εξέλιξη των Ανώτατων Σχολών του. Απαραίτητο μεθοδολογικό εργαλείο για την επίτευξη αυτού του σκοπού ήταν η καταγραφή της εξέλιξης του προγράμματος μαθημάτων Μαθηματικών και Φυσικής στις Σχολές του ΕΜΠ, όπως επίσης και των αντίστοιχων εδρών την περίοδο υπό μελέτη. Μέσα από τα προγράμματα μαθημάτων, αναζητήθηκε η σύνδεση των τεχνολογικών αναγκών της χώρας με τη διεύρυνση των πεδίων δραστηριότητας του Πολυτεχνείου, την ίδρυση νέων σχολών και την επέκταση των πλαισίων εφαρμογής των μαθημάτων των Φυσικομαθηματικών εδρών. Ερευνήθηκε επίσης η επίδραση που είχαν στην εξέλιξη της δομής των σχολών του Πολυτεχνείου οι κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές συνθήκες και μεταβολές που έλαβαν χώρα τόσο στην Ελλάδα όσο και στον υπόλοιπο κόσμο.

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση βιογραφικών των Καθηγητών Μαθηματικών και Φυσικής του ΕΜΠ οι οποίοι δίδαξαν στο Ίδρυμα την περίοδο υπό μελέτη. Περιγράφονται οι σπουδές τους, οι διαδικασίες εκλογής τους, παρουσιάζονται συγγράμματα και δημοσιεύσεις τους και υπογραμμίζεται το εκπαιδευτικό τους έργο και η προσφορά τους στο Ίδρυμα. Τονίζεται επιπλέον η συμβολή των Καθηγητών αυτών στις εξελίξεις της έρευνας και της τεχνολογίας στην εποχή τους, καθώς και η ευρωπαϊκή και παγκόσμια επιστημονική τους παρουσία.

Στο παράρτημα που ολοκληρώνει την παρούσα εργασία επιχειρείται μία αναλυτική καταγραφή της εξέλιξης του προγράμματος σπουδών των Σχολών σε σχέση με τα μαθήματα Φυσικής και Μαθηματικών. Το εγχείρημα στηρίχθηκε στη συγκέντρωση, τη μελέτη και την επεξεργασία των στοιχείων που εντοπίστηκαν στο Ιστορικό Αρχείο του Ίδρυματος και συγκεκριμένα στα Πρακτικά της Συγκλήτου και στα Πρακτικά του Συλλόγου των Τακτικών Καθηγητών. Η συγκεκριμένη καταγραφή αφορά στις περιόδους 1917-1940 και 1950-1967.

Το Πολυτεχνείο στο Μεσοπόλεμο

Η αφετηρία του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου εντοπίζεται περί τα 1837 με την ίδρυση του πρώτου “Τεχνικού Σχολείου” στην Ελεύθερη Ελλάδα, με μονοετή φοίτηση και λειτουργία μόνο κατά τις Κυριακές και τις γιορτές. Απαραίτητα προσόντα για την εγγραφή αποτελούσαν η γνώση ανάγνωσης και γραφής και σκοπός της ήταν η εκπαίδευση αρχιτεχνιτών. Το 1843 αναδιοργανώνεται και μετονομάζεται σε “Σχολείον Τεχνών”, το Καθημερινό τμήμα (ή «Βιοτεχνικόν») του οποίου λειτουργούσε ως μέση τεχνική σχολή και είχε σκοπό την εκπαίδευση εργοδηγών. Απαραίτητο προσόν εγγραφής ήταν το απολυτήριο ελληνικού σχολείου και η φοίτηση σε αυτό ήταν τριετής. Το 1887, το «Βιοτεχνικόν» μετατράπηκε σε ανώτερη σχολή και μετονομάστηκε σε “Σχολείο Βιομηχάνων Τεχνών”, υπαγόμενο στο υπουργείο Εσωτερικών. Σε αυτό ιδρύθηκαν οι ανώτερες σχολές Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανουργών (οι μετέπειτα Μηχανολόγοι), τετραετούς φοίτησης, και απαραίτητες προϋποθέσεις εισαγωγής σε αυτές ήταν το απολυτήριο γυμνασίου και η επιτυχία σε εξετάσεις υψηλών απαιτήσεων, γεγονός που συντέλεσε στην αύξηση του κύρους του ιδρύματος.

Η λειτουργία του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου ως ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος ξεκινά το Νοέμβριο του 1914, με τη μετονομασία και αναδιοργάνωση του “Σχολείου των Βιομηχάνων Τεχνών”, υπάγεται στο νεοσύστατο τότε υπουργείο Συγκοινωνίας, ενώ γίνεται ισότιμο με το Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Προβλεπόταν η λειτουργία τεσσάρων Ανώτατων σχολών, Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανολόγων, Αρχιτεκτόνων και Ηλεκτρολόγων – Τηλεγραφομηχανικών, ενώ καθιερωνόταν για πρώτη φορά η εκλογή των νέων καθηγητών από το Σύλλογο των διδασκόντων. Ανώτατο διοικητικό σώμα του ιδρύματος οριζόταν το Σπουδαστικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από το διευθυντή, τους υποδιευθυντές και δύο ακόμη καθηγητές που εκλέγονταν από το Σύλλογο. Ο διευθυντής διοριζόταν μετά από πρόταση του υπουργικού συμβουλίου, ενώ οι υποδιευθυντές των σχολών εκλέγονταν από το Σύλλογο των Καθηγητών και διοριζονταν με διετή θητεία.¹

Το 1917 αποτέλεσε τη χρονολογία ουσιαστικής αναδιοργάνωσης του ΕΜΠ.² Τα έτη φοίτησης στη Σχολή των Πολιτικών Μηχανικών αυξήθηκαν από 4 σε 5 και η Μηχανολογική Σχολή μετατράπηκε σε Ανωτάτη Σχολή Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων, επίσης πενταετούς διάρκειας.³ Προβλεπόταν επιπλέον η άμεση ίδρυση και λειτουργία τριών σχολών, Αρχιτεκτόνων και Χημικών Μηχανικών, με τετραετή διάρκεια φοίτησης, και Τοπογράφων Μηχανικών με τριετή. Επίσης το

¹ Μπάρμπα, Βασιλική. *Βιομηχανική ανάπτυξη και τεχνολογική εκπαίδευση στην Ελλάδα από το μεσοπόλεμο έως τη μεταπολίτευση. Η εξέλιξη του προγράμματος σπουδών στις σχολές Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών του ΕΜΠ*, Αθήνα, 2007, Μεταπτυχιακή εργασία, σσ. 56-58

² Μπίρης Κώστας, *Ιστορία Του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου 1836-1916*, Αθήνα 1957, Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, σσ. 476-479

³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 3^η, Συνεδρία της 9^{ης} Νοεμβρίου 1917

Σπουδαστικό Συμβούλιο μετονομάστηκε σε Σύγκλητο του ΕΜΠ⁴ και οι Υποδιευθυντές σε Κοσμήτορες. Ο διευθυντής εκλεγόταν πλέον από το Σύλλογο των Τακτικών Καθηγητών, ενώ το δικαίωμα ανάδειξης στη θέση αυτή αναγνωριζόταν αποκλειστικά στους καθηγητές του Ιδρύματος, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν συμπληρώσει δεκαετή υπηρεσία σε αυτό. Τα όρια της αυτοτέλειας του Πολυτεχνείου διευρύνθηκαν, περιορίζοντας τη διοικητική εξάρτηση του από τις υπηρεσίες του υπουργείου Συγκοινωνίας, και απέκτησε χαρακτηριστικά ακαδημαϊκού ιδρύματος, τα οποία έμελλαν να το συνοδεύουν, παρά τις όποιες αλλαγές, μέχρι και τη δεκαετία του 1980.⁵

Απαραίτητες προϋποθέσεις εισαγωγής ήταν το απολυτήριο γυμνασίου και η επιτυχία σε εξετάσεις υψηλών απαιτήσεων. Στις εισαγωγικές εξετάσεις για τις ανώτατες Σχολές του Πολυτεχνείου εξετάζονταν γραπτώς τα μαθήματα: Άλγεβρα, Γεωμετρία, Τριγωνομετρία και Φυσική στην έκταση της διδασκόμενης ύλης, που αναγραφόταν στο επίσημο πρόγραμμα των Γυμνασίων του Κράτους, και σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα που καταρτιζόταν από τη Σύγκλητο. Οι εξειαστικές επιτροπές αποτελούνταν από Καθηγητές των Ανωτέρων Μαθηματικών, της Ανώτερης Μαθηματικής Ανάλυσης, της Παραστατικής Γεωμετρίας και της Πειραματικής Φυσικής, γεγονός που υπογραμμίζει τη διαχρονική πεποίθηση ότι τα Μαθηματικά και η Φυσική αποτελούν το θεμέλιο της επιστήμης του μηχανικού εν γένει. Η σοβαρότητα και η αυστηρότητα των εισαγωγικών εξετάσεων συνέβαλαν στην ανάπτυξη του γοήτρου του Πολυτεχνείου.⁶

Στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης, σε συζήτηση σχετικά με το πρόγραμμα των μαθημάτων και εδρών, το μάθημα “Αναλυτική Γεωμετρία και στοιχεία ανώτερης αναλύσεως” μετονομάζεται σε “Ανώτερα Μαθηματικά (αναλυτική γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου, αι εκ της ανώτερης άλγεβρας αναγκαιούσαι γνώσεις, διαφορικός λογισμός και αρχαίο ολοκληρωτικού λογισμού)”, και η σχετική έδρα “Έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών”, μετά από πρόταση του καθηγητή των μαθηματικών κ. Ν. Γεννηματά. Επιπλέον, η Σύγκλητος συμπλήρωσε την ονομασία της δεύτερης έδρας ανωτέρων μαθηματικών από “Έδρα Ανώτερης Ανάλυσης” σε “Έδρα Ανώτερης Μαθηματικής Ανάλυσης”.⁷ Τέλος, αποφασίστηκε η προσθήκη του μαθήματος του “Γραφικού και Διανυσματικού Λογισμού” στο πρόγραμμα σπουδών των σχολών πενταετούς φοίτησης (Πολιτικοί Μηχανικοί και Μηχανολόγοι – Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί), που θα υπαγόταν στην έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών.⁸

Τα μαθήματα των Σχολών του ΕΜΠ τα πρώτα χρόνια μετά την αναδιοργάνωσή του στα πλαίσια των Μαθηματικών και Φυσικών

⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 1^η, Συνεδρία της 2^{ας} Νοεμβρίου 1917

⁵ Μπάρμπα Β., ό.π., σ. 59

⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 6^η, Συνεδρία της 14^{ης} Νοεμβρίου 1917

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 61^η, Συνεδρία της 29^{ης} Απριλίου 1919

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1943, Πράξη 2^α, Συνεδρία της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1943

⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 1^η, Συνεδρία της 2^{ας} Νοεμβρίου 1917

⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 3^η, Συνεδρία της 9^{ης} Νοεμβρίου 1917

Επιστημών ήταν ⁹ : Αναλυτική Γεωμετρία, Γραφικός & Διανυσματικός Λογισμός, Μαθηματική Ανάλυση, Παραστατική Γεωμετρία (μετ' έπειτα Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία), Ανώτερα Μαθηματικά και Φυσική, ενώ υπήρχε δυσχέρεια στη διεξαγωγή του μαθήματος της Πειραματικής Φυσικής λόγω έλλειψης κατάλληλου εργαστηριακού χώρου και υλικού. Προβλέπονταν εργαστηριακές ασκήσεις στα κεφάλαια της Οπτικής, της Θερμότητας και του Ηλεκτρισμού. ¹⁰

Τα σπουδαστικά έτη από το 1917 έως το 1920, οι έδρες Μαθηματικών και Φυσικής ήταν η έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών με τακτικό καθηγητή τον Ν. Γεννηματά, της Ανώτερης Μαθηματικής Ανάλυσης με τακτικό καθηγητή τον Γ. Ρεμούνδο, της Παραστατικής Γεωμετρίας με τακτικό καθηγητή τον Ν. Καρακατσονίδη και της Πειραματικής Φυσικής με τακτικό καθηγητή τον Κ. Μαλτέζο. ¹¹

Σύμφωνα με το σχέδιο Βασιλικού Διατάγματος του 1917, τα μαθήματα που θα διδάσκονταν στο Ε. Μ. Πολυτεχνείο μετά την αναδιοργάνωση ήταν: ¹²

A. Στην Ανώτατη Σχολή των Πολιτικών Μηχανικών

- 1) Ανώτερα μαθηματικά (αναλυτική γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου, αι εκ της ανωτέρας αλγέβρας αναγκαίους αι γνώσεις, διαφορικός λογισμός και αρχαί ολοκληρωτικού λογισμού, γραφικός και διανυσματικός λογισμός) μετ' ασκήσεων
- 2) Ανώτερα μαθηματική ανάλυσις μετ' ασκήσεων
- 3) Παραστατική Γεωμετρία μετ' εφαρμογών και αι δια την Παραστατικήν Γεωμετρίαν και την γραφοστατικήν αναγκαίους αι γνώσεις εκ της γεωμετρίας της θέσεως
- 4) Πειραματική φυσική

B. Στην Ανώτατη Σχολή των Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων

- 1) Ανώτερα μαθηματικά (αναλυτική γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου, αι εκ της ανωτέρας αλγέβρας αναγκαίους αι γνώσεις, διαφορικός λογισμός και αρχαί ολοκληρωτικού λογισμού, γραφικός και διανυσματικός λογισμός) μετ' ασκήσεων
- 2) Ανώτερα μαθηματική ανάλυσις μετ' ασκήσεων
- 3) Παραστατική Γεωμετρία και αι δια την Παραστατικήν Γεωμετρίαν και την γραφοστατικήν αναγκαίους αι γνώσεις εκ της γεωμετρίας της θέσεως
- 4) Πειραματική Φυσική

Γ. Στην Ανώτατη Σχολή των Αρχιτεκτόνων

- 1) Στοιχεία ανωτέρων μαθηματικών (στοιχεία αναλυτικής γεωμετρίας, διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού)
- 2) Παραστατική Γεωμετρία μετ' εφαρμογών
- 3) Πειραματική Φυσική

⁹ Αναλυτικά τα μαθήματα ανά Σχολή, έτος και σπουδαστική περίοδο παρατίθενται στο Παράρτημα

¹⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1921-1923, Πράξη 24^η, Συνεδρία της 7^{ης} Οκτωβρίου 1922

¹¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 11^{ης} Νοεμβρίου 1917

¹² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 11^{ης} Νοεμβρίου 1917

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 8^η, Συνεδρία της 18^{ης} Νοεμβρίου 1917

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 9^η, Συνεδρία της 20^{ης} Νοεμβρίου 1917

Δ. Στην Ανώτατη Σχολή των Χημικών Μηχανικών

- 1) Στοιχεία ανωτέρων μαθηματικών (στοιχείων αναλυτικής γεωμετρίας διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού, γραφικός λογισμός) μετ' ασκήσεων
- 2) Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων.

Ε. Στην Ανώτατη Σχολή των Τοπογράφων Μηχανικών

- 1) Ανώτερα μαθηματικά (στοιχείων αναλυτικής γεωμετρίας διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού) μετ' ασκήσεων
- 2) Ανώτερα Μαθηματική Ανάλυσις
- 3) Σφαιρική τριγωνομετρία και θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων
- 4) Παραστατική Γεωμετρία (το Ι μέρος) μετ' εφαρμογών

Υπεύθυνοι για την κατάρτιση των αναλυτικών προγραμμάτων των μαθημάτων της Φυσικής ήταν ο καθηγητής Κ. Μαλιέζος, των Ανωτέρων Μαθηματικών ο καθηγητής Ν. Γεννηματάς και της Παραστατικής Γεωμετρίας ο καθηγητής Ν. Καρακατσανίδης.¹³

Με το Βασιλικό Διάταγμα της 18^{ης} Αυγούστου 1920, η έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών μετονομάστηκε σε έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών υπ' αριθμόν 1, η έδρα της Ανώτερης Μαθηματικής Ανάλυσης σε έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών υπ' αριθμόν 2, η έδρα της Πειραματικής Φυσικής σε έδρα Φυσικής και η έδρα της Παραστατικής Γεωμετρίας σε έδρα Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας, περιλαμβάνοντας την κινηματική γεωμετρία και την ευρύτερη σε έκταση προβολική γεωμετρία. (Προβλεπόταν η διδασκαλία της προβολικής γεωμετρίας σε 4 σχολές ενώ της κινηματικής μόνο στη σχολή Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων).¹⁴

Το Βασιλικό Διάταγμα του 1920 προσδιόριζε τα μαθήματα που θα διδάσκονταν στο Ε. Μ. Πολυτεχνείο:¹⁵

Α. Στην Ανώτατη Σχολή των Πολιτικών Μηχανικών

1. Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου μετ' ασκήσεων
2. Μαθηματική ανάλυσις μέρος Α' (αι εκ της ανωτέρας Αλγέβρας αναγκαιούσαι γνώσεις, διαφορικός λογισμός και αρχαί ολοκληρωτικού λογισμού) μετ' ασκήσεων
3. Γραφικός και διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων
(υπάγονται στην έδρα 1 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
4. Μαθηματική ανάλυσις μέρος Β' μετ' ασκήσεων
(υπάγεται στην έδρα 2 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
5. Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων και αι δια την Παραστατικήν και την Γραφοστατικήν αναγκαιούσαι γνώσεις εκ της Γεωμετρίας της θέσεως
6. Πειραματική Φυσική

¹³ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1916-1920, Πράξη 93^η, Συνεδρία της 11^{ης} Ιουνίου 1919

¹⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 103^η, Συνεδρία της 18^{ης} Αυγούστου 1920
Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1921-1923, Πράξη 9^η, Συνεδρία της 17^{ης} Σεπτεμβρίου 1921

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1921-1923, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 1^{ης} Οκτωβρίου 1921

¹⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 101^η, Συνεδρία της 29^{ης} Ιουνίου 1920
Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1917-1920, Πράξη 103^η, Συνεδρία της 18^{ης} Αυγούστου 1920

B. Στην Ανώτατη Σχολή των Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων

1. Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου μετ' ασκήσεων
2. Μαθηματική ανάλυσις μέρος Α' (αι εκ της ανωτέρας Αλγέβρας αναγκαιούσαι γνώσεις, διαφορικός λογισμός και αρχαί ολοκληρωτικού λογισμού) μετ' ασκήσεων
3. Γραφικός και διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων
(υπάγονται στην έδρα 1 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
4. Μαθηματική ανάλυσις μέρος Β' μετ' ασκήσεων
(υπάγεται στην έδρα 2 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
5. Παραστατική Γεωμετρία μετ' εφαρμογών και αι δια την Παραστατικήν και την Γραφοστατικήν αναγκαιούσαι γνώσεις εκ της Γεωμετρίας της θέσεως
6. Πειραματική Φυσική

Γ. Στην Ανώτατη Σχολή των Αρχιτεκτόνων

1. Στοιχεία Ανωτέρων Μαθηματικών (στοιχεία αναλυτικής γεωμετρίας, διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού) μετ' ασκήσεων (υπάγεται στην έδρα 1 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
2. Παραστατική Γεωμετρία μετ' εφαρμογών και αι δια την Παραστατικήν και την Γραφοστατικήν αναγκαιούσαι γνώσεις εκ της Γεωμετρίας της θέσεως
3. Πειραματική Φυσική

Δ. Στην Ανώτατη Σχολή των Χημικών Μηχανικών

1. Στοιχεία Ανωτέρων Μαθηματικών (στοιχεία αναλυτικής γεωμετρίας, διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού) μετ' ασκήσεων (υπάγεται στην έδρα 1 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
2. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων

Ε. Στην Ανώτατη Σχολή των Τοπογράφων Μηχανικών

1. Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου μετ' ασκήσεων
2. Μαθηματική ανάλυσις μέρος Α' (αι εκ της ανωτέρας Αλγέβρας αναγκαιούσαι γνώσεις, διαφορικός λογισμός και αρχαί ολοκληρωτικού λογισμού) μετ' ασκήσεων
(υπάγονται στην έδρα 1 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
3. Μαθηματική ανάλυσις μέρος Β'
4. Σφαιρική Τριγωνομετρία. Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων
(υπάγονται στην έδρα 2 των Ανωτέρων Μαθηματικών)
5. Παραστατική Γεωμετρία μετ' εφαρμογών
6. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων εν τω εργαστηρίω της Φυσικής

Το ακαδημαϊκό έτος 1922-1923 βρίσκει το Ίδρυμα να επιτάσσεται από το Στρατό και τους πρόσφυγες λόγω της Καταστροφής, με αποτέλεσμα να καθυστερεί κατά πολύ η έναρξη των μαθημάτων.¹⁶ Παράλληλα, όλο το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δυσλειτουργεί και αναγκάζει το ΕΜΠ να θεοπίσει προπαιδευτική τάξη από το ακαδημαϊκό έτος 1923-1924, ώστε να καλυφθούν τα κενά της ατελούς γυμνασιακής μόρφωσης των πρωτοετών σπουδαστών, αλλά και την πύκνωση των μαθημάτων και τη

¹⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1921-1923, Πράξη 28η, Συνεδρία της 11ης Νοεμβρίου 1922

διαρρύθμιση των προγραμμάτων στη βάση της τετραετούς φοίτησης.¹⁷
Το προπαιδευτικό έτος θα λειτουργήσει από το 1923 έως το 1930.

Το θεσμικό καθεστώς σχετικά με τον οργανισμό του Πολυτεχνείου παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο από το 1918 ως τα τέλη της δεκαετίας του 1920.

Το 1929 τα μαθήματα που διδάσκονταν στο Πολυτεχνείο ήταν:¹⁸

A. Στην Ανώτατη Σχολή των Πολιτικών Μηχανικών

1. Στοιχεία Ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων
(έκτακτη έδρα Στοιχείων Ανωτέρων Μαθηματικών και Στοιχείων Θεωρητικής Μηχανικής)
2. Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων
3. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων φροντιστηριακών
4. Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων
(έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών και Θεωρητικής μηχανικής)
5. Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων
(έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών)
6. Γραφικός και διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων
(έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών και Θεωρητικής μηχανικής)

B. Στην Ανώτατη Σχολή των Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων

1. Στοιχεία Ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων
2. Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων και εφαρμογών
3. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων
4. Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων
(έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών και Θεωρητικής μηχανικής)
5. Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων
6. Γραφικός και διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων
(έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών και Θεωρητικής Μηχανικής)

Γ. Στην Ανώτατη Σχολή των Αρχιτεκτόνων

1. Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων (μέρος Α')
2. Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων
3. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων

Δ. Στην Ανώτατη Σχολή των Χημικών Μηχανικών

1. Στοιχεία ανωτέρων μαθηματικών (στοιχεία αναλυτικής γεωμετρίας, διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού) και συμπληρώσεις εις την Άλγεβραν και Τριγωνομετρίαν μετ' ασκήσεων
2. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων

Ε. Στην Ανώτατη Σχολή των Τοπογράφων Μηχανικών

1. Ανώτερα Μαθηματικά (στοιχεία αναλυτικής γεωμετρίας, διαφορικού και ολοκληρωτικού λογισμού) και συμπληρώσεις εις την Άλγεβραν και Τριγωνομετρίαν μετ' ασκήσεων
2. Σφαιρική Τριγωνομετρία και λογισμός πιθανοτήτων
3. Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων και εφαρμογών
4. Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων

¹⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1921-1923, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 20^{ης} Απριλίου 1923

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1921-1923, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 9^{ης} Ιουνίου 1923

¹⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1929, Πράξη 46^η, Συνεδρία της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1929

Το νομοθετικό πλαίσιο της περιόδου 1928 – 1933, που καθόρισε τον νέο οργανισμό του ιδρύματος, προέβλεπε τη διατήρηση των πέντε Ανωτάτων Σχολών: οι σχολές Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων ήταν πενταετούς φοίτησης, οι σχολές Αρχιτεκτόνων και Χημικών Μηχανικών τετραετούς ενώ η Ανώτατη Σχολή Τοπογράφων μετονομάζεται σε Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών και από διετούς μετατρέπεται σε τετραετούς φοίτησης.¹⁹ Οι αλλαγές που έγιναν στο πρόγραμμα σπουδών της Ανώτατης Σχολής Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών ήταν πολλές, ώστε να προσαρμοστεί στα πρότυπα της τετραετούς φοίτησης. Από το 1932 οι σπουδαστές της μπορούσαν να παρακολουθούν όλη τη σειρά των μαθημάτων των Μαθηματικών που διδάσκονται στις Ανώτατες Σχολές Πολιτικών και Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών. Το 1934 προστίθεται στο πρόγραμμα σπουδών της το μάθημα της Μαθηματικής Ανάλυσης, ενώ το μάθημα της Σφαιρικής Τριγωνομετρίας & Θεωρίας των πιθανοτήτων διαιρείται σε δύο ανεξάρτητα μαθήματα, της Σφαιρικής Τριγωνομετρίας και της Θεωρίας Πιθανοτήτων και Σφαλμάτων. Το 1935 προστίθεται στο πρόγραμμα σπουδών της και το μάθημα της Αναλυτικής Γεωμετρίας.²⁰

Τον Μάρτιο του 1924, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών για την εκλογή υποτρόφου του ΕΜΠ στο εξωτερικό, ο Διευθυντής του Ιδρύματος Άγγελος Γκίνης προτείνει ο υπότροφος να τελειοποιηθεί στον κλάδο των γενικών μαθημάτων και ειδικά της Φυσικής, η οποία αποτελεί τη βάση κάθε ειδικής τεχνικής επιστήμης, λόγω της έλλειψης ειδικοτήτων γενικών επιστημών.²¹

Στις συζητήσεις στα συλλογικά όργανα του Πολυτεχνείου και στον τεχνικό Τύπο της εποχής ήταν εμφανείς οι εντάσεις ανάμεσα σε δύο κατευθύνσεις: από τη μία, εκπαίδευση προσαρμοσμένη στην εξυπηρέτηση των τεχνικών αναγκών του κράτους και των κατασκευών με κυρίαρχο έναν ανάλογο επαγγελματικό προσανατολισμό σπουδών και, από την άλλη, εκπαίδευση προσανατολισμένη στην επιστήμη, την τεχνολογία, την έρευνα και τις βιομηχανικές εφαρμογές. Ιδιαίτερα το ερώτημα «επαγγελματικό σχολείο ή τεχνικό πανεπιστήμιο» στοιχείωνε πάνω από τη φυσιογνωμία του Πολυτεχνείου στο Μεσοπόλεμο.

Υποστηρικτής της ενίσχυσης του επιστημονικού χαρακτήρα του ΕΜΠ υπήρξε και ο καθηγητής της έδρας των Ανωτέρων Μαθηματικών, Ν. Κριτικός, ο οποίος συνηγορούσε υπέρ της ανάπτυξης και της καθιέρωσης μιας ερευνητικής κουλτούρας με την ενίσχυση των εργαστηρίων, τον απογαλακτισμό του ΕΜΠ από τις κρατικές υπηρεσίες και την αναζήτηση εναλλακτικών πηγών οικονομικής ενίσχυσης από τη βιομηχανία. Ανάλογες απόψεις διατύπωνε και ο Αχ. Παπαπέτρου, καθηγητής στην έδρα της Πειραματικής Φυσικής από το 1939.

Τα Μαθηματικά και η Φυσική αποτελούσαν τη θεωρητική βάση του προγράμματος σπουδών και τον κορμό του στα πρώτα σπουδαστικά έτη

¹⁹ Αντωνίου, Γιάννης. *Οι Έλληνες Μηχανικοί. Θεσμοί & Ιδέες 1900-1940*, Αθήνα, Εκδόσεις Βιβλιόραμα, 2006, σ. 225

²⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1932, Πράξη 111^η, Συνεδρία της 16^{ης} Μαΐου 1932

²¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1924-1926, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 24^{ης} Μαρτίου 1924

για όλες τις σχολές. Ιδιαίτερα η διδασκαλία των Μαθηματικών αποτελούσε την καρδιά του θεωρητικού μέρους των σπουδών. Σχετικά με το ρόλο του μαθήματος, και ως κριτηρίου για την εισαγωγή στο ΕΜΠ αλλά και ως θεμελιώδους εφοδίου για τον θεωρητικό εξοπλισμό των μηχανικών, η ομοφωνία μεταξύ των καθηγητών ήταν περίπου απόλυτη. Υπήρχαν, όμως, αξιοσημείωτες διαφορές ανάμεσα σε μαθηματικούς, όπως ο Ν. Κριτικός, ο οποίος διεκδικούσε την κατοχύρωση της αυτονομίας του συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου στο Πολυτεχνείο, και τους μηχανικούς, οι οποίοι έβλεπαν το ζήτημα από μια σκοπιά περισσότερο εφαρμοσμένη και εργαλειακή.²²

Το 1933 ο τακτικός καθηγητής της έδρας της Πειραματικής Φυσικής Κ. Μαλιτζός επισημαίνει πως, παρ' όλες τις επιστημονικές προόδους που είχαν συντελεστεί, το κεφάλαιο του Ηλεκτρισμού αποτελούσε το τελευταίο κατά τη διδασκαλία της Φυσικής. Προβλεπόταν να διδάσκονται Μηχανική, Θερμότητα, Ακουστική και Οπτική οι σπουδαστές της Α' τάξης, ενώ οι της Β' τάξης Ηλεκτρισμό – Μαγνητισμό. Η ανεπάρκεια χρόνου όμως για τη διδασκαλία της ηλεκτροφυσικής και οι μεγάλες ελλείψεις προσωπικού το καθιστούσαν αδύνατο. Για το λόγο αυτό εισηγήθηκε την τροποποίηση της έδρας, είτε ως προς τον τίτλο είτε προς το περιεχόμενό της. Το αποτέλεσμα ήταν η εισαγωγή του Ηλεκτρισμού στα πλαίσια των μαθημάτων της Φυσικής των Ανωτάτων Σχολών Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Χημικών Μηχανικών.²³

Το ζήτημα των εργαστηρίων και της σχετικής εκπαίδευσης επανερχόταν στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου, του Συλλόγου και των διαφόρων επιτροπών με τη μονότονα επαναλαμβανόμενη διαπίστωση της ανεπάρκειας στις υποδομές και στη λειτουργία αλλά και της υστέρησης σε αυτό που στη γλώσσα των Καθηγητών ονομαζόταν «εργαστηριακό πνεύμα». Το 1939, η εισηγητική επιτροπή για την εκλογή Καθηγητή στην έδρα της Πειραματικής Φυσικής, διεκτραγωδώντας αυτές τις ανεπάρκειες, έκανε λόγο για την ασθένεια της «οργανοφοβίας» που χαρακτήριζε τους μηχανικούς, ενώ εκτιμούσε ότι οι ελλείψεις, σε συνδυασμό με την υποτίμηση της εργαστηριακής εκπαίδευσης, οδηγούσαν τους ευφυέστερους των σπουδαστών να υποτιμούν την επαγωγική σκέψη και να στρέφονται στα μαθηματικά.²⁴ Κατά τη διάρκεια της εκλογής αυτής συζητήθηκε η μεταβολή του τίτλου της και η ανάγκη ίδρυσης και δεύτερης έδρας Φυσικής ίδιου περιεχομένου με την ήδη υπάρχουσα, χωρίς διάκριση μεταξύ πειραματικής και θεωρητικής φυσικής και με καλά οργανωμένα εργαστήρια, αντίθετα με την ήδη υπάρχουσα κατάσταση όπου τα εργαστήρια δεν επαρκούσαν όχι μόνο για επιστημονική έρευνα αλλά ακόμα και για τις στοιχειώδεις πειραματικές ασκήσεις των σπουδαστών. Ο τίτλος της έδρας αυτής έπρεπε να μην υποσκελίζει το διττό χαρακτήρα των Φυσικών Επιστημών.

²² Αντωνίου Γ., ό.π., σσ. 228-231

²³ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1930-1936, Πράξη 62^α, Συνεδρία της 5^{ης} Ιουλίου 1933

²⁴ Αντωνίου Γ., ό.π., σσ. 233-234

Η φυσική έρευνα και η διδασκαλία έπρεπε να είναι ισοσκελείς όσον αφορά το πειραματικό και το θεωρητικό μέρος. Στην αρχή του 19^{ου} αι., οι μεγάλες επιτυχίες της μαθηματικής έρευνας του πεδίου της βαρύτητας με το νόμο του Νεύτωνα καθώς και του ηλεκτροστατικού και του μαγνητικού πεδίου με τους νόμους του Coulomb είχαν οδηγήσει στην υπέρμετρη χρήση της μαθηματικής έρευνας σε βάρος της πειραματικής. Η διδασκαλία της μαθηματικής αυτής Φυσικής είχε χαρακτηριστεί ως “δια κιμωλίας Φυσική” ή “από του πίνακος διδασκαλία”. Παρ’ όλη την ανάπτυξη της Φυσικής που πέτυχαν οι μεγάλοι μαθηματικοί της εποχής, αποδείχτηκε πως η αποκλειστικά μαθηματική επεξεργασία των φυσικών προβλημάτων ήταν στείρα διαδικασία. Φυσικοί όπως ο Faraday απέδειξαν με τις ανακαλύψεις τους την ανάγκη πειραματικής έρευνας και διδασκαλίας, αλλά και θεμελιώδεις εργασίες μεγάλων φυσικομαθηματικών, όπως ο Maxwell, απέδειξαν την ανάγκη θεωρητικής επεξεργασίας των φυσικών προβλημάτων.²⁵

Οι Καθηγητές και οι έδρες Μαθηματικών και Φυσικής στο Πολυτεχνείο την περίοδο 1922-1941 ήταν στην έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών ο Ν. Γεννηματάς (1913-1932), ο Α. Οικονόμου (1925-1930 ως έκτακτος, 1930-1936 ως τακτικός) και ο Ν. Κριτικός (1932-1946 και 1950-1963), στην έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών ΙΙ ο Φ. Βασιλείου (εξελέγη το 1937), στην έδρα της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας ο Ι. Χατσόπουλος (εξελέγη το 1920), στην έδρα της Ανωτέρας Μαθηματικής Αναλύσεως ο Γ. Ρεμούνδος (1916-1928) και στην έδρα της Πειραματικής Φυσικής ο Κ. Μαλιτζός (1906-1938) και ο Α. Παπαπέτρου (1939-1945 ως έκτακτος).

Αξίζει να σημειωθεί ιδιαίτερος το σύντομο πέρασμα του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή από το ΕΜΠ τη διετία 1923-24. Η εκλογή του διεθνούς φήμης μαθηματικού στην έδρα της Θεωρητικής Μηχανικής (ταυτόχρονα είχε εκλεγεί και καθηγητής των Μαθηματικών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών) αξιολογήθηκε ως γεγονός που ανέβαζε στα ύψη το κύρος και την επιστημονική αξία των σπουδών στο ΕΜΠ, φέρνοντας το Ίδρυμα πιο κοντά στα μεγάλα τεχνικά Πανεπιστήμια της Ευρώπης. Ωστόσο, ο μεγάλος αυτός μαθηματικός, ο οποίος ερχόταν στην Ελλάδα σε ένα γενικότερο σχέδιο αναμόρφωσης των πανεπιστημιακών σπουδών, όπως φαίνεται και από τα πρακτικά του Συλλόγου των Καθηγητών του ΕΜΠ, ήταν εξαιρετικά δύσκολο να προσαρμοστεί στο ελληνικό ακαδημαϊκό πλαίσιο της εποχής. Το 1924 εξελέγη Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου και εγκατέλειψε την Ελλάδα. Είναι χαρακτηριστική πάντως η ομόθυμη αντίδραση του Συλλόγου των Καθηγητών του ΕΜΠ, με στόχο να αποτραπεί η παραίτησή του. Στις σχετικές συζητήσεις των οργάνων του ΕΜΠ, εκτός από τα εγκώμια για το πρόσωπο, η αποχώρηση του Καραθεοδωρή από την Ελλάδα αξιολογήθηκε ως μέγιστη απώλεια για την ανώτατη εκπαίδευση. Το 1930 το ΕΜΠ, εις ένδειξη της τιμής, τον ανακήρυξε Ομότιμο Καθηγητή.²⁶

²⁵ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 1^{ης} Απριλίου 1939

²⁶ Αντωνίου Γ., ό.π., σ. 241

Το Πολυτεχνείο στο Μεσοπόλεμο καταφέρει να παγιώσει τη φυσιογνωμία ενός σχολείου – ελίτ. Τα συστατικά στοιχεία αυτής της φυσιογνωμίας ήταν, από τη μια μεριά, οι εξαιρετικά υψηλές γνωστικές απαιτήσεις κατά την εισαγωγή και κατά τη διάρκεια των σπουδών και, από την άλλη, το καθεστώς μιας σχετικά διευρυμένης διοικητικής αυτοτέλειας που χαρακτήριζε την παρουσία του Ιδρύματος στα ακαδημαϊκά πράγματα. Το δεύτερο χαρακτηριστικό ήταν στενά συνδεδεμένο με το κοινωνικό και επιστημονικό προφίλ του σώματος των καθηγητών, το οποίο ενίσχυε και περιφρουρούσε την αυτοτέλεια, όσο άλλωστε ενισχυόταν απ' αυτήν. Αν στα παραπάνω προσθέσουμε τη θεσμική κατοχύρωση της πρωτοκαθεδρίας έναντι των στρατιωτικών σχολών και, στην πράξη, έναντι της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, την ανελαστική απαίτηση για την καταβολή ιδιαίτερα υψηλών διδάκτρων, τον περιορισμένο αριθμό και την κοινωνική προέλευση των σπουδαστών, η εικόνα ολοκληρώνεται. Το Πολυτεχνείο στο Μεσοπόλεμο ήταν ένα σχολείο που απευθυνόταν σε μια κοινωνική και διανοητική ελίτ. Η διατήρηση, η ενίσχυση, και η συστηματική ιδεολογική υπεράσπιση αυτών των στοιχείων ως συστατικών χαρακτηριστικών της φυσιογνωμίας του αποτελούσαν τους παράγοντες διαρκούς ενίσχυσης του κοινωνικού του κύρους. Στην κατεύθυνση αυτή συνέβαλε και η παγίωση μιας συλλογικής πεποίθησης σχετικά με το Ίδρυμα και το επάγγελμα του μηχανικού, η οποία θα μπορούσε να σκιαγραφηθεί ως εξής: το Πολυτεχνείο και το επάγγελμα, ξεκινώντας από χαμηλά και κατακτώντας υψηλές θέσεις στην ιεραρχία των θεσμών του ελληνικού κράτους, συμπαρέσυραν στην ανοδική τροχιά τους την ίδια τη χώρα. Μια πληθώρα κειμένων στα τεχνικά περιοδικά, στον ημερήσιο Τύπο, στα επίσημα έγγραφα του ΕΜΠ και του ΤΕΕ δεν έπαυαν να υπογραμμίζουν, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, ότι, εάν η Ελλάδα είχε να επιδείξει κάτι στο πεδίο των τεχνικών επιτευγμάτων και της τεχνολογικής ανάπτυξης, εάν μπορούσε πια να συγκαταλέγεται στον σύγχρονο κόσμο, αυτό το όφειλε σε μεγάλο βαθμό στο Πολυτεχνείο και τους μηχανικούς.

27

Το ΕΜΠ κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 1939-1940 η Ελλάδα δεν είχε αναμειχθεί στον πόλεμο. Η εκπαίδευση στο Πολυτεχνείο εξελίχθηκε κανονικά, όπως επίσης η εκτέλεση κτιριακών αναγκών. Οι ειδικές συνθήκες, όμως, του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και της Κατοχής δεν ευνοούσαν ούτε την ομαλή λειτουργία των πανεπιστημίων και των άλλων επιστημονικών θεσμών ούτε τη συνέχιση του προσωπικού επιστημονικού έργου εκείνων που στην προηγούμενη περίοδο είχαν δείξει σχετική έφεση και ενδιαφέροντα. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1940-1941, οπότε και η Ελλάδα ενεπλάκη στον πόλεμο, το Πολυτεχνείο επιτάχθηκε ως νοσοκομείο για Στρατιωτικές Ανάγκες, μέρος των σπουδαστών, των επιμελητών και των καθηγητών στρατεύθηκε και δημιουργήθηκε μεγάλη καθυστέρηση στις σπουδές και ουσιαστική αναστολή των μαθημάτων.²⁸

Το 1941-42 υπήρχαν τεράστια προβλήματα στη διεξαγωγή των μαθημάτων τόσο λόγω των υλικοτεχνικών ελλείψεων όσο και λόγω των τραγικών συνθηκών διαβίωσης των σπουδαστών και του ελληνικού λαού γενικότερα. Το χειμώνα ο κακός σιτισμός, η έλλειψη φωτισμού, το τρομερό ψύχος και η ανεπάρκεια συγκοινωνίας οδήγησαν στην αναβολή των μαθημάτων για ευνοϊκότερο χρονικό διάστημα. Τα μαθήματα προβλέφθηκε να ξεκινήσουν την 1^η Μαρτίου 1942, αφού ο Πρύτανης, όπως και οι Πρυτάνεις στα υπόλοιπα Ανώτατα Ιδρύματα διετύπωσαν τη γνώμη ότι δεν ήταν δυνατόν «να αφεθεί η σπουδάζουσα νεότητα άνευ εργασίας». Υπήρχαν όμως μεγάλες αντιδράσεις από τους σπουδαστές, γιατί οι βιοτικές τους συνθήκες ήταν τραγικές και θεωρούσαν παράλογη τη σκέψη επαναλειτουργίας του ΕΜΠ.²⁹

Την περίοδο 1942-1944 δημιουργήθηκαν επιπρόσθετα προβλήματα στην οργάνωση της λειτουργίας του Ιδρύματος διότι ανατέθηκε σε αυτό η άμεση εποπτεία και παρακολούθηση της εκπαίδευσης των φοιτούντων μαθητών των τέως Στρατιωτικών Σχολών αλλά και μετεκπαιδευόμενων Αξιωματικών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα της εισαγωγής στο ΕΜΠ μεγάλου αριθμού σπουδαστών, τον οποίο δεν ήταν δυνατό να ικανοποιηθεί.³⁰

Το 1944, με το πέρας του πολέμου, έγινε η μεταστέγαση των βομβόπληκτων που είχαν στεγαστεί στο ΕΜΠ και το Πανεπιστήμιο.³¹

²⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1941, Πράξη 19^η, Συνεδρία της 12^{ης} Σεπτεμβρίου 1941

²⁹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1942, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 13^{ης} Μαρτίου 1942

³⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1941, Πράξη 25^η, Συνεδρία της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1941

³¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 31^{ης} Μαρτίου 1944

Η εξέλιξη του Πολυτεχνείου μεταπολεμικά

Με το πέρας του πολέμου ήταν επιτακτική η ανάγκη υπογραφής νόμων για την αναδιοργάνωση του Ιδρύματος ώστε να μπορεί να ικανοποιήσει τα κολοσσιαία προβλήματα της μεταπολεμικής Ελλάδας, συγχρονιζόμενο παράλληλα με τα Πανεπιστήμια του εξωτερικού.³²

Οι σημαντικότεροι βιομήχανοι των αρχών του 20^{ου} αιώνα όπως και οι μηχανικοί που εργάζονταν ως στελέχη σε ορισμένες επιχειρήσεις είχαν σπουδάσει στο εξωτερικό, σε βιομηχανικές ειδικότητες του μηχανικού που δεν υπήρχαν στο Πολυτεχνείο: η σχολή ηλεκτρομηχανικών ιδρύθηκε μόλις το 1914 και η σχολή των χημικών μηχανικών το 1917, ενώ δεν υπήρχαν καθόλου σχολές ναυπηγών και μεταλλειολόγων, δύο ειδικότητες που κατεξοχήν σχετίζονταν με παραγωγικούς τομείς της Ελλάδας.³³ Για να αντιμετωπιστεί αυτή η ασυμπτωματικότητα μεταξύ Πολυτεχνείου και παραγωγικού τομέα αρχίζει η κατάρτιση προγράμματος που αφορά στη μεταπολεμική αποστολή των τεχνικών στην Ελλάδα σε σχέση με την αξιοποίηση του ενεργειακού, μεταλλευτικού και γεωργικού πλούτου.³⁴

Το 1944 στα πλαίσια της Μεταπολεμικής αναδιοργάνωσης του Πολυτεχνείου υπήρξε μελέτη ίδρυσης Ανώτατης Σχολής Μεταλλειολόγων Μεταλλουργών.³⁵ Το 1945 με τροποποίηση άρθρων του κατοχικού νόμου Ν.935/1943 αποφασίστηκε να διαιρεθεί η Ανώτατη Σχολή Χημικών Μηχανικών σε :

- a) Τμήμα Χημικών Μηχανικών το οποίο να χορηγεί δίπλωμα Χημικού Μηχανικού κατόπιν πενταετούς φοίτησης
- b) Τμήμα Μεταλλειολόγων Μηχανικών το οποίο να χορηγεί δίπλωμα Μεταλλειολόγου Μηχανικού κατόπιν πενταετούς φοίτησης
- c) Τμήμα Μεταλλουργών Μηχανικών το οποίο να χορηγεί δίπλωμα Μεταλλουργού Μηχανικού κατόπιν πενταετούς φοίτησης

Η λειτουργία των τριών πρώτων τάξεων των τμημάτων των Μεταλλειολόγων και Μεταλλουργών σχεδιάστηκε να ξεκινήσει το ακαδημαϊκό έτος 1945-1946. Επιπλέον, σε όλα τα τμήματα της Σχολής Χημικών Μηχανικών προβλεπόταν να διδάσκεται, εκτός από τα ήδη διδασκόμενα, το μάθημα της Βιομηχανικής Φυσικής.³⁶

Ο σκοπός της ίδρυσης των δύο τμημάτων ήταν να ικανοποιήσει την ουσιαστική ανάγκη της Μεταπολεμικής Ελλάδας για εκμετάλλευση του ορυκτού της πλούτου, καθ' όσον τα μεταλλεία θεωρούνταν εθνικό κεφάλαιο. Η εκμετάλλευση των περισσότερων μεταλλείων και ορυχείων που λειτουργούσαν ήταν συνήθως κακή επειδή δεν εφαρμόζονταν πάντοτε οι κατάλληλες επιστημονικές μέθοδοι και διότι, ελλείπει Μεταλλειολόγων Μηχανικών, το κράτος ήταν υποχρεωμένο να εμπιστευτεί την εκμετάλλευση σημαντικότερων πηγών ορυκτού πλούτου σε μη ειδικούς και κερδοσκόπους.³⁷

³² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 2^{ης} Ιουνίου 1944

³³ Μπάρμπα Β., ό.π., σ. 47

³⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 31^{ης} Μαρτίου 1944

³⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 29^{ης} Απριλίου 1944

³⁶ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1945, Πράξη 14^η, Συνεδρία της 7^{ης} Νοεμβρίου 1945

³⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1943, Πράξη 30^η, Συνεδρία της 17^{ης} Σεπτεμβρίου 1943

Το 1944, στα πλαίσια της Μεταπολεμικής αναδιοργάνωσης του Πολυτεχνείου, θεωρείται απαραίτητη η διαίρεση της Ανώτατης Σχολής Μηχανολόγων - Ηλεκτρολόγων σε 2 τμήματα, Μηχανολογίας και Ηλεκτρολογίας, και η δημιουργία επιπλέον των κλάδων Αεροτεχνίας, Ναυπηγικής και Τηλεπικοινωνίας, ώστε να περιλάβουν όλες τις τότε σύγχρονες απαιτήσεις. Στη βάση αυτή δημιουργούνται τα τμήματα μηχανολόγων (ΤΜ) και ηλεκτρολόγων (ΤΗ), τετραετούς διάρκειας φοίτησης, ηλεκτρολόγων τηλεπικοινωνίας (ΤΗΤ), μηχανολόγων αεροπορίας (ΤΜΑ) και μηχανολόγων ναυπηγών (ΤΜΝ) πενταετούς διάρκειας φοίτησης. Κάθε τμήμα χορηγούσε ξεχωριστό δίπλωμα μηχανικού στο οποίο αναγραφόταν η ειδικότητα του τμήματος.³⁸

Το ίδιο έτος προτείνεται η ίδρυση έκτακτης έδρας Εφαρμοσμένων Μαθηματικών. Στην έδρα αυτή θα υπάγονταν οι εξής τομείς:

1. Ο αριθμητικός, γραφικός και μηχανικός λογισμός
2. Η εφαρμοσμένη Γεωμετρία
3. Η μαθηματική Μηχανική, δηλαδή η θεωρία ελαστικότητας, η μηχανική των ροών, τα μαθηματικά μέσα των τεχνικών κατασκευών, τη μαθηματική αστρονομία και τη μαθηματική γεωδαισία (θεωρία του μηχανικού, ελαστικού και υδρομηχανικού δυναμικού προς την κλασσική και θεωρητική έρευνα του σχήματος της γης και θεωρία του σχήματος των ουράνιων σωμάτων)
4. Η θεωρία πιθανοτήτων και οι εφαρμογές της (μαθηματική στατιστική, ασφαλιστικά μαθηματικά), και
5. Η μαθηματική Φυσική, η οποία έτεινε να αποτελέσει ήδη από την εποχή εκείνη αυτοτελή κλάδο, λόγω του συνεχώς αυξανόμενου περιεχομένου της.

Η έδρα αυτή ως στόχο θα είχε τη γεφύρωση των θεωρητικών Μαθηματικών με τις εφαρμοσμένες επιστήμες, ώστε οι σπουδαστές να μπορούσαν να υπερβούν την διαπιστωμένη δυσκολία χρησιμοποίησης των μαθηματικών τους εφοδίων σε τεχνικές εφαρμογές. Για το λόγο αυτό και ο Καθηγητής της έδρας αυτής θα έπρεπε να είναι παράλληλα και Μαθηματικός και τεχνικός.³⁹

Από το 1917 και κατά την διάρκεια της παραμονής του Αλέξανδρου Παπαναστασίου στο Υπουργείο Συγκοινωνίας το Πολυτεχνείο σημείωσε ιδιαίτερη πρόοδο. Λήφθηκαν μέτρα αναδημιουργίας και το Ίδρυμα είχε αλματώδη εξέλιξη. Το 1940 το ΕΜΠ υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας. Με τον τρόπο αυτό επιχειρήθηκε να μειωθεί ο τεχνικός χαρακτήρας του και να λάβει μια περισσότερο Πανεπιστημιακή μορφή, όπως τα Ανώτατα Ιδρύματα που υπάγονταν σ' αυτό, σε μια προσπάθεια για μια ενιαία επιστημονική προσέγγιση της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό όμως βρήκε αντίθετο τμήμα των Καθηγητών του Πολυτεχνείου, οι οποίοι θεωρούσαν

³⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 10^η, Συνεδρία της 28^{ης} Απριλίου 1944

³⁹ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 24^η, Συνεδρία της 17^{ης} Δεκεμβρίου 1946

ότι το Ίδρυμα θα έπρεπε να υπάγεται σε “τεχνικό” υπουργείο, όπως το Συγκοινωνίας ή το Οικονομικών, και όχι σε ένα “φιλολογικό”.⁴⁰

Το 1944 ιδρύεται η Ανώτατη Σχολή Γενικών Εφαρμοσμένων Επιστημών (Γ.Ε.Επ.), μια νέα σχολή μεταπτυχιακού επιπέδου ετήσιας διάρκειας η οποία σκοπό είχε να χορηγεί δίπλωμα διδάκτορα Εφαρμοσμένων Επιστημών. Στο πλαίσιο της νέας σχολής προβλεπόταν, καταρχάς, η ίδρυση ενός φυσικομαθηματικού τμήματος, ενώ δυνητικά, στο μέλλον, και η ίδρυση τμημάτων οικονομικών σπουδών και διοίκησης. Η νέα σχολή, προγραμματικά, απευθυνόταν σε εξαιρετικά μικρό αριθμό σπουδαστών, 10-15 ετησίως, και θα χορηγούσε στους αποφοίτους της διδακτορικά διπλώματα στις φυσικομαθηματικές επιστήμες. Υποψήφιοι επί διδακτορία θα γίνονταν δεκτοί, κατόπιν εξετάσεων, οι αριστούχοι του ΕΜΠ και των Φυσικομαθηματικών Σχολών των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης ή άλλων ισότιμων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μία ελίτ πτυχιούχων.

Η ίδρυση της Σχολής Γενικών Εφαρμοσμένων Επιστημών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Από τη μελέτη των πρακτικών σχετικά με το θέμα της ίδρυσης, της λειτουργίας και των στόχων της νέας Σχολής, αναδεικνύεται μια αρκετά σαφής εικόνα για τις αντιλήψεις περί καθαρής και εφαρμοσμένης επιστήμης και τεχνολογίας στην Ελλάδα, τη συγκεκριμένη εποχή. Όλη η συζήτηση ουσιαστικά έγινε στο πλαίσιο μιας αναζωπύρωσης της αντιπαράθεσης κλασικισμού και θετικισμού για τη διεκδίκηση της ηγεμονίας στα ακαδημαϊκά πεδία, τα επαγγέλματα, την ιδεολογία και τις αξίες ανάμεσα στο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο.

Από τη μεριά του Πολυτεχνείου η ίδρυση της νέας σχολής παρουσιαζόταν ως κίνηση που στόχευε στην εξασφάλιση της ηγεμονίας του ιδρύματος στο χώρο των θετικών επιστημών, και όχι μόνο. Η κίνηση αυτή, τόσο στο συμβολικό όσο και στο ουσιαστικό πεδίο, εξέφραζε την ολοκλήρωση της ανοδικής μετακίνησης του Πολυτεχνείου, που ξεκίνησε το 1914, από την κατηγορία του επαγγελματικού σχολείου στην κατηγορία του πανεπιστημίου. Ήδη η τάση για αυτήν τη μετακίνηση είχε εκφραστεί με τις συζητήσεις στα τέλη της δεκαετίας του 1920 και στη δεκαετία του 1930 περί μετονομασίας του Πολυτεχνείου σε Τεχνικό Πανεπιστήμιο, την υπαγωγή του στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Παιδείας το 1940 και τη θέσπιση της δικαιοδοσίας να χορηγεί διδακτορικά διπλώματα το ίδιο έτος.

Το Πανεπιστήμιο θα αντιδράσει στην κίνηση αυτή. Οι Σύλλογοι καθηγητών της Φιλοσοφικής και της Φυσικομαθηματικής Σχολής υπέβαλαν υπομνήματα διαμαρτυρίας στην πρυτανεία, η οποία θα συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση των Καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το ύφος των υπομνημάτων και το κλίμα που επικράτησε ήταν πολεμικό. Με την ίδρυση της νέας σχολής, αυτό που στη γλώσσα της εποχής ονομαζόταν εφαρμοσμένες και τεχνικές επιστήμες αναγορευόταν στο κατεξοχήν επιστημονικό πεδίο της σύγχρονης εποχής και το Πολυτεχνείο ανακηρυσσόταν ο κατεξοχήν αρμόδιος διαχειριστής του.

⁴⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1942, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 12^{ης} Ιουνίου 1942

Τελικά ο Σύλλογος των Καθηγητών του ΕΜΠ αποφάσισε να μην ονομάσει σχολή αλλά Ινστιτούτο Γενικών Εφηρμοσμένων Επιστημών το νέο αυτό εγχείρημα, υπό την έννοια της σχετικής διεύρυνσης του υπάρχοντος Σπουδαστηρίου των Μαθηματικών. ⁴¹ Το 1944, επίσης, εισάγεται ως απαραίτητο προσόν για την υποψηφιότητα Καθηγητή το διδακτορικό δίπλωμα. ⁴²

Το 1946 το Πολυτεχνείο βρισκόταν οργανωτικά σε κατάσταση αποσύνθεσης. Υπήρχε έλλειψη καθηγητικού προσωπικού σε σημαντικές έδρες όπως αυτές των Γενικών Μαθημάτων, τα οποία θεωρούνταν ως τα θεμέλια των σπουδών του Μηχανικού, ενώ τα εργαστήρια υπολειπορούσαν. Για να αναδιοργανώσει τα μαθήματα Φυσικής, ο Σύλλογος των Καθηγητών αποφάσισε να διατηρήσει την τακτική έδρα της Φυσικής ως έδρα Θεωρητικής και Μαθηματικής Φυσικής και να ιδρύσει έκτακτη έδρα για το μάθημα της Πειραματικής Φυσικής. Η ίδρυση της νέας αυτής έκτακτης έδρας είχε σκοπό να τονωθεί η εργαστηριακή και πειραματική πλευρά του μαθήματος, ώστε να μην περιορίζεται στην διδασκαλία από έδρας, και να βοηθήσει στην ανάπτυξη του ερευνητικού πνεύματος και της παρατηρητικότητας των σπουδαστών, χαρακτηριστικά απαραίτητα για την μελλοντική πορεία τους ως στελέχη της βιομηχανίας. Η εκπαίδευσή τους στα πλαίσια του μαθήματος αυτού σχεδιαζόταν έτσι ώστε να γίνονταν κάτοχοι των γενικών νόμων που εξηγούσαν τα φαινόμενα που θα συναντούσαν κατά την εξάσκηση του επαγγέλματός τους. Τα κεφάλαια της Νεώτερης Φυσικής, δηλαδή της Ατομικής Φυσικής, της Θεωρίας της Σχετικότητας, της Πυρηνικής Φυσικής και της Κβαντομηχανικής (“κερματική φυσική”) θα υπάγονταν στην τακτική έδρα. Προβλεπόταν όμως μόνο σύντομη αναφορά σε αυτά, λόγω του περιορισμένου χρόνου για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής και της ανάγκης εστίασης σε κεφάλαια ενδιαφέροντος Μηχανικού, όπως οι ταλαντώσεις, η θερμότητα και ο ηλεκτρισμός. ⁴³

Το 1946 ο καθηγητής της ηλεκτροτεχνίας Κ. Πεζόπουλος αναφερόμενος στις τεχνολογικές εξελίξεις στην Αμερική επιστρέφοντας από ταξίδι του επισημαίνει πως είχε σταματήσει να υπάρχει ασύρματος τηλεγράφος και πως δημιουργήθηκε ένας νέος κλάδος με τον τίτλο “Ηλεκτρονικά” και στον οποίο υπάγονταν όλα όσα είχαν σχέση με τον ασύρματο και τους ηλεκτρικούς σωλήνες. Επιπλέον, μεγάλος κλάδος ήταν το Ραντάρ, το οποίο είχε τελειοποιηθεί και χρησιμοποιούταν ως πολεμικό και ναυτιλιακό όργανο και είχε μεγάλη εξέλιξη στα ζητήματα της επικοινωνίας. ⁴⁴

⁴¹ Αντωνίου Γ., ό.π., σσ. 269-270

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 29^{ης} Απριλίου 1944

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1945, Πράξη 20^η, Συνεδρία της 10^{ης} Δεκεμβρίου 1945

⁴² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 31^{ης} Μαρτίου 1944

⁴³ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 22^α, Συνεδρία της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1946

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 23^η, Συνεδρία της 14^{ης} Δεκεμβρίου 1946

⁴⁴ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 9^η, Συνεδρία της 13^{ης} Μαΐου 1946

Μεταπολεμικά, τα μαθήματα Φυσικής και Μαθηματικών πολλαπλασιάστηκαν σε αριθμό, παραμένοντας στα αντικείμενα των Ανωτέρων Μαθηματικών, της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας, των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και της Φυσικής. Το 1944 ιδρύεται έκτακτη έδρα Μαθηματικών (Πιθανότητες – Σφαιρική Τριγωνομετρία – Χαρτογραφικές Προβολές και αναπτύγματα κλπ). Το 1946 προστέθηκε το μάθημα «Μέθοδος Ελαχίστων Τετραγώνων» στη Σχολή των Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, ενώ το 1949 αποφασίστηκε η εισαγωγή του μαθήματος των «Εφαρμοσμένων Μαθηματικών» σε όλες τις σχολές του Πολυτεχνείου. Στην Σχολή των Χημικών Μηχανικών προστέθηκε το 1963.⁴⁵ Το 1953 τα μαθήματα «Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων» και «Θεωρία Ελαχίστων Τετραγώνων» συγχωνεύονται στο μάθημα «Θεωρία Σφαλμάτων και Μέθοδος Ελαχίστων Τετραγώνων», ενώ καταργείται το μάθημα της «Θεωρίας Πιθανοτήτων» και το περιεχόμενό του περιλαμβάνεται στην ύλη των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών.⁴⁶ Το 1946 εισάγεται ο θεσμός της διπλωματικής εργασίας⁴⁷ και αντικαθίσταται η έδρα της Γερμανικής γλώσσας από έδρα Αγγλικής γλώσσας.⁴⁸

Το ακαδημαϊκό έτος 1950-51 τα μαθήματα των Ανωτέρων Μαθηματικών δίδασκαν οι καθηγητές Αν. Παπασπύρος και Φ.Βασιλείου, των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών ο Π.Κριεζής, της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας ο Ι. Χατσόπουλος και της Φυσικής οι καθηγητές Κ. Παλαιολόγος και Π. Σαντορίνης.⁴⁹ Τη χρονιά εκείνη επανέρχεται στο Ίδρυμα ο Καθηγητής των Μαθηματικών Ν. Κριτικός.

Το 1954 στο Πολυτεχνείο οι έδρες Μαθηματικών και Φυσικής ήταν οι:
Τακτικές έδρες: Ανωτέρων Μαθηματικών Α', Ανωτέρων Μαθηματικών Β', Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας και Φυσικής.
Έκτακτες έδρες: Ανωτέρων Μαθηματικών, Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικής.⁵⁰

Το 1952 ανακοινώνεται η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου Πυρηνικής Φυσικής και αποφασίζεται η μόνιμη αντιπροσώπευση του Πολυτεχνείου σε αυτό. Παρ' όλο όμως που η πρόοδος στην έρευνα της Πυρηνικής Ενέργειας είναι αλματώδης, στο ΕΜΠ δεν υπήρχε ακόμα έδρα Πυρηνικής Φυσικής. Επιπλέον, με αφορμή την απόφαση σύστασης Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας το 1953, ανασύρεται το θέμα της συμμετοχής του Ίδρυματος στις πρωτοβουλίες αυτή.⁵¹
Εισαγωγή μαθήματος Πυρηνικής Φυσικής γίνεται πρώτη φορά το 1960 στο Γ' έτος της σχολής των Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, με τη μετονομασία του μαθήματος της Βιομηχανικής Φυσικής, και έπειτα το ακαδημαϊκό έτος 1962-1963 στη σχολή των Χημικών

⁴⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1963 I, Πράξη 8^η, Συνεδρία της 22^{ας} Φεβρουαρίου 1963

⁴⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1953 I, Πράξη 22^α, Συνεδρία της 5^{ης} Ιουνίου 1953

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1953 I, Πράξη 24^η, Συνεδρία της 19^{ης} Ιουνίου 1953

⁴⁷ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 1^η, Συνεδρία της 4^{ης} Ιανουαρίου 1946

⁴⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1946, Πράξη 2^α, Συνεδρία της 11^{ης} Ιανουαρίου 1946

⁴⁹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1950, Πράξη 39^η, Συνεδρία της 13^{ης} Οκτωβρίου 1950

⁵⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1954 I, Πράξη 6^η, Συνεδρία της 30^{ης} Ιανουαρίου 1954

⁵¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1953 II, Πράξη 56^η, Συνεδρία της 11^{ης} Δεκεμβρίου 1953

Μηχανικών.⁵² Το 1962 επίσης εγκαθίσταται ο πρώτος Ηλεκτρονικός Υπολογιστής στο Πολυτεχνείο.⁵³

Το 1955 στο πρόγραμμα σπουδών της Σχολής εισάγεται μάθημα Τηλεπικοινωνίας και Ηλεκτρονικής και το 1957 τα μαθήματα Ηλιακής και Αιολικής Ενέργειας, Ηλεκτρονικής και Εφαρμοσμένης Θερμοδυναμικής. Την ίδια χρονιά, ο Καθηγητής Π. Σαντορίνης προτείνει την επέκταση του Εργαστηρίου Αιολικής Ενέργειας που προϋπήρχε σε Εργαστήριο Ηλιακής, Αιολικής κλπ. Ενέργειας, με την προοπτική της μελέτης και άλλων φυσικών πηγών ενέργειας, όπως της Ενέργειας των Κυμάτων, πρόταση η οποία έγινε δεκτή από τη Σύγκλητο. Το 1959 λειτουργούν στο Πολυτεχνείο το γενικό εργαστήριο Γενικής Πειραματικής Φυσικής, που υπαγόταν στην ομώνυμη έδρα, και το ειδικό εργαστήριο Εφαρμοσμένης Θερμοδυναμικής της έδρας της Θεωρητικής Μηχανολογίας, ενώ το 1962 λειτουργούν τα γενικά εργαστήρια Φυσικής Ι και Φυσικής ΙΙ των αντίστοιχων εδρών.⁵⁴

Το 1955 ιδρύονται οι κύκλοι σπουδών Μηχανολόγου Μηχανικού, Ηλεκτρολόγου Μηχανικού και Ναυτικού Μηχανολόγου Μηχανικού στη σχολή των Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών με ισχύ από το ακαδημαϊκό έτος 1957-1958, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 1962-1963 προστίθεται και ο κύκλος Μηχανικού Παραγωγής.⁵⁵ Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητη η ίδρυση τμήματος Φυσικών Μηχανικών στη σχολή Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών λόγω της αναγκαιότητας εξυπηρέτησης των διαρκώς αυξανόμενων τηλεπικοινωνιακών και ηλεκτρονικών αναγκών της χώρας την εποχή εκείνη.

Το 1961 η Ανώτατη Σχολή Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων πρότεινε την ίδρυση στο πρόγραμμά της τμήματος Φυσικών Μηχανικών, που θα χορηγούσε μετά από σπουδές πενταετούς διάρκειας δίπλωμα Φυσικού Μηχανικού. Η ίδρυση του τμήματος αυτού κρίθηκε ως απαραίτητη για την εξυπηρέτηση των τηλεπικοινωνιακών και ηλεκτρονικών αναγκών της χώρας, που ήταν ήδη πολύ υψηλές και συνεχώς αυξανόμενες.⁵⁶

Το περιεχόμενο του μαθήματος της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας αποτέλεσε πολλές φορές σημείο τριβής των Καθηγητών του Πολυτεχνείου. Το 1964 η Σχολή Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων ζήτησε τα 2 έτη της Παραστατικής Γεωμετρίας να συμπτυχθούν σε ένα. Αντίθετα, στη Σχολή Αρχιτεκτόνων ζητούσαν ειδικά κεφάλαια της Παραστατικής Γεωμετρίας, με αποτέλεσμα να γίνει ξεχωριστό μάθημα στους σπουδαστές της σχολής αυτής. Επιπλέον, στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών υπήρχε ανάγκη εκσυγχρονισμού και ανασύνταξης του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος, ώστε να διδάσκονται καλά οι σπουδαστές της προοπτική, τοπολογία, αξονομετρία αλλά και νομογραφία και γραφικές κατασκευές λύσης Διαφορικών Εξισώσεων, που

⁵² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1960 Ι, Πράξη 8^η, Συνεδρία της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1960

⁵³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1962 ΙΙ, Πράξη 33^η, Συνεδρία της 3^{ης} Αυγούστου 1962

⁵⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1959 ΙΙ, Πράξη 31^η, Συνεδρία της 17^{ης} Ιουλίου 1959

⁵⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1955 ΙΙ, Πράξη 30^η, Συνεδρία της 11^{ης} Ιουλίου 1955

⁵⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1961 Ι, Πράξη 25^η, Συνεδρία της 26^{ης} Μαΐου 1961

δεν διδάσκονταν ως τότε. Τέλος, λόγω μεγάλου αριθμού εισακτέων (1000 σπουδαστές), ο καθηγητής της Παραστατικής Γεωμετρίας θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί και στα Εφαρμοσμένα και στα Γενικά Μαθηματικά.⁵⁷

Το 1965 ιδρύονται 2 έκτακτες έδρες Φυσικής, «Νεώτερης Φυσικής» και «Τεχνικής Φυσικής», ενώ τίθεται υπ' όψη της Συγκλήτου η πρόταση της Ανώτατης Σχολής Χημικών Μηχανικών και του καθηγητή Θ. Κουγιουμτζέλη για ίδρυση Ινστιτούτου Φυσικής στο οποίο θα υπάγονταν τα εργαστήρια Φυσικής Ι και ΙΙ.⁵⁸ Το 1966 γίνεται αναμόρφωση των προγραμμάτων Σπουδών των Σχολών και μελετάται η προοπτική της Ίδρυσης Σχολής Γενικών Επιστημών στο ΕΜΠ, σύμφωνα με την παλιά πρόταση του Καθηγητή Φ. Βασιλείου.

Στα απαραίτητα προσόντα για την επιλογή καθηγητών Φυσικής το 1966 προστίθενται οι γνώσεις Νεώτερης Φυσικής, Πυρηνικής Φυσικής, η εργασία σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τα ηλεκτρονικά, όπου και χώλαινε ο τομέας.⁵⁹

Την περίοδο 1946-1970 οι Καθηγητές Μαθηματικών και Φυσικής στο Πολυτεχνείο ήταν στην έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών Ι ο Φ. Βασιλείου και ο Ν. Κριτικός, στην έδρα Ανωτέρων Μαθηματικών ΙΙ ο Α. Παπασπύρος, στην έδρα Παραστατικής & Προβολικής Γεωμετρίας ο Ι. Χατσόπουλος και ο Π. Λαδόπουλος (1964 έκτακτος, 1968 τακτικός), στην έδρα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών ο καθηγητής Π. Κριεζής και στις έδρες Φυσικής οι Π. Σαντορίνης, Κ. Παλαιολόγος και Θ. Κουγιουμτζέλης (1958).

Οι καθηγητές του Πολυτεχνείου αποτελούσαν μια μικρή, σχετικά κλειστή ομάδα ανθρώπων που είχε τα χαρακτηριστικά μιας κοινωνικής ελίτ. Διέθεταν υψηλό κοινωνικό κύρος και συγκριτικά υψηλές οικονομικές απολαβές. Το σώμα των καθηγητών του ΕΜΠ είχε δυνατότητα αυτό-αναπαραγωγής με κανόνες τους οποίους το ίδιο, σε γενικές γραμμές, θέσπιζε. Οι καθηγητές είχαν επίσης αξιοσημείωτες δυνατότητες πρόσβασης στις τρέχουσες διεθνείς επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, κυρίως λόγω των σπουδών που είχαν πραγματοποιήσει οι περισσότεροι σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αλλά και των σχέσεων που διατηρούσαν με σχετικές επιστημονικές κοινότητες στο εξωτερικό. Οι σχέσεις αυτές τους επέτρεπαν να διεκδικούν με αξιώσεις αποκλειστικότητας το ρόλο του εισαγωγέα των γνώσεων αυτών στην ελληνική τεχνική πραγματικότητα.⁶⁰

Το ΕΜΠ ανέκαθεν ζητούσε υλική και ηθική αρωγή από τις εκάστοτε Κυβερνήσεις ώστε να μπορεί να εξελιχθεί στο Ίδρυμα με τις εντατικά συνεχιζόμενες μελέτες και έρευνες σε όλα τα ζητήματα που θέτει στην Τεχνική Επιστήμη η Βιομηχανία, η Οικονομία και η Εθνική Άμυνα. Ζητούμενα εκ μέρους του Πολυτεχνείου ήταν η ενοποίηση της Τεχνικής

⁵⁷ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1964 ΙΙ, Πράξη 28^η, Συνεδρία της 10^{ης} Νοεμβρίου 1964

⁵⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1965 Ι, Πράξη 23^η, Συνεδρία της 7^{ης} Μαΐου 1965

⁵⁹ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1966 ΙΙ, Πράξη 25^η, Συνεδρία της 4^{ης} Νοεμβρίου 1966

⁶⁰ Αντωνίου Γ., ό.π., σ. 243

Εκπαίδευσης, η τόνωση της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών και της έρευνας, με την ίδρυση και εμπλουτισμό εργαστηρίων ερευνών και σπουδαστηρίων. ⁶¹

Την τριετία 1949 – 51 ολόκληρο το οικοδόμημα της ελληνικής οικονομίας στηριζόταν στην αμερικανική βοήθεια, ο κύριος όγκος της οποίας παρελήφθη μέσω του σχεδίου Marshall. Η ενεργός ανάμειξη των ΗΠΑ στην ελληνική υπόθεση χρονολογείται από το Μάρτιο του 1947, οπότε ο πρόεδρος Truman εξήγγειλε το ομώνυμο «δόγμα» και το Μάιο το Κογκρέσο ενέκρινε τη χορήγηση βοήθειας ύψους 300 εκ. δολαρίων προς την Ελλάδα. Από αυτά, τα 119 εκ. δολάρια επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν ως οικονομική βοήθεια και τα υπόλοιπα για στρατιωτικούς σκοπούς. ⁶²

Το 1948, στα πλαίσια της οικονομικής βοήθειας του Σχεδίου Μάρσαλ, προβλέπεται διάθεση ενός σπουδαιού κονδυλίου 11 εκατ. δολαρίων για την ανασυγκρότηση του Πολυτεχνείου και στους τομείς:

1. Τεχνική Εκπαίδευση
2. Γενική Παιδεία
3. Έρευνα
4. Μετεκπαίδευση και αναδιοργάνωση υπηρεσιών,

το οποίο όμως δεν αξιοποιήθηκε καταλλήλως για την ανάπτυξη του. ⁶³

Το μείζον πρόβλημα του Πολυτεχνείου ήταν το κτιριακό και το θέμα των υποδομών σε εργαστήρια. Ήδη από την περίοδο της Κατοχής με την εκρηκτική αύξηση του αριθμού των σπουδαστών, δημιουργήθηκε η ανάγκη εύρεσης ενός κατάλληλου χώρου για την υποδοχή μιας Πολυτεχνειούπολης. Η επιλογή του οικοπέδου ήταν στο Γουδί, όπου το 1950 θεμελιώθηκε το πρώτο υπόστεγο. ⁶⁴ Οι εγκαταστάσεις άρχισαν να λειτουργούν το 1969.

⁶¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1937, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 11^{ης} Μαΐου 1937

⁶² Ιορδάνογλου, Χρυσάφης. «Η οικονομία 1949-1974. Ανάπτυξη και Νομισματική Σταθερότητα», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Νικητές και Ηττημένοι, 1949-1974. Νέοι Ελληνικοί Προσανατολισμοί: Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 9^{ος}, σ. 60-63

⁶³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1948, Πράξη 37^η, Συνεδρία της 5^{ης} Νοεμβρίου 1948

⁶⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1950, Πράξη 19^η, Συνεδρία της 26^{ης} Μαΐου 1950

Περιεχόμενο έδρας Εφαρμοσμένων Μαθηματικών

Το 1944 ιδρύεται η έκτακτη έδρα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών με περιεχόμενο: ⁶⁵

A. Θεωρητικό μέρος

Γραμμικοί μετασχηματισμοί. Τανυστικός λογισμός.

Εξισώσεις πεπερασμένων διαφορών. Εφαρμογή στη στατική.

Σύμμορφη απεικόνιση. Εφαρμογή στη χαρτογραφία και την υδροδυναμική.

Ανάπτυξη συνάρτησης σε σειρά.

Λογισμός μεταβολών.

Διαφορικές εξισώσεις της τεχνικής. Προβλήματα συνωριακών συνθηκών.

Ειδικές συναρτήσεις της τεχνικής.

Ολοκληρωτικές εξισώσεις της τεχνικής. Γραμμές επιρροής.

Μαθηματική θεωρία ελαστικότητας.

Μαθηματική θεωρία πλαστικότητας.

Ταλαντώσεις και αυτοταλαντώσεις.

Θεωρία πιθανοτήτων.

B. Πρακτικό μέρος

Πρακτική των αριθμητικών υπολογισμών.

Πρακτική επίλυσης αλγεβρικών και υπερβατικών εξισώσεων.

Πρακτική ολοκλήρωσης και διαφορίσης.

Πρακτική επίλυσης διαφορικών εξισώσεων.

Παρεμβολή.

Εμπειρικές συναρτήσεις.

Νομογραφία.

Θεωρία σφαλμάτων. Μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων.

Μαθηματική στατιστική.

Το έτος 1960 η έδρα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών συμπεριλάμβανε τα εξής μαθήματα:

Στην Ανώτατη Σχολή Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών διδάσκονταν τα μαθήματα **Εφαρμοσμένα Μαθηματικά I** και **II** με περιεχόμενο:

Θεωρία συναρτήσεων μιγαδικής μεταβλητής. Εφαρμογές στον υπολογισμό ολοκληρωμάτων. Σύμμορφη απεικόνιση. Εφαρμογές στην Ηλεκτροτεχνία και την Μηχανική των Ρευστών.

Συνήθεις και Μερικές Διαφορικές Εξισώσεις των τεχνικών επιστημών.

Σειρές Fourier και ορθογώνια συστήματα συναρτήσεων. Συναρτήσεις Bessel, συναρτήσεις Legendre, σφαιρικές συναρτήσεις. Εφαρμογές σε προβλήματα ταλαντώσεων, δυναμικού και θερμοαγωγιμότητας.

Τελεστικός λογισμός. Μετασχηματισμοί κατά Laplace. Αντίστροφοι μετασχηματισμοί. Εφαρμογές. Γραμμική άλγεβρα. Πίνακες. Εφαρμογές σε προβλήματα ελεύθερων και εξαναγκασμένων ταλαντώσεων. Στοιχεία τανυστικού λογισμού. Αριθμητικός λογισμός.

⁶⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1944, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 29^{ης} Απριλίου 1944

Στις Ανώτατες Σχολές Αγρονόμων - Τοπογράφων Μηχανικών και Χημικών Μηχανικών διδασκόταν το μάθημα **Εφαρμοσμένα Μαθηματικά** με περιεχόμενο:

Εισαγωγή στη Θεωρία Πιθανοτήτων. Ασυνεχή και συνεχή ενδεχόμενα μεγέθη μονοδιάστατα και πολυδιάστατα. Το θεμελιώδες θεώρημα της θεωρίας των πιθανοτήτων. Θεωρήματα De Moivre – Laplace και Bernoulli. Εφαρμογές στη δειγματοληψία και τον έλεγχο παραγωγής εργοστασίων. Κλασσικές και στατιστικές πιθανότητες. Εκτίμηση στατιστικών παραμέτρων. Θεωρία σφαλμάτων. Ακρίβεια, ορθότητα και λεπτότητα μετρήσεων. Μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων. Ισοστάθμιση άμεσων παρατηρήσεων. Προσαρμογές εξισώσεων σε δεδομένα.

Το 1961 η έκτακτη έδρα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών μετατρέπεται σε τακτική. ⁶⁶

Σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών του 1967 στην έδρα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών διδάσκονταν:

- Εφαρμογές Θεωρίας συναρτήσεων
- Συνήθεις και Μερικές Διαφορικές Εξισώσεις για τεχνικούς
- Σειρές Fourier
- Ειδικές συναρτήσεις
- Τελεστικός λογισμός
- Γραμμική Άλγεβρα
- Αριθμητικός λογισμός
- Κλασσικές και στατιστικές πιθανότητες
- Θεωρία σφαλμάτων

Κύριο όργανο των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών αποτελούσε πλέον η Αριθμητική Ανάλυση, που αναπτύχθηκε παράλληλα με την εξέλιξη και τελειοποίηση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Με την Αριθμητική Ανάλυση επιτυγχάνεται η αριθμητική λύση ενός προβλήματος των εφαρμοσμένων Επιστημών με τη χρήση ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Κέντρων. Σε σχετική συζήτηση συνεδρίας της Συγκλήτου υπογραμμίστηκε η άμεση ανάγκη ανάπτυξης του ήδη υπάρχοντος Υπολογιστικού Κέντρου στο ΕΜΠ και εκπαίδευσης των σπουδαστών στον προγραμματισμό λύσεως προβλημάτων σε συνδυασμό με τη χρησιμοποίηση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Επιπλέον, θεωρήθηκε επιβεβλημένο να υπαχθεί το Υπολογιστικό Κέντρο στην έδρα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και να διευθύνεται από τον καθηγητή της Έδρας, ενώ τέθηκε υπό μελέτη η ίδρυση στο ΕΜΠ Τμήματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και Κέντρου Εκπαίδευσης Αναλυτών Προγραμμάτων. ⁶⁷ Μέχρι το 1970 όμως η ανάπτυξη του Υπολογιστικού Κέντρου ήταν περιορισμένη, διαθέτοντας μόνο μικρό Ηλεκτρονικό Υπολογιστή τύπου IBM 1420 περιορισμένων δυνατοτήτων. ⁶⁸ Οι αλγοριθμικές γλώσσες της εποχής ήταν οι ALGOL 68 και FORTRAN IV. ⁶⁹

⁶⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1961 I, Πράξη 18^η, Συνεδρία της 5^{ης} Απριλίου 1961

Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1961, Πράξη 2^α, Συνεδρία της 20^{ης} Ιανουαρίου 1961

⁶⁷ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1969 II, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 25^{ης} Απριλίου 1969

⁶⁸ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1970 III, Πράξη 14^η, Συνεδρία της 29^{ης} Μαΐου 1970

⁶⁹ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1970 III, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 8^{ης} Μαΐου 1970

Περιεχόμενο εδρών Φυσικής

Το έτος 1960 τα μαθήματα Φυσικής που διδάσκονταν στο Πολυτεχνείο ήταν: ⁷⁰

Το **Γενικό μάθημα Φυσικής** υπαγόταν στην Α' Έδρα Φυσικής και καθηγητής ήταν ο Θ. Κουγιουμτζέλης. Διδασκόταν στους σπουδαστές των Ανωτάτων Σχολών Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Αγρονόμων – Τοπογράφων Μηχανικών κατά τα Α' και Β' έτη σπουδών (τέσσερα εξάμηνα συνολικά).

Στο Α' έτος σπουδών (Α' και Β' εξάμηνο) προβλεπόταν μάθημα δύο ώρες κάθε εβδομάδα ενώ ασκήσεις μία ώρα. Η διδασκόμενη ύλη ήταν:

1. Για το Α' εξάμηνο:

Εισαγωγή στη Φυσική. Συστήματα Μονάδων. Μηχανική του υλικού σημείου και του στερεού σώματος. Κινηματική του υλικού σημείου. Δυναμική του υλικού σημείου. Στατική του υλικού σημείου και του στερεού σώματος. Έργο. Ενέργεια. Ορμή. Κρούση. Φυγόκεντρος δύναμη. Απλές μηχανές. Ζυγός. Κινηματική και Δυναμική του στερεού σώματος. Ροπή αδρανείας. Ορμή περιστροφής. Κινητική ενέργεια περιστροφής. Ισορροπία στρεπτού σώματος περί άξονα. Ελεύθεροι άξονες. Γυροσκόπιο. Βαρύτητα. Κέντρο βάρους. Εκκρεμές απλό και σύνθετο. Γενική παγκόσμια έλξη. Στοιχειώδης θεωρία του δυναμικού πεδίου. Τριβή ολισθήσεως. Τριβή κυλίσεως. Ελαστικότητα εφελκυσμού, κάμψεως, στρέψεως.

2. Για το Β' εξάμηνο:

Στοιχεία υδροδυναμικής και αεροδυναμικής. Ιξώδες, Νόμοι, Poiseuille, Bernoulli, σχετικά φαινόμενα.

Μοριακή Φυσική. Επιφανειακή τάση. Συνοχή. Συνάφεια. Τριχοειδή φαινόμενα. Διαλύματα. Κολλοειδής κατάσταση. Όσμωση. Διάχυση. Διαπίδυση. Αντλία διαχύσεως.

Γεωμετρική Οπτική. Ευθύγραμμη διάδοση του φωτός. Ανάκλαση και διάθλαση του φωτός. Κάτοπτρα, πρίσματα και φακοί. Οπτικά όργανα. Ανάλυση του φωτός. Ανάλυση διαφόρων φασμάτων. Φασματοσκόπιο. Φασματοσκοπική ανάλυση. Φωτομετρία – Φωτομετρικά μεγέθη. Φωτομετρικοί νόμοι. Φωτόμετρα. Φυσιολογική οπτική. Οφθαλμός. Ελαττώματα οράσεως. Οπτικές απάτες. Θεωρία χρωματικής ανάλυσης. Θεωρία χρωμάτων. Φωτογραφία.

Θερμότητα. Θερμοκρασία. Θερμομετρία. Διαστολή στερεών, υγρών, αερίων. Θερμιδομετρία. Ειδική θερμότητα στερεών, υγρών, αερίων. Ατομική θερμότητα. Μοριακή θερμότητα (μεταβολή της κατάστασης των σωμάτων). Τήξη, πήξη, εξαέρωση, εξάχνωση, βρασμός, υγροποίηση. Υγροποίηση των αερίων. Καμπύλες ισορροπίας των διαφόρων φάσεων σώματος. Τριπλό σημείο. Υγρομετρία. Διάδοση θερμότητας δι'αγωγής, δια μεταφοράς ακτινοβολίας. Θερμοδυναμική.

⁷⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1960 Ι, Πράξη 8^η, Συνεδρία της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1960
Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1960 Ι, Πράξη 25^η, Συνεδρία της 27^{ης} Μαΐου 1960

Στο Β' έτος σπουδών (Α' και Β' εξάμηνο) προβλεπόταν επίσης μάθημα δύο ώρες κάθε εβδομάδα ενώ ασκήσεις μία ώρα. Η διδασκόμενη ύλη ήταν:

1. Για το Α' εξάμηνο:

Κυματική. Ταλαντώσεις. Τρέχοντα κύματα. Στάσιμα κύματα. Συμβολή. Περίθλαση. Πόλωση. Ανάπτυξη σχετικών φαινομένων στην Οπτική και την Ακουστική.

Ηλεκτρισμός. Μαγνητισμός. Στατικός ηλεκτρισμός. Ηλεκτρικό πεδίο, μαγνητικό πεδίο, οι μεταξύ τους διαφορές. Ηλεκτρικό ρεύμα. Νόμοι Ohm, Joule.

2. Για το Β' εξάμηνο:

Ηλεκτρομαγνητισμός. Επαγωγή. Εναλλασσόμενα ρεύματα. Ηλεκτρικές εκκενώσεις. Καθοδικές ακτίνες, ακτίνες X κλπ. Ηλεκτρικά όργανα και μηχανές.. Ηλεκτρόλυση. Ηλεκτρικές ταλαντώσεις.

Ατομική και Πυρηνική Φυσική : Στοιχεία της θεωρίας των κβάντα. Δομή του ατόμου και του πυρήνα. Ραδιενέργεια, όργανα μετρήσεώς της. Επιταχυντικές μηχανές. Σχάση ουρανίου. Κοσμική ακτινοβολία.

Οι σπουδαστές της Ανώτατης Σχολής των Αρχιτεκτόνων διδάσκονταν το **Γενικό μάθημα Φυσικής** στο Α' έτος σπουδών από τον καθηγητή Π. Σαντορίνη. Η προβλεπόμενη ύλη ήταν:

- I. *Μηχανική των Στερεών*. Κινηματική και δυναμική του στερεού σώματος. Ταλαντώσεις. Τριβή. Ελαστικότητα.
- II. *Μηχανική των Ρευστών*. Υδροστατική. Αεροστατική. Υδροδυναμική. Αεροδυναμική. Μοριακή Φυσική.
- III. *Ακουστική*. Κύματα. Φυσική ακουστική. Διάδοση του ήχου. Είδη ήχων και γέννηση αυτών. Αρμονικοί φθόγγοι. Ηχητικά κύματα. Συμβολή ηχητικών κυμάτων. Στάσιμα ηχητικά κύματα. Ανάκλαση ηχητικών κυμάτων. Ηχώ. Διάθλαση ηχητικών κυμάτων. Αντηχεία. Ηχογόνες πηγές. Στοιχεία από τη Φυσική. Θεωρίες μουσικής. Γραμμόφωνο, μαγνητόφωνο. Φυσιολογική ακουστική.
- IV. *Θερμότητα*. Θερμοκρασία. Θερμομετρία. Θερμική διαστολή των στερεών σωμάτων, ρευστών και αερίων. Κινητική θεωρία των αερίων. Θερμιδομετρία. Θερμιδομετρικές μετρήσεις. Θερμότητα καύσης. Μεταβολή της κατάστασης των σωμάτων. Τήξη και πήξη. Θερμότητα τήξης. Ψυκτικά μείγματα. Εξαέρωση. Εξάτμιση. Βρασμός. Υγροποίηση των αερίων. Διάδοση της θερμότητας.
- V. *Μαγνητισμός*. Τεχνητοί μαγνήτες. Μαγνήτιση. Χρήση των μόνιμων μαγνητών. Μαγνητικό πεδίο. Μαγνητικό φάσμα. Όργανα.
- VI. *Ηλεκτρισμός*. Μελέτη του ηλεκτρικού ρεύματος. Ηλεκτρόλυση. Ηλεκτρικά στοιχεία. Θερμοηλεκτρισμός. Στατικός ηλεκτρισμός. Ηλεκτρικό πεδίο. Ηλεκτρομαγνητισμός. Όργανα μέτρησης. Επαγωγή. Εναλλασσόμενα ρεύματα. Ηλεκτρικές μηχανές. Αγωγιμότητα των αερίων. Ηλεκτρικές ταλαντώσεις. Ηλεκτρομαγνητικά κύματα. Νεώτερη Φυσική.
- VII. *Οπτική*. Ευθύγραμμη διάδοση του φωτός. Ανάκλαση. Κάτοπτρα. Διάθλαση του φωτός. Πρίσματα. Φακοί. Φυσιολογική οπτική. Ανάλυση του φωτός. Φωτομετρία. Οπτικά όργανα.

Το μάθημα της **Βιομηχανικής Φυσικής** υπαγόταν επίσης στην Α' Έδρα Φυσικής. Διδασκόταν στους σπουδαστές της Ανώτατης Σχολής Χημικών Μηχανικών και Μεταλλειολόγων-Μεταλλουργών Μηχανικών κατά το Γ' έτος σπουδών (Α' και Β' εξάμηνο). Προβλεπόταν μάθημα δύο ώρες κάθε εβδομάδα (άνευ ασκήσεων). Η διδασκόμενη ύλη ήταν:

Πυρηνική Φυσική. Λεπτομερής ανάπτυξη της ηλεκτρονιακής κατανομής γύρω από τον πυρήνα. Ραδιενέργεια, ακτίνες α, β, γ. Στοιχειώδη σωματίδια, πρωτόνιο, νετρόνιο, μεσόνια. Δομή του πυρήνα (πυρηνικές δυνάμεις, ισότοπα). Πυρηνικές αντιδράσεις. Επιταχυντικές μηχανές. Όργανα πυρηνικής φυσικής. Σχάση. Αντιδραστήρες. Δοσιμετρία και προστασία απέναντι στην ακτινοβολία. Κοσμική ακτινοβολία.

Το μάθημα **Ειδικά κεφάλαια Φυσικής** υπαγόταν στη Β' Έδρα Φυσικής, όπου Καθηγητής ήταν ο Π. Σαντορίνης. Διδασκόταν στους σπουδαστές των Ανωτάτων Σχολών Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανολόγων - Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, Χημικών Μηχανικών, Μεταλλειολόγων - Μεταλλουργών Μηχανικών και Αγρονόμων - Τοπογράφων Μηχανικών κατά το Α' έτος σπουδών (δύο εξάμηνα) με μάθημα δύο ώρες κάθε εβδομάδα (άνευ ασκήσεων). Η διδασκόμενη ύλη ήταν:

Θεωρία μετρήσεων. Σύγχρονοι μέθοδοι μετρήσεων στη Φυσική. Προσαρμογή εργαστηριακών μεθόδων της Φυσικής σε βασικά προβλήματα μετρήσεων ακρίβειας της τεχνικής. Θεωρία οργάνων μετρήσεων, ανεύρεση πηγών σφαλμάτων, αντιμετώπιση και απάλειψή του. Φυσικές πηγές ενέργειας. Κεφάλαια από την έρευνα της νεότερης φυσικής, κατ' εκλογή.

Άλλο ένα μάθημα της Β' έδρας Φυσικής ήταν αυτό της **Φωτοτεχνίας** που διδασκόταν στους σπουδαστές της Ανωτάτης Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών στο Α' εξάμηνο του Δ' έτους σπουδών μία ώρα κάθε εβδομάδα (άνευ ασκήσεων).

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Ο **Νικόλαος Γεννηματάς** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1875 και σπούδασε Πολιτικός Μηχανικός στο Σχολείο των Βιομηχάνων Τεχνών, απ' όπου αποφοίτησε το 1895. Άσκησε το επάγγελμα μέχρι το 1900, οπότε και εστάλη ως υπότροφος του κράτους και σπούδασε Δασολογία στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Τον Δεκέμβριο του 1913 διορίστηκε καθηγητής των Κατωτέρων Μαθηματικών στο Σχολείο των Βιομηχάνων Τεχνών και από το 1914 ανέλαβε τη διδασκαλία των Ανωτέρων Μαθηματικών και της Θεωρητικής Μηχανικής. Από το 1917 μέχρι το 1927 είχε τη διεύθυνση της Ανώτατης Δασολογικής Σχολής, στην οποία δίδαξε Μαθηματικά και Μηχανική. Δίδαξε επίσης Θεωρητική Μηχανική στη Σχολή Τεχνικής Εκπαίδευσης Αξιωματικών του Μηχανικού και του Πυροβολικού. Η επιστημονική του δράση υπήρξε πολυochιδής, πρωτότυπη και πλούσια. Δημοσίευσε αρκετές δασολογικές πραγματείες σε γερμανικά και γαλλικά περιοδικά όπως επίσης και ηλεκτρολογικές μελέτες. Στα Μαθηματικά και την Μηχανική κύρια συγγράμματά του ήταν τα *Μαθήματα Θεωρητικής Μηχανικής και Διανυσματική Ανάλυσις μετ' εφαρμογών εις την Γεωμετρίαν και την Μηχανικήν*.⁷¹ Άλλα συγγράμματά του ήταν τα *Αναλυτική και Διανυσματική Γεωμετρία* (Α' και Β' μέρος) και *Διανυσματική Ανάλυσις*.⁷² Ο Γεννηματάς διακρίθηκε ως καθηγητής για την ανωτερότητα του ήθους του, την αξιοπρέπεια του χαρακτήρα του και την αρτιότητα της διδασκαλίας του. Το 1931 αποφασίστηκε η αποστολή του στην Κεντρική Ευρώπη για την επιστημονική μελέτη της εκεί εξέλιξης της Τεχνικής Εκπαίδευσης.⁷³ Απεβίωσε στη Βιέννη το Δεκέμβριο του ίδιου έτους.⁷⁴

Ο **Νικόλαος Καρακατσανίδης** γεννήθηκε στην Τήλο το 1852 και σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Σχολείο των Τεχνών. Ακολούθως σπούδασε Φυσικομαθηματικά στο Πανεπιστήμιο και διορίστηκε διδάσκαλος στη Μέση Εκπαίδευση. Τον Ιανουάριο του 1888 διορίστηκε βοηθός των τοπογραφικών ασκήσεων στο Σχολείο των Βιομηχάνων Τεχνών. Τον Ιανουάριο του 1905 διορίστηκε καθηγητής της Περιγραφικής Γεωμετρίας και από το Δεκέμβριο του 1913 ανέλαβε και τη διδασκαλία της Τοπογραφίας, θέση από την οποία παραιτήθηκε τον Αύγουστο του 1916 διατηρώντας την έδρα της Περιγραφικής Γεωμετρίας. Διετέλεσε Κοσμήτορας της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών και καθηγητής της Περιγραφικής Γεωμετρίας στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων και στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων. Εξέδωσε το σύγγραμμα *Πραγματεία περί τριγωνισμού* (1896),⁷⁵ λιθόγραφο σύγγραμμα Περιγραφικής Γεωμετρίας και άλλες πραγματείες. Απεβίωσε στην Αθήνα το 1920.⁷⁶

⁷¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1930, Πράξη 50^η, Συνεδρία της 5^{ης} Φεβρουαρίου 1930

⁷² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1933, Πράξη 145^η, Συνεδρία της 22^{ας} Μαΐου 1933

⁷³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1931, Πράξη 95^η, Συνεδρία της 14^{ης} Οκτωβρίου 1931

⁷⁴ Μπίρης Κ., ό.π., σ. 545

⁷⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1943, Πράξη 34^η, Συνεδρία της 15^{ης} Οκτωβρίου 1943

⁷⁶ Μπίρης Κ., ό.π., σ. 538

Ο **Γεώργιος Ρεμούνδος** ήταν μαθητής της Ecole Normale στο Παρίσι, αριστούχος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Παρισιού. Ήταν ερευνητής της Θεωρίας Συναρτήσεων και των Διαφορικών Εξισώσεων, χαρακτηριζόμενος από κορυφαίους ξένους επιστήμονες της εποχής ως μαθηματικός μέγιστης αξίας και σπάνιου ταλέντου (Appell) και ως επιστήμονας που συντέλεσε στην τελειοποίηση του κλάδου της Ανάλυσης (Borel). Διετέλεσε τακτικός καθηγητής της Ανωτέρας Αναλύσεως του Εθνικού Πανεπιστημίου έως το 1916, οπότε και εκλέγεται τακτικός καθηγητής της έδρας της Ανωτέρας Αναλύσεως στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Ο Γ. Ρεμούνδος εξελέγη καθηγητής της Ανωτέρας Αναλύσεως κατά τη συνεδρία της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 1916. Συνοποψήφιοί του ήταν ο καθηγητής Θεωρητικής Μηχανικής στο Εθνικό Πανεπιστήμιο Ν. Χατζηδάκης, ο Π. Ζερβός, επιλεγμένος για την έκτακτη έδρα της Ανωτέρας Άλγεβρας στη Φυσικομαθηματική Σχολή του Εθνικού Πανεπιστημίου, ο διδάκτωρ Μαθηματικών του Εθνικού Πανεπιστημίου Ν. Σακελλαρίου και Δ. Κυριλλόπουλος, βοηθός των καθηγητών της Ανωτέρας Αναλύσεως και της Θεωρητικής Μηχανικής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο από το 1909. Η εισηγητική επιτροπή πρότεινε τον Γ. Ρεμούνδο και θεώρησε περιττή την ανάλυση του επιστημονικού έργου του, αφού αυτή είχε ήδη πραγματοποιηθεί από τον Καραθεοδωρή για την έδρα της Ανωτέρας Αναλύσεως της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Συνέγραψε 70 πρωτότυπα επιστημονικά έργα. Απεβίωσε τον Απρίλιο του 1928. ⁷⁷

Ο **Ιωάννης Χατσόπουλος** ήταν διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ (1912) και επιμελητής της Παραστατικής Γεωμετρίας από τον Ιανουάριο του 1917. Η επίδοσή του στο πόστο αυτό τον καθιστά διάδοχο του καθηγητή της έδρας της Παραστατικής Γεωμετρίας Καρακατσάνιδη, του οποίου ήταν βοηθός. Για το λόγο αυτό αποφασίζεται η αποστολή του στη Γαλλία ως υπότροφος του ΕΜΠ στην Ecole Polytechnique για ευρύτερες ειδικές σπουδές στην Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία, την Προοπτική και την Εφαρμοσμένη Γεωμετρία, όπου και παρακολούθησε τη διδασκαλία του διακεκριμένου επιστήμονα Maurice d'Ocagne. Μετά το θάνατο του καθηγητή Καρακατσάνιδη το 1920, ο Χατσόπουλος αναγορεύεται ομόφωνα τακτικός Καθηγητής της τακτικής έδρας της Παραστατικής Γεωμετρίας, ενώ είχε ήδη υποβάλει στη Σύγκλητο αναλυτικό πρόγραμμα, καταρτισμένο για να χρησιμοποιηθεί ως βάση διδασκαλίας του μαθήματος στις Ανώτατες Σχολές του ΕΜΠ. ⁷⁸ Διετέλεσε Καθηγητής στις ΑΣ Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων. Το 1949 εκλέγεται ως Αντιπρύτανης του Ε.Μ.Π., θέση στην οποία παρέμεινε για αρκετά χρόνια, ενώ το 1951 και το 1957 αναγορεύεται Πρύτανης. Συνέγραψε εκπαιδευτικά λιθόγραφα, όπως *Παραστατική Γεωμετρία, Σημειώσεις Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας* (4 τεύχη), *Κωνικές Τομές*. ⁷⁹ Ήταν πολύ αφοσιωμένος στο διδακτικό του έργο και ιδιαίτερα στην ανάπτυξη του κλάδου της

⁷⁷ Πρακτικά Συλλόγου Καθηγητών 1916-1920, Πράξη 41^η, Συνεδρία της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 1916

⁷⁸ Πρακτικά Συλλόγου Καθηγητών 1916-1920, Πράξη 92^α, Συνεδρία 6^{ης} Ιουνίου 1919

Πρακτικά Συλλόγου Καθηγητών 1916-1920, Πράξη 114^η, Συνεδρία 28^{ης} Απριλίου 1920

⁷⁹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1949 II, Πράξη 53^η, Συνεδρία της 25^{ης} Νοεμβρίου 1949

Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας μέχρι και την αποχώρησή του το Νοέμβριο του 1962 μετά από 46 χρόνια υπηρεσίας στο ΕΜΠ λόγω ορίου ηλικίας (70^ο έτος).⁸⁰ Απεβίωσε τον Αύγουστο του 1963.

Ο **Αριστοτέλης Οικονόμου** ήταν διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών και διετέλεσε επιμελητής της έδρας των Ανωτέρων Μαθηματικών και της Θεωρητικής Μηχανικής στο ΕΜΠ για 6 χρόνια, επιμελητής της Ανώτερης Δασολογικής Σχολής και βοηθός του μαθηματικού σπουδαστηρίου του Εθνικού Πανεπιστημίου. Αποτέλεσε βοηθός του κορυφαίου Έλληνα μαθηματικού Κ. Καραθεοδωρή στο μάθημα της Θεωρητικής Μηχανικής, παρακολουθώντας παράλληλα παραδόσεις του σχετικά με Ανώτερα Μαθηματικά Απεικονίσεων (1922-1923) και Θεωρία Μέτρου και Ολοκλήρωσης (1923-1924). Επιπλέον ανέλαβε, χωρίς επίσημη υποχρέωση, τη διδασκαλία Στοιχείων Ανωτέρων Μαθηματικών στους σπουδαστές της Προπαιδευτικής τάξης. Το 1925 εκλέγεται καθηγητής της έκτακτης έδρας των Στοιχείων Ανωτέρων Μαθηματικών στην Προπαιδευτική Τάξη, όπου εισηγητική επιτροπή για την εκλογή του ήταν οι καθηγητές Ν. Γεννηματάς, Γ. Ρεμούνδος και Ι. Χατσόπουλος. Το 1929 εκλέγεται τακτικός καθηγητής στην έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1931-1932 του ανατίθεται η διδασκαλία των μαθημάτων της έδρας Ανωτέρων Μαθηματικών και Θεωρητικής Μηχανικής.⁸¹ Δημοσίευσε εργασίες με θέματα:

1. *Γενίκευσις της εννοίας της καμπυλότητος των επιφανειών* (διδακτορική διατριβή 1919)
2. *Περί ιδιότητος τινός των γεωδαισιακών και αναπικτιών επιφανειών* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1919)
3. *Πρόβλημα παρεμβολής* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1922)
4. *Sur quelques lois particulieres d'une suite de nombres* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1923)
5. *Περί της Ιστορίας του κυκλοειδούς* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1924)
6. *Επί της Θεωρίας των ενειλιγμενοειδών* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1925)
7. *Αι αντινομίαι εις τα νεώτερα Μαθηματικά* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1926)
8. *Sur un theoreme des m.m. Caratheodory et Fejer* (Δελτίον της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1927)

Απεβίωσε το Μάρτιο του 1936.⁸²

⁸⁰ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1962, Πράξη 14^η, Συνεδρία της 2^{ης} Νοεμβρίου 1962

⁸¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1931, Πράξη 96^η, Συνεδρία της 21^{ης} Οκτωβρίου 1931

⁸² Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1924-1930, Πράξη 8^η, Συνεδρία της 3^{ης} Νοεμβρίου 1924

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1924-1930, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 19^{ης} Φεβρουαρίου 1925

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1924-1930, Πράξη 34^η, Συνεδρία της 24^{ης} Οκτωβρίου 1929

Ο **Νικόλαος Κριτικός** ήταν διδάκτορας της Philosophische Fakultät II der Universität Zürich και τακτικός καθηγητής Μαθηματικών του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης. Το 1932 εκλέγεται τακτικός καθηγητής της τακτικής έδρας των Ανωτέρων Μαθηματικών και παραμένει στη θέση αυτή από τον Ιανουάριο του 1933 έως τον Οκτώβριο του 1946, οπότε και τίθεται σε διαθεσιμότητα λόγω νομιμοφροσύνης και μετέπειτα απολύεται, κατόπιν μιας απόφασης κατά νόμο που ίσχυε εκείνη την εποχή πολιτικής ανωμαλίας στην Ελλάδα. Επανεκλέγεται ομόφωνα στην ίδια θέση τον Οκτώβριο του 1950, μετά από πρόταση 27 τακτικών Καθηγητών του ΕΜΠ. Δημοσίευσε τις εργασίες:

1. *Συμβολαί εις την θεωρίαν των πραγματικών συναρτήσεων περιληφθείσαι εις το κλασικόν σύγγραμμα του κ. Καραθεοδωρή "Vorlesungen über reelle Funktionen".* (1917)
2. *Περί του αιτήματος των παραλλήλων* (Δελτίο Ελ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος ΣΤ', 1925)
3. *Über Analytische Abbildungen des Gebietes $|x|+|y|<1$ auf sich* (Δελτίο της Ελ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος Η', 1927)
4. *Sur une extension de l'inegalite entre la moyenne arithmetique et la moyenne geometrique* (Δελτίο της Ελ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος Θ', 1928)
5. *Περί της συνεχείας μιας κατηγορίας συναρτήσεων περισσότερων ανεξαρτήτων μεταβλητών* (Δελτίο της Ελ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος ΙΑ', 1930)
6. *Sur la méthode des parties proportionnelles pour le calcul approché des zéros d' une fonction* (Rendiconti del Circolo Matematico di Palermo, 1932)
7. *Το Πεντάγραμμον του Neper* (Δελτίο Συνδέσμου Μαθηματικών Δ.Μ.Π., έτος 1933)
8. *Περί μιας ελαχιστικής ιδιότητος των γωνιών ενός τριγώνου* (Δελτίο Συνδέσμου Μαθηματικών Δ.Μ.Π., έτος 1933)
9. *Sur une condition nécessaire et suffisante pour la continuité d'une fonction de plusieurs variables et quelques applications* (Διαβαλκανικό Συνέδριο Μαθηματικών, Αθήνα 1934)
10. *Quelques inégalités ayant lieu entre trois quantités liées par la relation $x+\psi+z=x\psi z$ et quelque applications au triangle* (Διαβαλκανικό Συνέδριο Μαθηματικών, Αθήνα 1934)
11. *Το θεώρημα του Jordan περί επιπέδων κλειστών γραμμών* (Δελτίο της Ελ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος ΙΖ', 1936)
12. *Sur quelques propriétés des ensembles convexes* (Διαβαλκανικό Συνέδριο Μαθηματικών, Βουκουρέστι 1938)
13. *Εισαγωγικόν κεφάλαιον εις τα Ανώτερα Μαθηματικά. Οι πραγματικοί αριθμοί.* (Λιθόγραφο Ε. Μ. Πολυτεχνείου, 1939). Περιέχει λεπτομερή θεωρία περί ασυμμέτρων αριθμών οριζομένων ως απεράτων, μη περιοδικών δεκαδικών αριθμών.
14. *Περί ορίου και συνεχείας συναρτήσεως.* (Δελτίο της Ελ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος XXII', 1946)
15. *Λιθόγραφα Ανωτέρων Μαθηματικών και περί Μιγαδικών συναρτήσεων μιας μιγαδικής μεταβλητής.*

Ίδρυσε μαζί με τον Αριστοτέλη Οικονόμου το Μαθηματικό Σεμινάριο το 1933. Ο Καραθεοδωρή του εμπιστεύτηκε τη διόρθωση των δοκιμιών δύο μνημειωδών έργων του, *Μαθήματα επί των πραγματικών συναρτήσεων* και *Λογισμός των μεταβολών*. Το βοήθημα που συνέγραψε με τίτλο *Σημειώσεις Ανωτέρων Μαθηματικών δια τους σπουδαστές του ΕΜΠ* θεωρήθηκε από τους συναδέλφους του σημαντικό επιστημονικό σύγγραμμα. Θεωρείτο εξαιρετικός διδάσκαλος και ο *de facto* μαθηματικός του ΕΜΠ. Ο Φ. Βασιλείου ανέφερε χαρακτηριστικά πως ο Ν. Κριτικός ανήγαγε τα μαθήματά του σε βαθμό επιστημονικής και παιδαγωγικής τελειότητας που δύσκολα θα συναντιόταν ακόμα και ανάμεσα στα πιο ονομαστά ανώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα του εξωτερικού.⁸³ Το 1952 προστίθεται στην αντιπροσωπεία του ΕΜΠ στην Ελληνική Επιτροπή της Διεθνούς Ένωσης Μαθηματικών ως μόνιμο μέλος της.⁸⁴ Υπήρξε διεθνώς αναγνωρισμένος επιστήμονας, γεγονός στο οποίο συντέλεσαν οι ειδικές μελέτες του σε θέματα Θεωρίας Συναρτήσεων. Του απονεμήθηκε ο τίτλος του Ομότιμου Καθηγητή κατά την αποχώρησή του το 1963.⁸⁵

Ο **Φίλων Βασιλείου** ήταν αριστούχος πτυχιούχος (1926) και διδάκτωρ (1929) των Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε εντεταλμένος έκτακτος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης διδάσκοντας τα υποχρεωτικά μαθήματα Διαφορικού και Ολοκληρωτικού Λογισμού, Προβολικής Γεωμετρίας και Ανωτέρας Άλγεβρας. Μετά τον θάνατο του Αριστοτέλη Οικονόμου (1936) εξελέγη καθηγητής της τακτικής έδρας των Ανωτέρων Μαθηματικών του ΕΜΠ. Υπογραμμίζεται ως ιδιαίτερος σημαντική η διάλεξή του στην Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία (1936) περί της συγχρόνου αξιωματικής μεθόδου στα μαθηματικά.⁸⁶ Είχε δημοσιεύσει διάφορες πραγματείες και εργασίες με θέματα Ανωτέρας Άλγεβρας και Θεωρίας Συμπλεγμάτων, Άλγεβρικής και Αναλυτικής Θεωρίας Αριθμών όπως επίσης και Αναλυτικής Προβολικής Γεωμετρίας. Εξέδωσε τα συγγράμματα *Μαθήματα Ανωτέρων Μαθηματικών* και *Επί της ουσίας των Μαθηματικών*.⁸⁷ Το 1951 αποφασίζεται η συμμετοχή του Ιδρύματος στην 1^η Γενική Συνέλευση της Διεθνούς Μαθηματικής Ένωσης στη Ρώμη το Μάρτιο του 1952 εκπροσωπούμενο από τον Φ. Βασιλείου,⁸⁸ ο οποίος είχε πάρει μέρος και στο Διεθνές Μαθηματικό Συνέδριο στις Ηνωμένες Πολιτείες οπότε και ιδρύθηκε η Διεθνής Μαθηματική Ένωση. Μεταξύ των σκοπών της Ένωσης ήταν η ενίσχυση των Ανωτάτων Ιδρυμάτων με εργαστήρια, υπολογιστικές μηχανές και με ό,τι θα συνέβαλε στην προαγωγή των

⁸³ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1930-1936, Πράξη 55^η, Συνεδρία της 10^{ης} Μαΐου 1932

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950, Πράξη 17^η, Συνεδρία της 6^{ης} Οκτωβρίου 1950

⁸⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1952, Πράξη 6^η, Συνεδρία της 15^{ης} Φεβρουαρίου 1952

⁸⁵ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1962, Πράξη 14^η, Συνεδρία της 2^{ης} Νοεμβρίου 1962

Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1963, Πράξη 2^α, Συνεδρία της 11^{ης} Ιανουαρίου 1963

⁸⁶ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1930-1936, Πράξη 88^η, Συνεδρία της 7^{ης} Οκτωβρίου 1936

⁸⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1950, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 14^{ης} Απριλίου 1950

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1965 I, Πράξη 3^η, Συνεδρία της 15^{ης} Ιανουαρίου 1965

⁸⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1951, Πράξη 44^η, Συνεδρία της 9^{ης} Νοεμβρίου 1951

κλάδων που είχαν σχέση με τα Εφαρμοσμένα Μαθηματικά.⁸⁹ Ένα από τα ζητήματα που συζητήθηκαν στη Γενική αυτή Συνέλευση ήταν και η ίδρυση διεθνούς Κέντρου Υπολογισμού (Centre International de Calcul).⁹⁰ Το 1959 παίρνει μέρος στο Διεθνές Συνέδριο Μαθηματικών στη Ρώμη (11-16 Σεπτεμβρίου) και στο Διεθνές Συνέδριο του Μηχανικού Υπολογισμού στο Παρίσι (15-20 Ιουνίου). Ο Φ. Βασιλείου ήταν αντιπρόσωπος του ΕΜΠ στο κέντρο Μηχανικού Υπολογισμού. Οι πρόοδοι των υπολογιστικών μηχανών της εποχής επέτρεπαν την εκτέλεση αριθμητικών υπολογισμών που ήταν αδύνατον να πραγματοποιηθούν στο παρελθόν και από την επίλυση των οποίων εξαρτιόταν η εξέλιξη πολλών επιστημονικών κλάδων. Το κέντρο αυτό είχε ιδρυθεί με σκοπό να αξιοποιήσει τα σύγχρονα μέσα υπολογισμού και να τα τελειοποιήσει με συστηματική έρευνα στα πλαίσια διεθνούς συνεργασίας επιστημόνων.⁹¹ Το 1961 αποτέλεσε μέλος επιτροπής που είχε ως ρόλο την επιμέλεια της προεργασίας για την εγκατάσταση Ηλεκτρονικού Υπολογιστή στο Πολυτεχνείο. Για το λόγο αυτό μετέβη στη Ρώμη για να επισκεφτεί έκθεση του τελευταίου τύπου ηλεκτρονικών μηχανών υπολογισμού.⁹² Το ακαδημαϊκό έτος 1962-63 του ανατίθεται η διδασκαλία των Ανωτέρων Μαθηματικών στην Ανώτατη Σχολή Αρχιτεκτόνων.⁹³ Το 1965 μεταβαίνει στο Βουκουρέστι για τη σύσκεψη των Μαθηματικών των Βαλκανίων με σκοπό την ανταλλαγή γνώμων για την επανίδρυση της Διαβαλκανικής Ένωσης Μαθηματικών.⁹⁴ Αποχωρεί από το Ίδρυμα το 1970.

Ο **Αναστάσιος Παπασπύρος** ήταν πτυχιούχος του Μαθηματικού τμήματος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1928). Το 1932 αναχώρησε για τη Γαλλία για ευρύτερες σπουδές στο Ινστιτούτο Poincare για δύο χρόνια και μετέπειτα στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου για ένα χρόνο. Ακολούθως αναχώρησε για τη Γερμανία όπου σπούδασε κατά το ακαδημαϊκό έτος 1935-36 στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου και κατά το 1936-37 στο Μαθηματικό Ινστιτούτο του Göttingen. Το 1937-38 μετέβη στο Πανεπιστήμιο του Giessen, του οποίου αναγορεύτηκε διδάκτωρ. Επέστρεψε στην Ελλάδα και από τον Αύγουστο του 1940 μέχρι τον Απρίλιο του 1941 υπηρέτησε ως καθηγητής της Αναλυτικής Γεωμετρίας στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων και μετέπειτα Καθηγητής του Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1943 εκλέγεται υφηγητής στην Α' Μαθηματική Έδρα της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, υποβάλλοντας τη διατριβή *Το Θεώρημα διαμορφώσεως των χωρίων κατά την ομοιόμορφου απεικόνισις*. Το 1946 κρινόμενος για την έκτακτη έδρα των Ανωτέρων Μαθηματικών του ΕΜΠ υποβάλλει τις επιστημονικές εργασίες:

⁸⁹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1950, Πράξη 27^η, Συνεδρία της 21^{ης} Ιουλίου 1950

⁹⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1952, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 21^{ης} Μαρτίου 1952

⁹¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1959 I, Πράξη 12^η, Συνεδρία της 20^{ης} Μαρτίου 1959

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1959 I, Πράξη 17^η, Συνεδρία της 24^{ης} Απριλίου 1959

Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1959 I, Πράξη 22^α, Συνεδρία της 29^{ης} Μαΐου 1959

⁹² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1961 I, Πράξη 3^η, Συνεδρία της 13^{ης} Ιανουαρίου 1961

⁹³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1962 II, Πράξη 49^η, Συνεδρία της 9^{ης} Νοεμβρίου 1962

⁹⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1965 I, Πράξη 15^η, Συνεδρία της 19^{ης} Μαρτίου 1965

- a) *Funktionentheoretischer beweis des fuenfscheibensatzes* (Διδακτορική διατριβή). Στην εργασία αυτή αποδεικνύει ότι εάν μια επιφάνεια Riemann απλής συνοχής είναι διακλαδωμένη έτσι ώστε πέντε δίσκοι (χωρία του μιγαδικού επιπέδου ανά δύο μη έχοντα κοινό σημείο) να μην έχουν υπεράνω αυτών τμήμα της επιφάνειας που εκτείνεται προς το επίπεδο, τότε η επιφάνεια απεικονίζεται σύμμορφα στον μοναδιαίο κύκλο του μιγαδικού επιπέδου.
- b) *Περί των χωρίων διπλής συνοχής και της ολοκληρωτικής ανισότητας του Ahlfors* (Δελτίο Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1941). Εφαρμογή μιας ανισότητας του Ahlfors, με την οποία αποδεικνύεται με νέο τρόπο γνωστό θεώρημα της θεωρίας της σύμμορφης απεικόνισης.
- c) *Εισαγωγή εις την έννοιαν της αρμονικής μάξης του κ. Nevanlinna και η δι'αυτής παράστασις της λύσεως του προβλήματος του Dirichlet* (Δελτίο Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας 1941)
- d) *Το θεώρημα διαμορφώσεως των χωρίων κατά την ομοιόμορφον απεικόνισιν* (Διατριβή επί υφηγεσία). Αποτελεί παραλλαγή απόδειξης του Nevanlinna σε ενδιαφέρουσα πρόταση της θεωρίας των συναρτήσεων.

Οι εργασίες του, αν και λίγες σε αριθμό, αφορούσαν σε ανώτατα και νεότερα για την εποχή πεδία έρευνας των Μαθηματικών, γεγονός το οποίο αποτέλεσε θετική παράμετρο στην κρίση του. Συνυποψήφιοί του ήταν οι Κων. Γιαννόπουλος, Γ. Μπούσογος και Αρ. Πάλλας, διδάκτορες μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η εισηγητική επιτροπή προκρίνει τον Κων. Γιαννόπουλο και τον Αν. Παπασπύρο ως κατόχους επαρκών επιστημονικών προσόντων για τη θέση. Παράλληλα με την εισήγηση αυτή επισυναπτόταν και ανάλυση των εργασιών των προς κρίση καθηγητών από τον Ν. Κριτικό, μετά από πρόταση του Συλλόγου, και η οποία υπήρξε καταλυτική για την λήψη τελικής απόφασης από τους Καθηγητές που συμμετείχαν στην διαδικασία εκλογής, συμπεριλαμβανομένου και του Ι. Χατσόπουλου. Για τον Κων. Γιαννόπουλο επισημαίνει ασάφειες, κενά και παραδρομές στη διατύπωση των εργασιών του. Για τον Αν. Παπασπύρο αναφέρει ότι κατέχει σπουδαίες μαθηματικές θεωρίες και χειρίζεται επιδέξια τη θεωρία συναρτήσεων, ενώ κατά τη συζήτηση του Συλλόγου υπογραμμίστηκε πως ο Καραθεοδωρή, του οποίου υπήρξε μαθητής, είχε εκφράσει την πεποίθησή του πως θα αναδεικνυόταν σε καλό μαθηματικό. Ο Αν. Παπασπύρος εκλέγεται έκτακτος Καθηγητής επί τριετή θητεία, για να δοκιμαστεί στη θέση αυτή, και μονιμοποιείται το 1950.⁹⁵ Το 1962 μεταβαίνει στη Βιέννη για να επισκεφτεί τις νέες εγκαταστάσεις υπολογιστικών μηχανημάτων του εκεί Πολυτεχνείου,⁹⁶ ενώ το 1964 αποστέλλεται στη Ρώμη για επίσκεψη και παρακολούθηση της λειτουργίας του Istituto di Calcolo.⁹⁷ Το 1969 εκλέγεται

⁹⁵ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 25^η, Συνεδρία της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1946

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950, Πράξη 14^η, Συνεδρία της 1^{ης} Αυγούστου 1950

⁹⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1962 II, Πράξη 53^η, Συνεδρία της 7^{ης} Δεκεμβρίου 1962

⁹⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1964 I, Πράξη 18^η, Συνεδρία της 10^{ης} Απριλίου 1964

Καθηγητής της έκτακτης έδρας των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών του Ε.Μ.Π., όμως την ίδια χρονιά παραιτείται.⁹⁸

Ο **Πέτρος Κριεζής** ήταν διπλωματούχος Μηχανολόγος (1934) και διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος (1935) του ΕΜΠ. Μετέβη για ευρύτερες σπουδές στο Βερολίνο (1937), όπου έλαβε και υποτροφία, και αναδείχθηκε διδάκτωρ του εκεί Πολυτεχνείου (1939) με βαθμό λίαν καλώς. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1939-1940 του ανατέθηκε η διδασκαλία της Θεωρητικής Μηχανικής Ι και ΙΙ στον κύκλο σπουδών Αξιοματικών Μηχανολόγων του ΕΜΠ. Στον πόλεμο υπηρέτησε την περίοδο 1940-1941 ως Σημαιοφόρος Μηχανικός καθώς και στην υπηρεσία εξουδετέρωσης μαγνητικών και ηχητικών ναρκών στο Σκαραμαγκά. Αναδείχθηκε αριστούχος πτυχιούχος Μαθηματικών (1944) της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ διατέλεσε βοηθός των Ανωτέρων Μαθηματικών στο ΕΜΠ από το 1945. Κατά το δεύτερο εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1945-46 δίδαξε το μάθημα της σφαιρικής τριγωνομετρίας στη Β' τάξη των Τοπογράφων μετά από πρόταση του καθηγητή Βασιλείου. Κατά τη φοίτησή του στο Πολυτεχνείο του Βερολίνου έκανε ομιλίες με θέματα περυγικής θεωρίας και θεωρίας των ροών. Το Μάρτιο του 1944, στα πλαίσια σειράς ομιλιών που διοργανώθηκαν από το τμήμα Ηλεκτρολόγων του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας στο ΕΜΠ, έκανε μια ομιλία σχετικά με την ηλεκτρική διάσπαση του αέρα και του φαινομένου Corona. Επιπλέον, τον Φεβρουάριο του 1946 ανέπτυξε το θέμα περί ικανών συνθηκών στον Λογισμό των Μεταβολών στα πλαίσια του Μαθηματικού Φροντιστηρίου του ΕΜΠ, υπό την εποπτεία του Καθηγητή Ν. Κριτικού. Ο Π. Κριεζής εκρίθη για την έκτακτη έδρα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών του ΕΜΠ κατά τη συνεδρία της 17^{ης} Δεκεμβρίου 1946. Συνυποψήφιοι του ήταν α) ο Αντώνιος Κοκοτσάκης, διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός του ΕΜΠ (1921), τον οποίο όμως η επιτροπή δεν προκρίνει λόγω της ενασχόλησής του με ένα μόνο τομέα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών, την Εφαρμοσμένη Γεωμετρία, και β) ο Σπυρίδων Κανέλλος, διδάκτωρ Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών (1942), ο οποίος δεν προκρίθηκε για τη θέση αυτή διότι υπέβαλε προς κρίση εργασίες Θεωρητικών και όχι Εφαρμοσμένων Μαθηματικών. Κατά την κρίση του, ο Π. Κριεζής υπέβαλε διάφορες εργασίες, κυρίως σε θέματα αεροδυναμικής. Σε μια εκ των εργασιών αυτών, που πραγματευόταν μια περυγική θεωρία, διορθώνει μια ήδη δημοσιευμένη εργασία, η οποία είχε εγκριθεί προς δημοσίευση από την Επιτροπή Αεροναυτικών Ερευνών της Αγγλίας, αποδεικνύοντας τις λανθασμένες υποθέσεις του συγγραφέα σε σχέση με τη διαφορική εξίσωση που χρησιμοποίησε. Το γεγονός αυτό θεωρήθηκε αξιοσημείωτο διότι τον κατέστησε γνώστη της θεωρίας αυτής, που αποτελεί ένα από τα δυσκολότερα θέματα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών, καθώς προϋποθέτει τη γνώση της ρευστομηχανικής και της μηχανικής συνεχούς μέσου. Στην διδακτορική εργασία του ερεύνησε την επίδραση του ρεύματος της έλικας των αεροπλάνων στα πτερύγιά του. Η εργασία του αυτή προκάλεσε το

⁹⁸ Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1969 ΙΙ, Πράξη 13^η, Συνεδρία της 25^{ης} Απριλίου 1969
Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1969 ΙV, Πράξη 29^η, Συνεδρία της 29^{ης} Αυγούστου 1969

ενδιαφέρον του Γερμανικού Εργαστηρίου Ερευνών Αεροπορίας στο Βερολίνο και του ανατέθηκε η επεξεργασία της θεωρίας του και η παραβολή των συμπερασμάτων της με τις πειραματικές μετρήσεις. Η εργασία αποτέλεσε επιτυχή θεωρητική έρευνα σε ένα θέμα με σαφή πρακτική εφαρμογή και καταδείκνυε την άρτια κατάρτισή του σε νέες για την εποχή θεωρίες των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και την ικανότητά του να τις χρησιμοποιεί για την επίλυση θεμάτων τεχνικής. Παρόμοια συμπεράσματα προέκυψαν από το σύνολο των εργασιών του. Η άμεση εφαρμογή της θεωρητικής έρευνας σε συγκεκριμένα προβλήματα είναι ο βασικός κανόνας των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών. Για το λόγο αυτό η εισηγητική επιτροπή πρότεινε τον Π. Κριεζή για την έδρα των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών ως έκτακτο Καθηγητή επί τριετή θητεία. Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε στο Σύλλογο Τακτικών Καθηγητών υπογραμμίστηκε η πληρότητα των γνώσεων του σε πληθώρα κλάδων των Μαθηματικών, όπως τη θεωρία των Συναρτήσεων, τη θεωρία των τανυστών του διανυσματικού λογισμού, τη θεωρία του λογισμού των μεταβολών και τη σφαιρική τριγωνομετρία. Επισημάνθηκε επίσης ως πολύ σημαντικό το ότι γνώριζε δύο ξένες γλώσσες, Αγγλικά και Γερμανικά, διότι δεν υπήρχε καμία βιβλιογραφία Εφαρμοσμένων Μαθηματικών στην Ελλάδα την εποχή εκείνη, ενώ εκφράστηκε η βεβαιότητα ότι θα μπορούσε να την εμπλουτίσει ο ίδιος με αξιόλογες πραγματείες επί Εφαρμοσμένων Μαθηματικών αλλά και επί εφαρμογών σε τεχνικά ζητήματα. Ο Σύλλογος τον εκλέγει σχεδόν παμψηφεί ως έκτακτο Καθηγητή επί τριετή θητεία, θέση στην οποία μονιμοποιείται άμεσα με την πάροδο της θητείας του αυτής (1950), κατά την οποία ανέλαβε και τη διδασκαλία του μαθήματος της Εφαρμοσμένης Μηχανικής λόγω των μεγάλων διδακτικών αναγκών του Ιδρύματος. Συμμετείχε σε πολλά μαθηματικά συνέδρια, μεταξύ των οποίων το V Αυστριακό Μαθηματικό Συνέδριο το 1960, όπου προέβη και σε ανακοίνωση.⁹⁹ Παρατείνεται το 1968.¹⁰⁰

Ο **Παναγιώτης Λαδόπουλος** ήταν διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός του ΕΜΠ (1935) και αριστούχος πτυχιούχος του Μαθηματικού Τμήματος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1944). Το 1947 αναγορεύθηκε αριστούχος διδάκτωρ της Φυσικομαθηματικής σχολής με τη διατριβή του *Περί κινητότητας γεωμετρικών σχηματισμών*. Το 1952 αναγορεύθηκε υφηγητής της Ανωτέρας Γεωμετρίας της τακτικής έδρας της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας του ΕΜΠ. Από το 1949 ήταν μέλος της Société Mathématique de France. Κατά την περίοδο 1947-1950 διετέλεσε άμισθος επιμελητής της Β' Τακτικής Έδρας της Μαθηματικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ από το 1952 μέχρι το 1956 ήταν έμμισθος επιμελητής της τακτικής έδρας της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας του ΕΜΠ. Τα ακαδημαϊκά έτη 1953-1954 και

⁹⁹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1960 II, Πράξη 43^η, Συνεδρία της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 1960

¹⁰⁰ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 24^η, Συνεδρία της 17^{ης} Δεκεμβρίου 1946

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950, Πράξη 14^η, Συνεδρία της 1^{ης} Αυγούστου 1950

Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1968 I, Πράξη 5^η, Συνεδρία της 5^{ης} Απριλίου 1968

1954-1955 δίδαξε, κατόπιν ανάθεσης από τον Καθηγητή Ι. Χατσόπουλο, το προαιρετικό μάθημα της Προβολικής Γεωμετρίας στους σπουδαστές της Α' τάξης της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών, Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων, Αρχιτεκτόνων και Αγρονόμων Τοπογράφων του ΕΜΠ. Από το 1957 διατέλεσε τακτικός καθηγητής της Παραστατικής και Προοπτικής Γεωμετρίας της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το 1964 εκλέγεται ως έκτακτος μόνιμος καθηγητής της έκτακτης έδρας της Παραστατικής και Προβολικής Γεωμετρίας του ΕΜΠ. Συνυποψήφιος του ήταν ο Αντ. Κοκοτσάκης, διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός και υφηγητής του Πολυτεχνείου, ο οποίος όμως απεβίωσε 3,5 μήνες πριν την κρίση αυτή. Μαζί του υπήρξε πάλι συνυποψήφιος το 1956 για την τακτική έδρα της Παραστατικής και Προοπτικής Γεωμετρίας της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στην επιτροπή που είχε το ρόλο να συντάξει την εισηγητική έκθεση για την κρίση των υποψηφίων συμπεριλαμβάνονταν οι Καθηγητές Ι. Χατσόπουλος, Φ. Βασιλείου και Ν. Κριτικός.

Δημοσίευσε τις επιστημονικές εργασίες:

1. *Συμβολή εις την Προβολικήν Γεωμετρίαν. Περί κινήσεως γεωμετρικών σχηματισμών* (Διατριβή επί διδακτορία, δημοσιεύτηκε στο Δελτίο της Ελλ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος ΚΓ', 1947). Εξετάζεται η ύπαρξη πολυέδρων με αμετάβλητες έδρες που να επιδέχονται μεταβολές στις δύο έδρες γωνίες τους. Η εργασία αυτή δίνει απάντηση σε πρόβλημα που είχε προταθεί από τον Καθηγητή των Μαθηματικών του ΕΜΠ Κυπάρισσο Στέφανο, ο οποίος σταμάτησε τη διδασκαλία του το 1916. Οι καθηγητές Φ. Βασιλείου και Ν. Κριτικός, κατά την κρίση του ως υφηγητής της Ανωτέρας Γεωμετρίας και αναλύοντας την εργασία του αυτή, ανέφεραν πως ήταν εξαιρετος γεωμέτρης και μια πολλά υποσχόμενη επιστημονική δύναμη, ικανός να βαδίσει στα χνάρια του Κ. Στέφανου στην έως τότε παραμελημένη γεωμετρική παράδοση του Πολυτεχνείου. Κριτικές για την εργασία αυτή δημοσιεύτηκαν στα ειδικά περιοδικά:
 - a. Applied Mechanics Reviews, vol. 1
 - b. Mathematical Reviews, vol. 9
 - c. Zentralblatt fur Mathematik, band 9
2. *Some Theorems On Cyclic Polygons Inscribed In A Circle* (The American Mathematical Monthly, May 1948). Στην εργασία αυτή επεκτείνει έννοιες και ιδιότητες που ήταν γνωστές για το τρίγωνο και το αρμονικό τετράπλευρο (τετράπλευρο εγγράψιμο σε κύκλο, τα γινόμενα των απέναντι πλευρών του οποίου είναι ίσα) σε “κυκλικά” ν-γωνα εγγεγραμμένα σε κύκλο.
3. *Συμβολή εις την Προβολικήν Γεωμετρίαν. Η γωνία δύο κωνικών.* (Δελτίον της Ελλ. Μαθηματικής Εταιρείας, τόμος ΚΔ', 1949). Στην εργασία αυτή εισάγει για πρώτη φορά την έννοια της γωνίας δύο κωνικών. Ανάλυση της εργασίας αυτής δημοσιεύτηκε στα ειδικά περιοδικά:
 - a. Mathematical Reviews, vol. 11 (1950)
 - b. Zentralblatt fur Mathematik, band 37
4. *Sur la Metrique des Courbes Algebriques* (Comptes Rendus Acad. Sci. Paris, tome 233, 1951) και *Sur la Metrique des Courbes*

- Algebriques* (Acad. Royale Belgique, Bull. Classe des Sciences, 5e Serie, tome XXXVIII, 1952). Τα αποτελέσματα των εργασιών αυτών αναφέρονται σε αναλύσεις δύο Αμερικανών μαθηματικών, Blumenthal και Walker, στο *Mathematical Reviews*, vol. 13 (1952).
5. *Μετρική των κωνικών τομών* (Sur la Métrique des Coniques - Επιστημονικά δημοσιεύματα του ΕΜΠ, αριθμός 9, 1953). Στην εργασία του αυτή χρησιμοποιεί την έννοια της γωνίας δύο κωνικών τομών, που ο ίδιος είχε εισάγει, μελετά μετρικές ιδιότητες των κωνικών τομών στο Ευκλείδειο επίπεδο, αποδεικνύει διάφορα νέα θεωρήματα και παρέχει τους ορισμούς των κωνικών τομών διχοτόμων γωνίας δύο κωνικών τομών, κωνικής τομής καθέτου σε κωνική τομή κλπ. Επιπλέον δίνει τον ορισμό του διπλού λόγου τεσσάρων κωνικών τομών, χρησιμοποιώντας τα ημίτονα των γωνιών των κωνικών τομών ανά δύο, ανάλογα προς τον ορισμό του διπλού λόγου τεσσάρων ευθειών (Θεώρημα Πάππου). Με την εργασία του αυτή, η οποία είχε υποβληθεί ως εργασία επί υφηγεσία και είχε κριθεί από τους Ι. Χατσόπουλο και Φ. Βασιλείου, αναγνωρίστηκε η συμβολή του Π. Λαδόπουλου στην Προβολική Γεωμετρία.
 6. *Une Extension d' un Théorème de Clifford* (Acad. Sci. Paris, tome 238, 1954). Ανάλυση της ανακοίνωσης αυτής του Π. Λαδόπουλου στην Ακαδημία των Επιστημών στο Παρίσι δόθηκε στο *Mathematical Reviews*, vol. 15 (1954) από τον γνωστό Αμερικάνο μαθηματικό Coxeter, αναγνωρίζοντας την συμβολή της στην προαγωγή των Μαθηματικών.
 7. *Généralisation du Théorème de Desargues – Sturm* (Bulletin de la Société Royale des Sciences de Liège, tome 26, 1957).
 8. *La Géométrie Euclidienne des Elements d' un Réseau de Coniques*. (Comptes Rendus Acad. Sci. Paris, tome 250, 1960). Στην εργασία αυτή αναπτύσσει μία μετρική Γεωμετρία του δικτύου κωνικών, αντίστοιχα προς την Ευκλείδεια Γεωμετρία του επιπέδου.
 9. *Sur les Courbes d' Apollonius* (Bulletin de la Société Royale des Sciences de Liège, tome 31, 1962).

Προσωπικά του συγγράμματα ήταν τα:

- i. *Μεθοδικαί ασκήσεις ολοκληρωτικού λογισμού*. Λιθόγραφο βοήθημα Ολοκληρωτικού Λογισμού το οποίο συνέταξε ως τριτοετής σπουδαστής του ΕΜΠ (1933)
- ii. *Σημειώσεις Προβολικής Γεωμετρίας*. Λιθόγραφο των παραδόσεων προαιρετικού μαθήματος που δίδαξε στο ΕΜΠ ως υφηγητής (1953)
- iii. *Προβολική Γεωμετρία*. Σημειώσεις των μαθημάτων Προβολικής Γεωμετρίας που δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως τακτικός καθηγητής

Έκανε επίσης διαλέξεις και ανακοινώσεις με θέματα:

- a) Περί των φανταστικών Στοιχείων εις την Γεωμετρίαν (Ελλ. Μαθηματική Εταιρεία, 1948)
- b) Η γωνία δύο κωνικών (Ελλ. Μαθηματική Εταιρεία, 1948)

- c) Η Παραστατική Γεωμετρία του Τετραδιάστατου χώρου (Ελλ. Μαθηματική Εταιρεία, 1949)
- d) Διαίρεσις του κύκλου εις n ίσα μέρη. Νέα μέθοδος ερεύνης του προβλήματος (Ελλ. Μαθηματική Εταιρεία, 1950)
- e) Η μετρική των αλγεβρικών καμπυλών του 3^{ου} βαθμού (Μαθηματικό Σεμινάριο ΕΜΠ, ακαδ. έτος 1952-53)
- f) Περί ενός αξιοσημείωτου σημείου αυτών (Μαθηματικό Σεμινάριο ΕΜΠ, ακαδ. έτος 1952-53) ¹⁰¹

¹⁰¹ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1952, Πράξη 2^α, Συνεδρία της 18^{ης} Φεβρουαρίου 1952

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1952, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 7^{ης} Απριλίου 1952

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1956, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 24^{ης} Φεβρουαρίου 1956

Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1964 II, Πράξη 28^η, Συνεδρία της 10^{ης} Νοεμβρίου 1964

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

Ο **Κωνσταντίνος Μαλτέζος** (1906-1938) γεννήθηκε στην Πάτρα το 1870 και σπούδασε Φυσικομαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου και αναγορεύθηκε διδάκτωρ Μαθηματικών. Μετέπειτα αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Μαθηματικής Φυσικής στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού. Τον Νοέμβριο του 1906 διορίστηκε καθηγητής της Θεωρητικής Μηχανικής στο Σχολείο των Βιομηχάνων Τεχνών. Τον Μάρτιο του 1916 ανατέθηκε σε αυτόν η διδασκαλία της Πειραματικής Φυσικής, την οποία δίδαξε μέχρι τον Δεκέμβριο του 1938, οπότε αποχώρησε λόγω ορίου ηλικίας. Εν τω μεταξύ, το 1918, διορίστηκε καθηγητής της Μηχανικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και το 1926, κατά την ίδρυση της Ακαδημίας Αθηνών, διορίστηκε ακαδημαϊκός. Απεβίωσε τον Ιανουάριο του 1951.¹⁰²

Ο **Αχιλλέας Παπαπέτρου** ήταν διπλωματούχος Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος Μηχανικός του ΕΜΠ (1931) και διδάκτωρ Τεχνικών Επιστημών του Πολυτεχνείου της Στουτγάρδης (1935), όπου και διετέλεσε από το 1933 επιμελητής της τακτικής έδρας της Εισαγωγής στην Ηλεκτροτεχνία και Τεχνολογία των Ασθενών Ρευμάτων. Η επιστημονική δράση του χαρακτηρίστηκε περισσότερο ως θεωρητική, κυρίως λόγω της εξαιρετικής του κλίσης προς τη μαθηματική Φυσική και της δημοσίευσης εργασιών περί κβαντικής και κυματικής μηχανικής, χωρίς όμως να υστερεί σε πειραματική εμπειρία.

Διετέλεσε επιμελητής των μαθημάτων των Ανωτέρων Μαθηματικών (1931) και της Γενικής και Θεωρητικής Ηλεκτρολογίας (1933) του ΕΜΠ, έτος κατά το οποίο ξεκίνησε τη διδασκαλία κεφαλαίων Ηλεκτρόλυσης και Θερμιονικού Φαινομένου στους τελειόφοιτους Μηχανολόγους Ηλεκτρολόγους, όπως επίσης και Εισαγωγή στη Κυματομηχανική σε πτυχιούχους Φυσικούς του Πανεπιστημίου. Το 1937 ορίζεται επιμελητής της έδρας της Θεωρητικής και Γενικής Ηλεκτροτεχνίας και Ηλεκτρικής Τηλεπικοινωνίας και εκπονεί επιστημονική εργασία με θέμα το πρόβλημα του διαμαγνητισμού του ηλεκτρονικού αερίου, θέμα στενά συνδεδεμένο με το πρόβλημα της υπεραγωγιμότητας και με το οποίο ασχολείται ήδη κάνοντας δημοσιεύσεις στο περιοδικό «Zeitschrift für Physik».¹⁰³ Το 1939 υπήρξε συνυποψήφιος με τους Π. Σαντορίνη, Θ. Κουγιουμτζέλη, Κ. Παλαιολόγο και Τ. Παναγιωτόπουλο, διδάκτορα Φυσικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Παρισιού (1937) για την τακτική έδρα της Πειραματικής Φυσικής στο ΕΜΠ. Και οι πέντε υποψήφιοι αξιολογήθηκαν ως εξαιρετικοί επιστήμονες με αξιόλογη δραστηριότητα, ικανοί να καταλάβουν καθηγητική έδρα σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Πρόταση της πλειοψηφίας της εισηγητικής επιτροπής για την κατάληψη της έδρας της Πειραματικής Φυσικής ήταν ο Κ. Παλαιολόγος, λόγω της υπεροχής του έργου του στο εργαστηριακό πεδίο. Για τον Αχ. Παπαπέτρου αναφέρεται πως τον θεώρησαν βαθύ κάτοχο των γενικών αρχών της Νεώτερης Φυσικής και επιδέξιο χειριστή

¹⁰² Μπίρης Κ., ό.π., σ. 539

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940, Πράξη 3^η, Συνεδρία της 9^{ης} Ιανουαρίου 1939

¹⁰³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1937, Πράξη 11^η, Συνεδρία της 11^{ης} Μαΐου 1937

των μαθηματικών μεθόδων Φυσικής ώστε να πληροί τα απαραίτητα προσόντα για την ανάδειξή του ως Καθηγητής Θεωρητικής Φυσικής, αλλά όχι Πειραματικής. Η άποψη αυτή προκάλεσε πολλές αντιδράσεις στο Σύλλογο των Καθηγητών, διότι δεν θεωρήθηκε σωστό να στερείται από έναν επιστήμονα διαπιστωμένα μεγάλης αξίας, με έργο το οποίο είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό θεωρητικού χαρακτήρα, το δικαίωμα να διεκδικήσει μια έδρα με πειραματικό περιεχόμενο. Τη θέση κατέλαβε τελικά ο Αχ. Παπαπέτρου, ως πρόταση και της μειοψηφίας της εισηγητικής επιτροπής, και εξελέγη ως έκτακτος καθηγητής της τακτικής έδρας της Πειραματικής Φυσικής. Εκφράστηκε παράλληλα η βούληση μεγάλης μερίδας Καθηγητών να ιδρυθεί και δεύτερη έδρα Φυσικής, όπως συνέβαινε με τα Μαθηματικά, ώστε να υπάρξει η μέγιστη δυνατή πληρότητα στη διδασκαλία της Φυσικής για τους σπουδαστές των Ανώτατων Σχολών του ΕΜΠ. Το 1945 η έκτακτη έδρα της Πειραματικής Φυσικής μετατρέπεται σε τακτική και μετονομάζεται σε έδρα Φυσικής. Ο Αχ. Παπαπέτρου γίνεται τακτικός καθηγητής της τακτικής έδρας της Φυσικής.

Οι πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες του θεωρήθηκαν ως μια εξαιρετική συμβολή στην προαγωγή της Φυσικής, θίγοντας τα υψηλότερα στρώματά της και παρέχοντας την αφορμή και σε άλλους επιστήμονες να ανακαλύψουν νέες θεωρίες και μεθόδους βασιζόμενοι στις δικές του. Ασχολήθηκε με διάφορες κατευθύνσεις έρευνας όπως Δομή της Ύλης, Κρυσταλλογραφία (θερμική διαστολή, θερμική αγωγιμότητα, δένδριτικές μορφές, διπλοθλαστικότητα), Ηλεκτρική αγωγιμότητα μετάλλων, Υπεραγωγιμότητα, Ηλεκτρομαγνητική Θεωρία και Θεωρία Πεδίου. Υπήρξε ο πρώτος που απέδειξε τη μη γενική ισχύ του αποτελέσματος της κβαντικής θεωρίας του διαμαγνητισμού (Landau), το οποίο μέχρι τότε αποτελούσε εμπόδιο στην κατανόηση του φαινομένου της υπεραγωγιμότητας.¹⁰⁴

Ο **Παύλος Σαντορίνης** ήταν διπλωματούχος Πολιτικός Μηχανικός (1917) του Ομοσπονδιακού Πολυτεχνείου της Ζυρίχης, αριστούχος πτυχιούχος (1933) και αριστούχος διδάκτωρ (1934) Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου έλαβε και ειδικό τιμητικό έπαινο. Το 1935 διορίστηκε έκτακτος καθηγητής της αυτοτελούς έδρας της Εφηρμοσμένης Φυσικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο διορισμός του όμως ακυρώθηκε πολύ σύντομα με μια συνταγματική πράξη που ακύρωνε όλους τους διορισμούς καθηγητών των δύο Πανεπιστημίων. Διετέλεσε υφηγητής της Εφηρμοσμένης Φυσικής της Φυσικομαθηματικής Σχολής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για την περίοδο 1936-1946, κατά τη διάρκεια της οποίας δίδαξε το μάθημα της Πειραματικής Ηλεκτρομαγνητικής Ακτινοβολίας, έως ότου εξελέγη έκτακτος μόνιμος Καθηγητής στην έκτακτη έδρα της Πειραματικής Φυσικής στο ΕΜΠ το 1946. Συνυποψήφιοί του ήταν οι Αν. Καλυβιάρης, αριστούχος πτυχιούχος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, και Θ. Κουγιουμτζέλης. Το 1950 εξελέγη

¹⁰⁴ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 1^{ης} Απριλίου 1939

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1945, Πράξη 12^η, Συνεδρία της 2^{ας} Νοεμβρίου 1945

έκτακτος μόνιμος Καθηγητής της έδρας Υδροδυναμικών Έργων του ΕΜΠ, θέση την οποία όμως δεν δέχτηκε. Κατείχε από το 1930 τη θέση του Διευθυντή Κατασκευών Στερεάς Ελλάδος στο Υπουργείο Γεωργίας, ενώ από το 1936 βρισκόταν υπηρεσιακά με μόνιμη απόσπαση στη Διοίκηση Αντιαεροπορικής Άμυνας του Υπουργείου Στρατιωτικών, στην οποία ασχολήθηκε με εφαρμογές υπερβραχέων κυμάτων. Τέλος, την περίοδο 1940-46 διετέλεσε Διευθυντής του Τμήματος Υδρομετρήσεων του Υπουργείου Γεωργίας.

Συμμετείχε σε διάφορα διεθνή συνέδρια, μεταξύ των οποίων στο Α' Διεθνές Συνέδριο Δοκιμασίας Υλικών (Ζυρίχη 1931) και στο Α' Διεθνές Συνέδριο Ηλεκτροραδιοβιολογίας (Βενετία 1934) ως αντιπρόσωπος της Ελλάδας όπου ανακοίνωσε και έκανε πειραματική επίδειξη του απορροφομικρομέτρου δικής του επινόησης. Αποτελούσε τελειοποίηση του υπερμικρόμετρου Whiddington και κάλυπτε πλήθος εφαρμογών (μέτρηση ελαχίστων μεταβολών μήκους, θερμοκρασίας, θέσης ισορροπίας μικροζυγού κ.ά.). Το 1935 κέρδισε Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Στο Διεθνές Συνέδριο Βραχέων και Υπερβραχέων Κυμάτων στη Φυσική, Βιολογία και Ιατρική (Βιέννη 1937), όπου και ήταν μέλος του προεδρείου, προέβη σε ανακοίνωση και πειραματικές επιδείξεις δικών του συσκευών. Το 1953 αποτέλεσε μέλος επιτροπής που είχε συσταθεί για τη μελέτη του θέματος της Ατομικής και Πυρηνικής Ενέργειας.¹⁰⁵ Το 1957 ανακοινώνει πρότασή του για την ίδρυση Εργαστηρίου Ηλιακής & Αιολικής Ενέργειας, την οποία η Σύγκλητος αποδέχεται.¹⁰⁶ Παράλληλα του ανατίθεται η κηδεμονία της τακτικής έδρας της Φυσικής λόγω του θανάτου του καθηγητή Κ. Παλαιολόγου.¹⁰⁷ Το 1962 συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο Εφαρμογών Ηλιακής Ενέργειας στο Παρίσι.¹⁰⁸

Είχε δημοσιεύσει πολλές εργασίες και πραγματείες σε επιστημονικά περιοδικά της Ελλάδας και του εξωτερικού που αφορούσαν σε διάφορα κεφάλαια της Φυσικής (ηλεκτρομαγνητικά κύματα, ατομική φυσική, εφαρμογές υψίσουχων ρευμάτων, μετρολογία, τεχνικά ζητήματα των μικροκυμάτων, οπτική) και της Εφαρμοσμένης Μηχανικής (υδραυλική, στατική). Μερικές από τις εργασίες του στην περιοχή των εφαρμογών ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων ήταν:

1. *Περί φωτομετρικής εγγραφής μικροκινήσεων αποκαλυπτομένων διά πυκνωτού εξερευνήσεως* (Διατριβή)
2. *Το Ελληνικόν Ραντάρ* (Τεχνικά Χρονικά, τεύχος 256-258)
3. *Βόμβαι αεροπλάνων εναντίον έμψυχων στόχων* (Ανακοίνωση στην Ακαδημία Αθηνών, Πρακτικά 1948)
4. *Ραδιοπυροσωλήνας* (Εργασία που περιλαμβανόταν στην παραπάνω ανακοίνωση στην Ακαδημία Αθηνών)
5. *Παρατηρήσεις επί της χαρακτηριστικής οράσεως της εκρήξεως της βόμβας διασπάσεως πυρήνος του Ατόμου* (Περιοδικό «Ήλιος», τεύχος 6, Ιούλιος 1946)

¹⁰⁵ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1953 II, Πράξη 58^η, Συνεδρία της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1953

¹⁰⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1957 I, Πράξη 10^η, Συνεδρία της 22^{ας} Φεβρουαρίου 1957

¹⁰⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1957 I, Πράξη 21^η, Συνεδρία της 3^{ης} Μαΐου 1957

¹⁰⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1962 I, Πράξη 23^η, Συνεδρία της 1^{ης} Ιουνίου 1962

6. *Λήψις ηλεκτρομαγνητικών μικροκυμάτων όπισθεν φυσικών εμποδίων* (Εργασία δημοσιευμένη στο αμερικανικό περιοδικό QST, τεύχος Ιουλίου 1946)
7. *Μέθοδος και διάταξις δια την σπειροειδή σάρωσιν του φωτεινού στίγματος μιας λυχνίας καθοδικών ακτίνων προς μέτρησιν βραχυτάτων χρονικών διαστημάτων ως και διάταξις σπειροειδούς σαρώσεως εν τη τηλεοράσει* (Εργασία που ανακοινώθηκε στην Ακαδημία Αθηνών, Συνεδρία 15 Απριλίου 1948)
8. *Η επαφή με τα ουράνια σώματα δια του ραντάρ* (Περιοδικό «*Ήλιος*», τεύχος 117 της 11^{ης} Μαΐου 1946) ¹⁰⁹

Το 1959 ορίζεται από τη Σύγκλητο ως μέλος της Επιτροπής Μέτρων και Σταθμών του Υπουργείου Εμπορίου. Το ίδιο έτος αναλαμβάνει τη διεύθυνση του Β' Εργαστηρίου Φυσικής του ΕΜΠ και για να σχεδιάσει την αναδιοργάνωσή του επισκέπτεται τα εργαστήρια Φυσικής των Πολυτεχνείων Ζυρίχης και Ρώμης. ¹¹⁰

Ο **Κωνσταντίνος Παλαιολόγος** ήταν αριστούχος πτυχιούχος (1913) και αριστούχος διδάκτωρ (1915) των Φυσικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών και διπλωματούχος Ραδιοηλεκτρολόγος Μηχανικός (1921) της Ecole Supérieure d' Electricité του Παρισιού. Συμπλήρωσε τις σπουδές του ως τακτικός σπουδαστής για 4 εξάμηνα της Ecole Supérieure d' Electricité και της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βερολίνου αλλά και ως ακροατής του Collège de France παρακολουθώντας πλήρη κύκλο μαθημάτων θεωρητικής και πειραματικής Φυσικής, όπως επίσης και ειδικά μαθήματα Φυσικής και Εφαρμοσμένης Φυσικής από κορυφαίους Φυσικούς της Γαλλίας και της Γερμανίας. Παράλληλα, έκανε πρακτική εξάσκηση για ένα οκτάμηνο σε ειδικά εργαστήρια της Ecole Supérieure d' Electricité, στο Εργαστήριο Πειραματικής Φυσικής της Ανωτάτης Εμπορικής Σχολής του Βερολίνου για τρία εξάμηνα, στο Εργαστήριο ασθενών ρευμάτων του Πολυτεχνείου της Δρέσδης για ένα τρίμηνο και στα Εργαστήρια Δοκιμασιών της Εταιρείας Telefunken στο Βερολίνο.

Στην Ελλάδα ο Κ. Παλαιολόγος είχε διατελέσει αρχικά βοηθός και έπειτα τακτικός Επιμελητής του Β' Εργαστηρίου Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών την περίοδο 1912-1935, διακόπτοντας την υπηρεσία του αυτή μόνο κατά τα τρία έτη της μετεκπαίδευσής του στη Γαλλία και τη Γερμανία. Παράλληλα, υπηρέτησε ως Επιμελητής Φυσικής και στο ΕΜΠ (1919-1920), αφήνοντας άριστες εντυπώσεις χάρη στις επιστημονικές, πειραματικές και οργανωτικές του ικανότητες. Την περίοδο από το 1919 έως το 1927 διετέλεσε προϊστάμενος του Τεχνικού Τμήματος και ακολούθως του Τμήματος Επιστημονικών Ερευνών της Διεύθυνσης Ραδιοτηλεγραφικής Υπηρεσίας του Βασιλικού Ναυτικού. Μάλιστα, οι

¹⁰⁹ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 1^{ης} Απριλίου 1939

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 22^α, Συνεδρία της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1946
 Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 23^η, Συνεδρία της 14^{ης} Δεκεμβρίου 1946
 Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950, Πράξη 21^η, Συνεδρία της 8^{ης} Δεκεμβρίου 1950
 Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950, Πράξη 23^η, Συνεδρία της 19^{ης} Δεκεμβρίου 1950

¹¹⁰ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1959 I, Πράξη 4^η, Συνεδρία της 27^{ης} Ιανουαρίου 1959
 Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1959 II, Πράξη 31^η, Συνεδρία της 17^{ης} Ιουλίου 1959

καλές υπηρεσίες που προσέφερε ήταν ο λόγος που εστάλη ως υπότροφος του Κράτους στην Ευρώπη για μετεκπαίδευση στον κλάδο της Ραδιοτηλεπικοινωνία. Διατέλεσε από το 1935 τακτικός καθηγητής της Φυσικής στη Σχολή Δοκίμων Αξιωματικών της Βασιλικής Αεροπορίας, όπου δίδασκε πλήρη κύκλο μαθημάτων Ανωτέρας Φυσικής. Το 1939 υπήρξε συνυποψήφιος με τους Αχ. Παπαπέτρου, Π. Σαντορίνη, Θ. Κουγιουμτζέλη και Τ. Παναγιωτόπουλο για την τακτική έδρα της Πειραματικής Φυσικής στο ΕΜΠ, και μάλιστα ήταν η πρόταση της πλειοψηφίας της εισηγητικής επιτροπής. Τη θέση αυτή κατέλαβε τελικά ο Αχ. Παπαπέτρου, που ήταν και η πρόταση της μειοψηφίας της εισηγητικής επιτροπής. Το 1949 διορίζεται τακτικός καθηγητής της τακτικής έδρας της Φυσικής στο ΕΜΠ, θέση για την οποία ήταν μοναδικός υποψήφιος καθώς είχε προταθεί προσωπικά από 11 καθηγητές. Η εκλογή του στη θέση αυτή συνοδεύεται από την πεποίθηση ότι ο Κ. Παλαιολόγος θα διαμόρφωνε τόσο τα εργαστήρια Φυσικής που οικοδομούνταν όσο και το ίδιο το μάθημα της Φυσικής.

Είχε δημοσιεύσει διάφορες εργασίες, μελέτες και συγγράμματα Φυσικής και εφαρμογών της. Το 1915 δημοσίευσε για τους σπουδαστές του Πανεπιστημίου τους *Πίνακες Φυσικών Σταθερών* και, στα πλαίσια της θεωρητικής και πρακτικής διδασκαλίας του σε ανώτερα και κατώτερα στελέχη του Βασιλικού Ναυτικού, δημοσίευσε διάφορες σχετικές μελέτες και ένα αξιολογικό σύγγραμμα 390 σελίδων με τίτλο *Ασύρματος τηλεγραφία και τηλεφωνία*. Το 1923 στη Γερμανία συνέγραψε τα *Βραχέα ηχητικά κύματα*, έργο το οποίο ήταν θεμελιώδους σημασίας για την τεχνική των υπερήχων, υποδεικνύοντας και διαμορφώνοντας μια νέα μέθοδο παραγωγής τους, και αποτέλεσε αναφορά σε μεταγενέστερα ξενόγλωσσα συγγράμματα. Το 1933 δημοσιεύτηκε το βιβλίο του *Εισαγωγή εις την φυσικήν του ατόμου*, 350 σελίδων, το οποίο συμπεριλάμβανε τις έως τότε ανακαλύψεις σε σχέση με τη δομή του ατόμου. Επιπλέον, το 1948 εξέδωσε τα ακόλουθα συγγράμματα Φυσικής:

1. *Στοιχεία Φυσικής*. Δίτομο έργο 614 σελίδων για τη Μέση Εκπαίδευση
2. *Φυσική*. Τρίτομο έργο για τους σπουδαστές των Ανωτάτων Σχολών με περιεχόμενο
 - Α' Τόμος – Μηχανική, Ακουστική, Θερμότητα
 - Β' Τόμος – Οπτική
 - Γ' Τόμος – Μαγνητισμός, Ηλεκτρισμός, Νεώτερη Φυσική

Εξέδωσε επίσης τα συγγράμματα *Εισαγωγή εις την Θερμοδυναμικήν και Ταλαντώσεις και Κύματα*.¹¹¹

Το 1950 του ανατίθεται η διδασκαλία του μαθήματος της Βιομηχανικής Φυσικής στους σπουδαστές του Γ' και Δ' έτους της Ανώτατης Σχολής Χημικών Μηχανικών, το περιεχόμενο του οποίου συμπεριλάμβανε κυρίως Θερμοδυναμική και Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική. Το 1952 λαμβάνει μέρος στο Διεθνές Συνέδριο Φυσικής στη Βόννη ως εκπρόσωπος του Ιδρύματος.¹¹² Την ίδια χρονιά ορίζεται ως μέλος επιτροπής υπεύθυνης για τη μελέτη του θέματος της συμμετοχής του

¹¹¹ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1957 Ι, Πράξη 15^η, Συνεδρία της 22^{ας} Μαρτίου 1957

¹¹² Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1952, Πράξη 25^η, Συνεδρία της 20^{ης} Ιουνίου 1952

ΕΜΠ στο υπό ίδρυση Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Πυρηνικής Φυσικής. Η απόφαση που ελήφθη ήταν καταφατική. Το Πολυτεχνείο θα συμμετείχε και θα αναλάμβανε την καταβολή μέρος της ετήσιας συνδρομής, υπό τον όρο να αντιπροσωπευόταν στο Συμβούλιο του από δύο καθηγητές που θα ορίζονταν από τη Σύγκλητο. ¹¹³ Το 1954 αποτέλεσε, μαζί τον τότε Προπρύτανη Ι. Χατσόπουλο, μέλος επιτροπής που είχε συσταθεί για το ζήτημα της κατάθεσης Νομοσχεδίου που αφορούσε στην κατάρτιση Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας και της ενημέρωσης των Υπουργών Συντονισμού και Εθνικής Άμυνας για τις απόψεις του Πολυτεχνείου. ¹¹⁴ Απεβίωσε τον Απρίλιο του 1957. ¹¹⁵

Ο **Θεόδωρος Κουγιουμτζέλης** ήταν αριστούχος πτυχιούχος του Χημικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (1928) και αριστούχος Διδάκτωρ Φυσικών Επιστημών (1932). Πριν ακόμα λάβει το πτυχίο του διορίστηκε βοηθός του καθηγητή Χόνδρου στο Α' εργαστήριο Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1926), θέση από την οποία παραιτήθηκε το 1947. Αποστέλλεται, κατόπιν πρότασης της Φυσικομαθηματικής Σχολής, για ευρύτερες σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου για 5 εξάμηνα και για ένα εξάμηνο στο Ίδρυμα Κάιζερ Βίλχελμ της Χαϊδελβέργης. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Γερμανία είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει παραδόσεις διαπρεπών και διεθνούς φήμης Καθηγητών στα αντικείμενα της Πειραματικής Φυσικής (Gerlach, Ruechardt), του Διανυσματικού Λογισμού (Maue), της Θεωρητικής Φυσικής (Sommerfeld) αλλά και των αναπτυσσόμενων τότε κλάδων της Ατομικής Φυσικής (Scherzer), της Κβαντομηχανικής (Sommerfeld, Maue) και της Πυρηνικής Φυσικής (Bothe). Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών αναγορεύεται υφηγητής Φυσικής (1936), διορίζεται εντεταλμένος υφηγητής της Ανωτέρας Φυσικής (Θεωρητική και Νεωτέρα Φυσική) (1943) και μετ' έπειτα κατ' εκλογή άμισθος έκτακτος Καθηγητής της Φυσικής (1948), αναλαμβάνοντας τη διδασκαλία των μαθημάτων της Ανωτέρας Φυσικής και της Ηλεκτρομαγνητικής Θεωρίας. Παράλληλα, διορίζεται ως Καθηγητής της Φυσικής στη Σχολή Ευελπίδων (1940), όπου δίδαξε μόνο για ένα έτος λόγω του πολέμου, και ως Καθηγητής της Φυσικής στη Σχολή Δοκίμων από το 1947 ως το 1958.

Το 1950, ως υπότροφος του Βρετανικού Συμβουλίου, παρέμεινε για ένα πεντάμηνο στο Μάντσεστερ της Αγγλίας, όπου συμμετείχε στην κατασκευή ηλεκτρονικών διατάξεων για τη μέτρηση της κοσμικής ακτινοβολίας και μελέτησε την τεχνική των πυρηνικών φωτογραφικών πλακών (καθηγητής Blackett). Το 1951 παρακολούθησε ειδικό κύκλο επιμόρφωσης σχετικά με τα ισότοπα στο αγγλικό Ατομικό Κέντρο του Χάρουελ και συμπλήρωσε την εκπαίδευσή του σχετικά με τις πυρηνικές φωτογραφικές πλάκες στο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών. Το 1952, λόγω

¹¹³ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1952, Πράξη 53^η, Συνεδρία της 24^{ης} Οκτωβρίου 1952

¹¹⁴ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1954 Ι, Πράξη 1^η, Συνεδρία της 8^{ης} Ιανουαρίου 1954

¹¹⁵ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 1^{ης} Απριλίου 1939

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1949, Πράξη 6^η, Συνεδρία της 1^{ης} Απριλίου 1949

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950, Πράξη 5^η, Συνεδρία της 17^{ης} Φεβρουαρίου 1950

αποχώρησης του Καθηγητή Δ. Χόνδρου, ανέλαβε τη διδασκαλία των μαθημάτων της πρώτης τακτικής έδρας της Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών όπως επίσης και τη διεύθυνση του Α' εργαστηρίου της Φυσικής. Τον ίδιο χρόνο απεστάλη από το Υπουργείο Συντονισμού ως εκπρόσωπος της Ελλάδας στη Διεθνή Συνδιάσκεψη Φυσικής στην Κοπεγχάγη που οργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πυρηνικών Ερευνών (CERN). Εκεί συμμετείχε στις συνεδριάσεις και τις συζητήσεις σχετικά με τους κατασκευαζόμενους επιταχυντές και γενικότερα σε θέματα Ατομικής και Πυρηνικής Φυσικής. Από τότε αποτέλεσε μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στο CERN, όπου και εξελέγη μέλος του Συμβουλίου για το 1958, στο προεδρείο του οποίου ήταν οι Heisenberg και De Rose.

Ήταν το μόνο από την Ελλάδα μέλος της American Physical Society (από το 1947) και της American Nuclear Society (από την ίδρυσή της το 1955). Αποτέλεσε τακτικό μέλος της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ) από την ίδρυσή της (1954), της οποίας εξελέγη και Γενικός Γραμματέας, και συμμετείχε σε πολλά Διεθνή Συνέδρια για την Πυρηνική Επιστήμη. Το 1964 μεταβαίνει στη Γάνδη για τη συμμετοχή του στο Σεμινάριο του NATO για την εκπομπή φωτός τύπου LASER και των εφαρμογών αυτής.¹¹⁶ Το 1965 συμμετέχει στο 8^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Μοριακής Φασματοσκοπίας στην Κοπεγχάγη και λαμβάνει μέρος στην έρευνα φασμάτων σε εργαστήρια του Μονάχου και της Ζυρίχης.¹¹⁷ Το 1966 συμμετείχε στο Σεμινάριο του NATO για τις οπτικές ιδιότητες των στερεών.¹¹⁸

Αποτέλεσε μέλος της τριμελούς επιτροπής για την τελική επιλογή και τον καθορισμό των τεχνικών και άλλων λεπτομερειών της παραγγελίας του ελληνικού πειραματικού αντιδραστήρα των 1000KW. Έλαβε μέρος στο Διεθνές Συνέδριο για την Ελευθερία της Επιστήμης (Αμβούργο 1953). Συμμετείχε στην Πρώτη Διεθνή Συνδιάσκεψη για τις Ειρηνικές Εφαρμογές της Ατομικής Ενέργειας στη Γενεύη (1955). Την ίδια χρονιά συμμετείχε επίσης στο Συνέδριο της Πυρηνικής Επιστήμης και Τεχνικής στο Κλήβελαντ των Η.Π.Α., ενώ το 1956 έλαβε μέρος στο Διεθνές Συμπόσιο για τα π-μεσόνια και τους επιταχυντές, που διοργανώθηκε από το CERN.

Υπήρξε αρκετές φορές υποψήφιος για καθηγητικές θέσεις Φυσικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο ΕΜΠ, με κύριο συνυποψήφιο τον Π. Σαντορίνη. Το 1958 κρίθηκε για τη θέση του καθηγητή Φυσικής στην ομώνυμη έδρα του ΕΜΠ, με συνυποψήφιο τον Σαλι. Περιστεράκη, διδάκτορα Φυσικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών και διευθυντή του Α' εργαστηρίου Φυσικής του Πολυτεχνείου, ο οποίος όμως δεν είχε υποβάλει ξανά καμία υποψηφιότητα για καθηγητικό πόστο. Μέλος της εισηγητικής επιτροπής ήταν ο Π. Σαντορίνης, ο οποίος υπέβαλε ξεχωριστή έκθεση αξιολόγησης και πρότεινε τον Σ. Περιστεράκη ως έκτακτο επί τριετή θητεία καθηγητή για την υπό πλήρωση θέση, γιατί θεωρούσε πως κανένας από τους δύο υποψήφιους δεν είχε τα προσόντα για να εκλεγεί τακτικός Καθηγητής Φυσικής. Τελικά ο Θ. Κουγιουμτζέλης εκλέγεται τακτικός Καθηγητής της τακτικής Έδρας της

¹¹⁶ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1964 II, Πράξη 31^η, Συνεδρία της 10^{ης} Ιουλίου 1964

¹¹⁷ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1965 II, Πράξη 33^η, Συνεδρία της 9^{ης} Ιουλίου 1965

¹¹⁸ Πρακτικά Συγκλήτου ΕΜΠ 1966 II, Πράξη 31^η, Συνεδρία της 15^{ης} Ιουλίου 1966

Φυσικής του ΕΜΠ, μετά από την πρόταση της πλειοψηφίας της εισηγητικής επιτροπής. Στο βιογραφικό του είχε συστάσεις από τους Καθηγητές Sommerfeld, Gerlach, Bothe και Δ. Χόνδρο, με τους οποίους είχε δουλέψει και τον θεωρούσαν εξαιρετικό επιστήμονα και ικανό πειραματιστή.

Είχε δημοσιεύσει πολλές εργασίες, κυρίως σε θέματα φασματοσκοπίας και ειδικότερα φασματοσκοπίας Raman, φαινόμενο το οποίο είχε ανακαλυφθεί από τον Ινδό Chandrashara Venkata Raman τέσσερα μόνο χρόνια (1928 – Nobel Φυσικής 1930) πριν την έναρξη της ενασχόλησής του Θ. Κουγιουμτζέλη με αυτό, γεγονός το οποίο καταδεικνυε την ενημερότητά του στα ερευνητικά θέματα. Η πεπερασμένη γνώση που υπήρχε για το φαινόμενο, λόγω της συνεχιζόμενης έρευνας σχετικά με αυτό, οδηγούσε στο εσφαλμένο συμπέρασμα ότι αποτελούσε ένα φυσικοχημικό φαινόμενο που δεν υπαγόταν στα περιεχόμενα έδρας Φυσικής, παρόλο που ως μέθοδος ήταν καθαρά φυσική και ανήκε στα κεφάλαια της Οπτικής, μιας και επρόκειτο για φασματοσκοπία. Για το λόγο αυτό ο Θ. Κουγιουμτζέλης δεν προκρινόταν ως καθηγητής σε έδρες Φυσικής που είχε υπάρξει υποψήφιος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού αποτελεί η εκλογή για την έκτακτη έδρα Φυσικής του ΕΜΠ το Δεκέμβριο του 1946. Κατά τη συνεδρίαση του Συλλόγου, υπήρχε διχασμός ανάμεσα στους Καθηγητές για την επιλογή ανάμεσα στους Π. Σαντορίνη και Θ. Κουγιουμτζέλη. Έγινε ανάγνωση επιστολών των καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών Δ. Χόνδρου και Κ. Αλεξόπουλου, οι οποίοι πρότειναν τον Θ. Κουγιουμτζέλη ως αξιόλογο πειραματικό φυσικό εξαιρετικής διδακτικής ικανότητας σε όλα τα πεδία της Φυσικής, θέση με την οποία συμφώνησε και ο καθηγητής Φυσικής του ΕΜΠ Κ. Μαλτέζος. Παράλληλα αναφέρθηκαν οι απόψεις των Καθηγητών Sommerfeld, Gerlach και Bothe που εξήραν την αυτοτέλεια και την πρωτοτυπία της πειραματικής του έρευνας και τον αναγνώρισαν ως φυσικό εξαιρετικής ιδιοφυΐας. Την ίδια στιγμή η εισηγητική επιτροπή και μέρος του Συλλόγου θεώρησαν το πεδίο ερευνών του ως φυσικοχημικού χαρακτήρα, την εργαστηριακή του εμπειρία σε θέματα Φυσικής ως μη ικανοποιητική και ανέφεραν πως είχε παραμείνει χημικός. Τελικά για τη θέση αυτή εξελέγη ο Π. Σαντορίνης, λόγω εφευρετικότητάς του και της διττής του ιδιότητας του διπλωματούχου φυσικού και μηχανικού, ενώ οι καθηγητές του Πανεπιστημίου είχαν επισημάνει σε αυτόν μονομέρεια επιστημονικής ενασχόλησης (με θέματα ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων).

Επιστημονικές εργασίες του Θ. Κουγιουμτζέλη ήταν οι:

1. *Συμβολή εις το Φαινόμενον Raman* (Διδακτορική διατριβή, 1932). Η συμβολή του αναφέρεται στην ανακάλυψη και μέτρηση επτά νέων γραμμών φάσματος στο βενζόλιο και τα παράγωγά του, που οφείλονταν στο φαινόμενο Smekal – Raman. Περίληψή της εργασίας αυτής ανακοινώθηκε στην Ακαδημία Αθηνών (Πρακτικά 7, 1932).
2. *Raman Spektra von Glaesern* (Zeitschrift fuer Physik, τόμος 97, τεύχη 9 και 10, 1935). Πρόκειται περί πειραματικής εργασίας που εκτελέστηκε μετά από υπόδειξη του καθηγητή Gerlach. Εξετάζονται τα φάσματα Raman σε επτά είδη υάλων και

- διαπιστώνονται ορισμένες αρχές της συμπεριφοράς τους σε σχέση με το φαινόμενο Raman.
3. *Raman Effekt und Struktur der Glaeser* (Zeitschrift fuer Physik, τόμος 100, τεύχη 3 και 4, 1936). Στην εργασία αυτή ελέγχονται και επιβεβαιώνονται ορισμένες πειραματικές λεπτομέρειες της προηγούμενης εργασίας, εξετάζονται για πρώτη φορά νέα είδη υάλων και γίνεται θεωρητική διερεύνηση των θεμελιωδών χαρακτηριστικών της δομής τους, πάντα με βάση τη συμπεριφορά τους σε σχέση με το φαινόμενο Raman.
 4. *Die Elektronenausloesung Durch Harte γ -Strahlen aus Festen Substanzen* (Zeitschrift fuer Physik, τόμος 102, τεύχη 11 και 12, 1936). Στην εργασία αυτή, η οποία εκτελέστηκε με την υπόδειξη του καθηγητή Bothe, μελετάται η έκλυση ηλεκτρονίων από μέταλλα μετά από την ακτινοβολήσή τους με ακτίνες γ . Δημοσιεύτηκε το ίδιο έτος και στα ελληνικά με τίτλο *Επίδρασις Σκληρών Ακτινών επί Διαφόρων Στοιχείων*.
 5. *Ueber die Schwingungen und die Struktur der XO_3 – Ionen* (Zeitschrift fuer Physik, τόμος 109, τεύχη 9 και 10, 1938). Το πειραματικό μέρος της εργασίας αυτής απέδωσε νέες, άγνωστες ως τότε φασματικές γραμμές, οι οποίες μαζί με τις ήδη γνωστές συμπλήρωσαν τον αριθμό των συχνοτήτων της ομάδας XY_3 και οδήγησαν σε συμπεράσματα για τη γεωμετρία της δομής κάθε ομάδας.
 6. *Ueber die Aenderung der Struktur des Wassers Durch Ionen* (Zeitschrift fuer Physik, τόμος 110, τεύχη 11 και 12, 1938). Το πειραματικό μέρος της εργασίας αυτής αφορά στη σχέση της συμπεριφοράς υδατικών διαλυμάτων ηλεκτρολυτών με το φαινόμενο Raman.
 7. *Σταθερωτής Υψηλής Τάσεως Πολλαπλής Χρήσεως* (Ανακοίνωση στην Ακαδημία Αθηνών, Πρακτικά 1954, Τόμος 28^{ος}). Πρόκειται για την παρουσίαση κατασκευής σταθερωτή που παρέχει σε απαριθμητές Geiger υψηλές τάσεις σταθερής τιμής για τις μετρήσεις της κοσμικής ακτινοβολίας και των ραδιενεργειών εν γένει.
 8. *Συμβολή εις την Κατασκευήν Δεκαδικών Κλιμάκων Υποπολλαπλασιασμού* (1957).

Περίληψεις επιστημονικών του εργασιών είχαν δημοσιευτεί σε ξένα περιοδικά, όπως *Physikalische Berichte*, *Journal de Physique*, *Science Abstracts*, ενώ οι εργασίες του αναφέρονται και ως παραπομπές σε διάφορα επιστημονικά άρθρα. Επιπλέον, είχε δημοσιεύσει πολλά διδακτικά συγγράμματα για φοιτητές Φυσικής, σε θέματα τόσο μαθηματικού (Ανάλυση Fourier, Διαφορικές Εξισώσεις) όσο και φυσικού ενδιαφέροντος (Στοιχεία Θεωρητικού Ηλεκτρισμού, Εναλλασσόμενα Ρεύματα, Πυρηνική Φυσική, Κυματική), συγγράμματα ημικλαϊκευμένης και εκλαϊκευμένης επιστήμης και άρθρα για θέματα φασματοσκοπίας, ακτινοβολιών, Σχετικότητας, Στοιχειωδών Σωματιδίων, κοσμικής ακτινοβολίας κ.ά., όπως τα *Στοιχεία Φυσικής των Ακτινών Roentgen* για ακτινολόγους (1950), *Τα Νέα Στοιχειώδη Σωματίδια* (Δελτίο

Φυσικών Επιστημών, 1934), *Το Φαινόμενο Raman* (Χημικά Χρονικά, 1937) και *Η Κατασκευή και η Διάσπασις του Ατομικού Πυρήνος* (Τεχνικά Χρονικά, 1945).

Υπήρξε για πολλά χρόνια τεχνικός εμπειρογνώμων του ΟΔΙΣΥ, μέλος της επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού αλλά και ανάλογων επιτροπών του Υπουργείου Υγιεινής για τους κινδύνους της ραδιενέργειας. Επιπλέον χρησιμοποιούταν συχνά για φυσικοτεχνικά θέματα στη Διεύθυνση Κρατικών Προμηθειών. ¹¹⁹

¹¹⁹ Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940, Πράξη 7^η, Συνεδρία της 1^{ης} Απριλίου 1939

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 22^α, Συνεδρία της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1946

Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946, Πράξη 23^η, Συνεδρία της 14^{ης} Δεκεμβρίου 1946

Πρακτικά Συλλόγου των Καθηγητών 1958, Πράξη 2^α, Συνεδρία 14^{ης} Φεβρουαρίου 1958

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

1918-1919	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Παραδόσεις	Ασκήσεις	Παραδόσεις	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	5	6	5	6
		Πειραματική Φυσική	5	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	3	3	-	-

1919-1920	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	6	8	6	8
		Πειραματική Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά (Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός)	2	1	2	1
		Ανώτερα Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	-	-

1920-1921	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά (Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου & του χώρου, Μαθηματική Ανάλυσις Μέρος Α')	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	6	8	6	8
		Πειραματική Φυσική	5 ½	-	5 ½	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	2	1	2	1
		Μαθηματική Ανάλυσις Μέρος Β'	3	3	3	3
	Γ' Έτος	Μαθηματική Ανάλυσις (Μαθηματική Θεωρία Ελαστικότητας)	1	1	1	1

1921-1922	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	2	3	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Α'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	4	8	4	8
		Φυσική	6	-	6	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	3	-	3	-
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Β'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	-	-

1922-1923	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	2	3	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Α'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	4	8	4	8
		Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	3	-	3	-
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Β'	4	3	4	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	-	-

1923-1924	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)	4	4	4	4	
	Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)	6	8	4	8	
	Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4	
	Φυσική	4	1	4	1	
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	2	3	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Α'	3	3	3	3

		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	8	4	8
		Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	3	-	3	-
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος B'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	-	-

1924-1925	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος			
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις		
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)	4	4	4	4		
		Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)	6	8	4	8		
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4		
		Φυσική	4	1	4	1		
		A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	2	-	-
			Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων		-	-	4	2
			Μαθηματική Ανάλυσις		3	3	3	3
			Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	4	-	-
		Φυσική		2	-	2	-	

1925-1926	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος			
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις		
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4		
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	6	8	4	8		
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4		
		Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1		
		A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	2	-	-
			Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων		-	-	4	2
			Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων		3	3	3	3
			Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	4	-	-
		Φυσική		2	-	2	-	

1926-1927	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4
	Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
	Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	3	3	3
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	4	-	-
	Φυσική	2	-	2	-

1927-1928	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
	Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	2	3	2
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	3	-	-
	Φυσική	1	-	1	-

1928-1929	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-

		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	3	-	-
		Φυσική	1	-	1	-

1929-1930	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	5	3	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	Α' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	3	-	-
		Φυσική	1	-	1	-

1930-1931	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	Β' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Πειραματική Φυσική	1	1	1	1

1931-1932	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
	Πειραματική Φυσική	1	1	1	1	

1932-1933	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
	Πειραματική Φυσική	1	1	1	1	

1933-1934	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	4
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	-	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
	Φυσική (Ηλεκτρισμός)	-	-	2	-	

1934-1935	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	4
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	-	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	-	-	2	-

1935-1936	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	3
		Αναλυτική Γεωμετρία	-	-	1	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική I	4	2	4	1
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	3	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	3	-	-
		Πειραματική Φυσική II	1	-	1	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	1	-

1936-1937	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	1	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	2	4	1

	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	3	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	3	2
		Πειραματική Φυσική	1	-	1	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	1	-

1937-1938	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
	Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	1	-	
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4	
	Πειραματική Φυσική	5	2	4	1	
B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	3	1	
	Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	3	2	
	Πειραματική Φυσική	1	-	1	-	
	Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	1	-	

1938-1939	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
	Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	1	-	
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4	
	Πειραματική Φυσική	5	2	4	1	
B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	3	1	
	Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	3	2	
	Πειραματική Φυσική	1	-	1	-	
	Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	1	-	

1939-1940	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1939-1940	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	-	-
		Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	2	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	1	2

1950-1951	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	

1951-1952	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	

1952-1953	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
	Φυσική Ιβ	2	-	2	-	

	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-

1953-1954	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	4	4	2	4
		Φυσική Ia	3	-	3	-
		Φυσική Ib	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
	Φυσική II	2	1	2	1	

1954-1955	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Φυσική	2	1	2	1	

1955-1956	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1955-1956	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1

1956-1957	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1956-1957	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1

1957-1958	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1957-1958	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1

1958-1959	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1

1959-1960	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1

1960-1961	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	3	-	3	-

1961-1962	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	3	-	3	-

1962-1963	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	3	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3
		Φυσική	3	-	3	-

1963-1964	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	3	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3
		Φυσική	3	-	3	-

1964-1965	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1964-1965	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3
		Φυσική	3	-	3	-

1965-1966	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1965-1966	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Φυσική	3	-	3	-

1966-1967	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1966-1967	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Φυσική	3	-	3	-

1966-1967 (προτεινόμενο)	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
Β' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Γεωμετρία	2	2	-	2
		Φυσική	3	-	3	-
Γ' Έτος		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (προαιρετικό)	2	2	2	2

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ-ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

1918-1919	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Παραδόσεις	Ασκήσεις	Παραδόσεις	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	5	6	5	6
		Πειραματική Φυσική	5	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	3	3	-	-

1919-1920	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	6	8	6	8
		Πειραματική Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά (Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός)	2	1	2	1
		Ανώτερα Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	-	-

1920-1921	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά (Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου & του χώρου, Μαθηματική Ανάλυσις Μέρος Α')	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	6	8	6	8
		Πειραματική Φυσική	5 ½	-	5 ½	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	2	1	2	1
		Μαθηματική Ανάλυσις Μέρος Β'	3	3	3	3
	Γ' Έτος	Μαθηματική Ανάλυσις (Μαθηματική Θεωρία Ελαστικότητας)	1	1	1	1

1921-1922	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1921-1922	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου	3	2	3	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Α'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	4	8	4	4
		Φυσική	5	-	6	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	3	-	3	-
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Β'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	2	4

1922-1923	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1922-1923	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου	3	2	3	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Α'	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	4	8	4	4
		Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	3	-	3	-
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Β'	4	3	4	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	2	4

1923-1924	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
1923-1924	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)	4	4	4	4	
	Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)	6	8	4	8	
	Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4	
	Φυσική	4	1	4	1	
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία του επιπέδου και του χώρου	3	2	3	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Α'	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	8	4	4
		Φυσική	5	-	5	-

	B' Έτος	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	3	-	3	-
		Μαθηματική Ανάλυσις μέρος Β'	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4
		Ασκήσεις Φυσικής	-	-	-	3

1924-1925	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)	6	8	4	8
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4
		Φυσική	4	1	4	1
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	4	-	-
	Φυσική	2	2	2	2	

1925-1926	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	6	8	4	8
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4
		Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	4	-	-
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	2	2	2	2	

1926-1927	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	2	-	-
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	2	2	2	2	

1927-1928	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	3	-	-
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	1	2	1	2

1928-1929	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	2	3	2

		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	3	-	-
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	1	2	1	2

1929-1930	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
A' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	2	-	-
	Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός μετ' ασκήσεων		-	-	4	2
	Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων		3	2	3	2
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	3	-	-
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		1	2	1	2

1930-1931	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Πειραματική Φυσική	1	1	1	1

1931-1932	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	2

		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Πειραματική Φυσική	1	1	1	1

1932-1933	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
	Πειραματική Φυσική	1	1	1	1	

1933-1934	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	4
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	-	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	-
	Φυσική (Ηλεκτρισμός)	-	-	2	-	

1934-1935	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	4	2	-	-	

		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	4	4
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	-	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	-	-	2	-

1935-1936	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	3
		Αναλυτική Γεωμετρία	-	-	1	-
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	1
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	-	-	3	1
	Β' Έτος	Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	3	-	-
		Πειραματική Φυσική	1	-	1	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	1	-

1936-1937	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	1	-
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	2	4	1
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	-	-	3	1
	Β' Έτος	Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	2	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	3	2	3
		Πειραματική Φυσική	1	-	1	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1937-1938	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1937-1938	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	-	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	2	3	-
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	-	-	1	-
		Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	2	4
		Πειραματική Φυσική	1	-	1	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1938-1939	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1938-1939	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	-	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	2	3	-
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	-	-	1	-
		Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	2	4
		Πειραματική Φυσική	1	-	1	-
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1939-1940	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1939-1940	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	1	-	-	-
		Μαθηματική Ανάλυσις	2	4	2	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	-
		Γραφικός και Διανυσματικός λογισμός	-	-	1	2

1950-1951	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	5	3	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
	Φυσική II	-	2	-	-	

1951-1952	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	5	3	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
	Φυσική II	-	2	-	-	

1952-1953	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Φυσική I	3	-	3	-
	Φυσική II	2	-	2	-	

	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	3	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1
	Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1

1953-1954	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά I	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
		Φυσική	3	-	3	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά II	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά I (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	

1954-1955	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Φυσική	3	-	3	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	

1955-1956	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	

1956-1957	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	-
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
1957-1958	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	-
		Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού				
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού				
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου				
	Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
1958-1959	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	-

Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
1959-1960	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	-
	Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	2	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού						
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2	
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	

	Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	2	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	2	-
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1	

	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1η Σπουδαστική Περίοδος		2η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1960-1961	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	2	2	2
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	3	2	3	-
	Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-
		Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
	Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	2	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	2	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Ηλεκτρονική	2	2	2	-
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	2	2
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
	Φυσική	2	2	2	2
Β' Έτος	Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Φυσική	3	2	3	-
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-

Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	2	2
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	2	2
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Ηλεκτρονική	2	2	2	-
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	2	2
Ε' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

1962-1963	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	3	-
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	-	-
Β' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Φυσική	3	2	3	-

Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Ηλεκτρονική	2	2	1	-
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανικού Παραγωγής					
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	1	1	2

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
	Φυσική	3	-	3	-
	Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
	Φυσική	3	2	3	-
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
E' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
E' Έτος	Ηλεκτρονική	2	2	1	-
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
E' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

1963-1964

	Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανικού Παραγωγής					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική		3	2	3	2
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική		3	2	-	-
	Ηλεκτρονική		2	-	1	2

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
	Φυσική	4	-	4	-
Β' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
	Φυσική	3	2	3	2
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Ηλεκτρονική	2	2	1	-
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	1	1	-	-
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανικού Παραγωγής					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
	Φυσική	4	-	4	-
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
	Φυσική	3	2	3	2
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	4	2	4	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγου Μηχανικού					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	4	2	4	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1

		Πυρηνική Φυσική (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος		Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	1	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος		Ηλεκτρονική	2	2	1	-
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικού Μηχανολόγου						
Γ' Έτος		Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	4	2	4	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Πυρηνική Φυσική (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος		Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	2	2
Ε' Έτος		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανικού Παραγωγής						
Γ' Έτος		Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	4	2	4	2
		Εφηρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Πυρηνική Φυσική (κατ' επιλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
		Ηλιακή και Αιολική Ενέργεια (προαιρετικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος		Εφηρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
		Ηλεκτρονική	2	-	1	1

1966-1967	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
		Φυσική	4	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Φυσική	3	2	3	2

Κύκλος σπουδών ειδικότητας Γενικών Μηχανολόγων					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγων					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικών Μηχανολόγων					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανικών Παραγωγής					
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	3	2
	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	2	-	-
	Ηλεκτρονική	2	-	1	2

Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
		Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
	Φυσική	4	-	4	-
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
	Φυσική	3	2	3	2
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Γενικών Μηχανολόγων					
Γ' Έτος	Θερμοδυναμική	4	2	4	2
	Θερμοδυναμική (Εργαστήριο)	-	-	-	3
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά I (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά II (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
E' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά II (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ηλεκτρολόγων					
Γ' Έτος	Θερμοδυναμική	4	2	4	2
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά I (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Ηλεκτρονική I	2	-	1	2
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά II (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
E' Έτος	Ηλεκτρονική II	2	-	1	2
	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά II (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Ναυτικών Μηχανολόγων					
Γ' Έτος	Θερμοδυναμική	4	2	4	2
	Θερμοδυναμική (Εργαστήριο)	-	-	-	3

1966-1967 (προτεινόμενο)

	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά I (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά II (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Ε' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά II (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	1	2	1
Κύκλος σπουδών ειδικότητας Μηχανικών Παραγωγής					
Γ' Έτος	Θερμοδυναμική	4	2	4	2
	Θερμοδυναμική (Εργαστήριο)	-	-	-	3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ

1918-1919	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Παραδόσεις	Ασκήσεις	Παραδόσεις	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία Ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	5	8	5	8
		Πειραματική Φυσική	6	-	5	-
B' Έτος	Παραστατική Γεωμετρία	3	4	2	2	

1919-1920	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	6	8	6	8
		Πειραματική Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Παραστατική Γεωμετρία	2	4	-	-
	Εφαρμογές Παραστατικής Γεωμετρίας	-	-	-	4	

1920-1921	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	6	8	6	8
	Πειραματική Φυσική	5 ½	-	5 ½	-	

1921-1922	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	7	4	7
		Φυσική	6	-	6	-
B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4	

1922-1923	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	7	4	7
		Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4

1923-1924	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	7	4	7
		Φυσική	5	-	5	-
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4

1924-1925	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	6	8	4	8
		Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4

1925-1926	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
A' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	4	-	-

1926-1927	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
A' Τάξη	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	4	-	-

1927-1928	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
A' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	3	-	-

1928-1929	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
A' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		2	3	-	-

1929-1930	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	5	3	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	A' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	2	3	-	-

1930-1931	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2

1931-1932	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2

1932-1933	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2

1933-1934	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	2
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2

1934-1935	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	2
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2

1935-1936	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	2

1936-1937	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	2	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	2

1937-1938	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	2	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	1	4	1
B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	2	

1938-1939	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	3	4	3	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	1	5	1
B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	2	

1939-1940	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	3	4	3	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	5	1	4	-
B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	2	

1950-1951	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά Ια	4	4	3	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία Ι	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
B' Έτος		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία ΙΙ	2	3	-	4
		Φυσική ΙΙ	2	-	2	-
Γ' Έτος		Φωτοτεχνία και Ηχοτεχνία	2	-	2	-

1951-1952	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά Ια	4	4	3	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία Ι	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
B' Έτος		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία ΙΙ	2	3	-	4
		Φυσική ΙΙ	2	-	2	-
Γ' Έτος		Φωτοτεχνία και Ηχοτεχνία	2	-	2	-

1952-1953	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Φυσική	3	-	3	-
B' Έτος		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4

1953-1954	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
		Φυσική	3	-	3	-
B' Έτος		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4

1954-1955	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Ε' Έτος	Φωτοτεχνία	2	-	-	-

1955-1956	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Δ' Έτος	Φωτοτεχνία	1	-	1	-

1956-1957	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Δ' Έτος	Φωτοτεχνία	1	-	-	-

1957-1958	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Δ' Έτος	Φωτοτεχνία	1	-	-	-

1958-1959	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Δ' Έτος	Φωτοτεχνία	1	-	-	-

1959-1960	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
	Δ' Έτος	Φωτοτεχνία	1	-	-	-
		Ηχοτεχνία	-	-	2	-

1960-1961	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4

1961-1962	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4

1962-1963	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4

1963-1964	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4

1964-1965	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3

1965-1966	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	Β' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3

1966-1967	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3

1966-1967 (προτεινόμενο)	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	-	-
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία. Προοπτική & Σκιαγραφία.	2	3	2	3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

1918-1919	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Παραδόσεις	Ασκήσεις	Παραδόσεις	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	3	3	3	3
		Πειραματική Φυσική	5	-	4	4

1919-1920	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Πειραματική Φυσική	5	-	5	4
B' Έτος	Ασκήσεις εν τω εργαστηρίω της Φυσικής	-	4	-	-	

1920-1921	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Πειραματική Φυσική	5 ½	-	5 ½	-
B' Έτος	Ασκήσεις εν τω εργαστηρίω της Φυσικής	1	4	1	4	

1921-1922	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Φυσική	6	-	6	-
B' Έτος	Ασκήσεις εν τω εργαστηρίω της Φυσικής	-	5	-	5	

1922-1923	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Α' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Φυσική	5	-	5	-
	Β' Έτος	Ασκήσεις εν τω εργαστηρίω της Φυσικής	-	5	-	5

1923-1924	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική		4	1	4	1
	Α' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Φυσική	5	-	5	-
	Β' Έτος	Ασκήσεις εν τω εργαστηρίω Φυσικής	-	5	-	5

1924-1925	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική		4	1	4	1
	Α' Έτος	Στοιχεία Ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Φυσική	5	-	5	-
	Β' Έτος	Ασκήσεις εν τω εργαστηρίω Φυσικής	-	5	-	5

1925-1926	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	2	4	2	4

1926-1927	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		6	8	4	8
	Πρακτική Γεωμετρία		-	-	-	4
	Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	2	4	2	4

1927-1928	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	1	3	1	3

1928-1929	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
B' Έτος	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	1	3	1	3	

1929-1930	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
B' Έτος	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	1	3	1	3	

1930-1931	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	2
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική	1	3	1	3

1931-1932	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	2
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική	1	3	1	3

1932-1933	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	2
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική	1	3	1	3

1933-1934	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	2
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική	1	3	1	3

1934-1935	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	4	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική	1	3	-	3
		Ηλεκτρισμός	1	1	2	-

1935-1936	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
	B' Έτος	Πειραματική Φυσική	1	1	-	1
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1936-1937	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	4
		Πειραματική Φυσική	4	1	4	1
Β' Έτος		Πειραματική Φυσική	1	1	-	1
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1937-1938	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	6	2	5	4
		Πειραματική Φυσική	5	1	4	1
Β' Έτος		Πειραματική Φυσική	1	2	-	1
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1938-1939	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	6	2	5	4
		Πειραματική Φυσική	5	1	4	1
Β' Έτος		Πειραματική Φυσική	1	2	-	1
		Φυσική (Ηλεκτρισμός)	2	-	2	-

1939-1940	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	3	4	3	4
		Πειραματική Φυσική	-	-	4	-
Β' Έτος		Πειραματική Φυσική	-	3	1	3

1950-1951	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά Ια	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά Ιβ	1	2	1	2
		Φυσική ΙΙ	2	3	2	3
Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	3	-	3	-	

1951-1952	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά Ια	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά Ιβ	1	2	1	2
		Φυσική ΙΙ	2	3	2	3
Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	3	-	3	-	

1952-1953	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	3
		Φυσική Ι	3	-	3	-
		Φυσική ΙΙ	2	-	2	-
	B' Έτος	Φυσική	2	3	2	3
Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-	

1953-1954	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική Ια	2	1	2	1
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	1	1	1	1
		Φυσική	2	4	2	4
Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-	

1954-1955	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	3	-	3	-
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	1	2	1	2
		Φυσική	2	4	2	4
Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-	

1955-1956	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική Ια	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	1	2	1	2
		Φυσική	2	2	2	2
Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-	

1956-1957	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
B' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	1	2	1	2
		Φυσική	2	2	2	2
Γ' Έτος		Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-

1957-1958	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
B' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	1	2	1	2
		Φυσική	2	2	2	2
Γ' Έτος		Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-

1958-1959	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
A' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
B' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	1	3	1	3
		Φυσική	2	2	2	2
Γ' Έτος		Βιομηχανική Φυσική	1	-	1	-

1959-1960	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1959-1960	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	1	3	1	3
		Φυσική	3	2	3	2
	Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-

1960-1961	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1960-1961	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	1	3	1	3
		Φυσική	3	2	3	2
	Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-

1961-1962	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1961-1962	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Φυσική	2	1	2	1
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	1	3	1	3
		Φυσική	3	2	3	2
	Γ' Έτος	Βιομηχανική Φυσική	2	-	2	-

1962-1963	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5	
		Φυσική	3	-	3	-	
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	-	-	
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	3	3	3	3	
		Φυσική	3	5	3	5	
	Τμήμα Χημικών Μηχανικών						
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	-	2	-	2	
		Πυρηνική Φυσική	2	-	2	-	
Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών							
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	-	2	-	2		
	Πυρηνική Φυσική	2	-	2	-		
Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	-	2	-	2		

1963-1964	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5	
		Φυσική	3	-	3	-	
		Ειδικά Κεφάλαια Φυσικής	2	-	2	-	
	Τμήμα Χημικών Μηχανικών						
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4	
		Φυσική	3	8	3	8	
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	-	2	-	2	
		Πυρηνική Φυσική	2	-	2	-	
Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών							
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4		
	Φυσική	3	4	3	4		
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	-	2	-	2		
	Πυρηνική Φυσική	2	-	2	-		

1964-1965	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5	
		Φυσική	3	-	3	-	
	Τμήμα Χημικών Μηχανικών						
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4	
		Φυσική	3	8	3	8	
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2	
		Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-	
	Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών						
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4		
	Φυσική	3	3	3	3		
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2		
	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-		

1965-1966	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5	
		Φυσική	4	-	4	-	
	Τμήμα Χημικών Μηχανικών						
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4	
		Φυσική	3	8	3	8	
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2	
		Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-	
	Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών						
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4		
	Φυσική	3	5	3	5		
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2		
Δ' Έτος	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-		

1966-1967	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Φυσική	4	-	4	-
	Τμήμα Χημικών Μηχανικών					
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Φυσική	3	8	3	8
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2
		Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-
	Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών					
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4	
	Φυσική	3	5	3	5	
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2	
Δ' Έτος	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-	

1966-1967 (προτεινόμενο)	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Φυσική	4	-	4	-
	Τμήμα Χημικών Μηχανικών					
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Φυσική	3	8	3	8
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	1	2	1	2
		Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-
	Δ' Έτος	Εφαρμοσμένη Θερμοδυναμική	3	4	3	4
Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών						
B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4	
	Φυσική	3	5	3	5	
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1	
Δ' Έτος	Πυρηνική Φυσική (κατ' εκλογήν υποχρεωτικό)	2	-	2	-	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

1918-1919	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Παραδόσεις	Ασκήσεις	Παραδόσεις	Ασκήσεις
1918-1919	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	5	6	5	6
		Πειραματική Φυσική	6	-	5	2
	B' Έτος	Ανωτέρα Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	3	3
		Γραφικός & Διανυσματικός Λογισμός	2	-	2	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία & Θεωρία των πιθανοτήτων	2	1	2	-

1919-1920	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1919-1920	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	6	4	6	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	5	-	5	2
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	2	1	-	-
	B' Έτος	Ανωτέρα Μαθηματική Ανάλυσις μετ' ασκήσεων	3	3	-	2

1920-1921	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1920-1921	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	7	4	7	4
		Παραστατική Γεωμετρία	6	4	6	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	5 ½	-	5 ½	2
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	2	1	-	-
	B' Έτος	Ανωτέρα Μαθηματική Ανάλυσις	3	3	-	-
	Γ' Έτος	Θεωρία πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	-	-

1921-1922	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	2	4
		Φυσική	6	-	6	2

1922-1923	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική Γεωμετρία	2	4	2	4
		Φυσική	5	-	5	2

1923-1924	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)	6	8	4	8
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4
		Φυσική	4	1	4	1
	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4
		Φυσική	5	-	5	2

1924-1925	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών (μετά συμπληρώσεων εις την Άλγεβραν και την Τριγωνομετρίαν)	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία (μετά συμπληρώσεων εις την Γεωμετρίαν)	6	8	4	8
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4
		Φυσική	4	1	4	1

	A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	3	3	3	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	2	4
		Φυσική	5	-	5	2

1925-1926	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4	
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	6	8	4	8	
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4	
		Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1	
		A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
			Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Ασκήσεις Πειραματικής Φυσικής	-	2	-	2	

1926-1927	Μαθήματα της προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος		
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις	
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4	
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	6	8	4	8	
		Πρακτική Γεωμετρία	-	-	-	4	
		Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1	
		A' Έτος	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών	4	4	4	4
			Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Ασκήσεις Πειραματικής Φυσικής	-	2	-	2	

1927-1928	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
		Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων	4	5	3	4
		Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
		A' Έτος	Σφαιρική Τριγωνομετρία & Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	1
		Ασκήσεις Φυσικής	-	-	-	2

	B' Έτος	Σφαιρική Τριγωνομετρία &Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	1	1
--	---------	---	---	---	---	---

1928-1929	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Σφαιρική Τριγωνομετρία &Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	1	1
		Ασκήσεις Φυσικής	-	-	-	2
B' Έτος	Σφαιρική Τριγωνομετρία &Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	1	1	

1929-1930	Μαθήματα προπαιδευτικής τάξεως		1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	Στοιχεία ανωτέρων Μαθηματικών μετ' ασκήσεων		4	4	4	4
	Παραστατική Γεωμετρία μετ' ασκήσεων		4	5	3	4
	Πειραματική Φυσική μετ' ασκήσεων		4	1	4	1
	A' Έτος	Σφαιρική Τριγωνομετρία &Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	1	1
		Ασκήσεις Φυσικής	-	-	-	2
B' Έτος	Σφαιρική Τριγωνομετρία &Θεωρία των πιθανοτήτων μετ' ασκήσεων	1	1	1	1	

1930-1931	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Σφαιρική Τριγωνομετρία &Θεωρία των πιθανοτήτων	1	1	1	1
		Παραστατική &Προβολική Γεωμετρία I μετ' ασκήσεων	4	6	3	5
	Πειραματική Φυσική I μετ' ασκήσεων	4	1	4	1	

	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II μετ' ασκήσεων	2	2	-	2
		Πειραματική Φυσική II μετ' ασκήσεων	1	2	1	2

1931-1932	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Σφαιρική Τριγωνομετρία & Θεωρία των πιθανοτήτων	1	1	1	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I μετ' ασκήσεων	4	6	3	5
		Πειραματική Φυσική I μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II μετ' ασκήσεων	2	2	-	2
	Πειραματική Φυσική II μετ' ασκήσεων	1	2	1	2	

1932-1933	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Σφαιρική Τριγωνομετρία & Θεωρία των πιθανοτήτων	1	1	1	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I μετ' ασκήσεων	4	6	3	5
		Πειραματική Φυσική I μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II μετ' ασκήσεων	2	2	-	2
	Πειραματική Φυσική II μετ' ασκήσεων	1	2	1	2	

1933-1934	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Σφαιρική Τριγωνομετρία & Θεωρία των πιθανοτήτων	1	1	1	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I μετ' ασκήσεων	4	6	3	5
		Πειραματική Φυσική I μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II μετ' ασκήσεων	2	2	-	2
	Πειραματική Φυσική II μετ' ασκήσεων	1	2	1	2	

1934-1935	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά μετ' ασκήσεων	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	6	3	4
		Πειραματική Φυσική Ι μετ' ασκήσεων	4	1	4	1
	B' Έτος	Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Μαθηματική Ανάλυσις	-	-	4	3
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	-	-	1	1
		Πειραματική Φυσική ΙΙ μετ' ασκήσεων	1	2	1	2
Γ' Έτος	Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	-	-	1	1	

1935-1936	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	3	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	5	3	5
		Πειραματική Φυσική	4	2	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	1	-	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	-	-	1	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
Γ' Έτος	Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	1	1	1	1	

1936-1937	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	5
		Πειραματική Φυσική	5	2	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	1	-	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	-	-	1	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
Γ' Έτος	Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	1	1	1	1	

1937-1938	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	5
		Πειραματική Φυσική	5	2	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	1	-	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	-	-	1	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
Γ' Έτος	Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	1	1	1	1	

1938-1939	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	5
		Πειραματική Φυσική	5	2	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	1	-	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	-	-	1	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
Γ' Έτος	Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	1	1	1	1	

1939-1940	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	5	3
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	5
		Πειραματική Φυσική	5	2	4	1
	B' Έτος	Αναλυτική Γεωμετρία	3	1	-	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	-	-	1	1
		Μαθηματική Ανάλυσις	3	2	3	2
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
Γ' Έτος	Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	1	1	1	1	

1950-1951	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1950-1951	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	1	-	1	-
		Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	2	-	2	-
	Δ' Έτος	Θεωρία ελαχίστων τετραγώνων	1	1	1	1

1951-1952	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
1951-1952	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία I	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία II	2	4	-	4
		Φυσική II	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
		Σφαιρική Τριγωνομετρία	1	-	1	-
		Θεωρία Πιθανοτήτων και σφαλμάτων	2	-	2	-
	Δ' Έτος	Θεωρία ελαχίστων τετραγώνων	1	1	1	1

1952-1953	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	4	3	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική ΙΙ	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	2	2	2
	Βιομηχανική Φυσική	1	-	-	-	
	Ανωτέρα Γεωδαισία και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	1	2	1	
Δ' Έτος	Ανωτέρα Γεωδαισία και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	2	2	2	

1953-1954	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
		Φυσική Ιβ	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	2	2	2
Δ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	

1954-1955	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	4	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	4	4	2	4
		Φυσική Ια	3	-	3	-
	Φυσική Ιβ	2	-	2	-	

	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	5	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	2	2	2
	Δ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-

1955-1956	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
		Εισαγωγήν εις την Φωτογραφίαν	1	1	1	1
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	
	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	2	2	2	

1956-1957	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
		Εισαγωγήν εις την Φωτογραφίαν	1	1	1	1
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
Γ' Έτος	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	
	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1957-1958	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
		Εισαγωγήν εις την Φωτογραφίαν	1	1	1	1
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	
	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1958-1959	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
		Εισαγωγήν εις την Φωτογραφίαν	1	1	1	1
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-	
	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1959-1960	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	1	2	1
	Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-	

	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	2	1	2	1
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
		Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4

1960-1961	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	3	-	3	-
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1961-1962	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	2	-	2	-
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	4	4	4	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	4	-	4
		Φυσική	3	-	3	-
	Γ' Έτος	Εφηρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1962-1963	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	3	-
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	-	2	-
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3
		Φυσική	3	-	3	-
Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1963-1964	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	3	-
		Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3
		Φυσική	3	-	3	-
Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4	

1964-1965	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	3	-	3	-
	Φυσική (Ειδικά Κεφάλαια)	2	-	2	-	

	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	3	-	3
		Φυσική	3	-	3	-
	Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4

1965-1966	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	5	6	5
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Φυσική	3	-	3	-
	Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4

1966-1967	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
	A' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
	B' Έτος	Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	1	2	1
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	2	2	-	2
		Φυσική	3	-	3	-
	Γ' Έτος	Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	2	4	2	4

1966-1967 (προτεινόμενο)	Σχ. Έτος	Μαθήματα	1 ^η Σπουδαστική Περίοδος		2 ^η Σπουδαστική Περίοδος	
			Διδασκαλία	Ασκήσεις	Διδασκαλία	Ασκήσεις
Α' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	6	6	6	4
		Παραστατική & Προβολική Γεωμετρία	3	3	3	3
		Φυσική	4	-	4	-
Β' Έτος		Ανώτερα Μαθηματικά	5	4	5	4
		Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	2	2	2	2
		Φυσική	3	-	3	2
Γ' Έτος		Θεωρία Σφαλμάτων και μέθοδος ελαχίστων τετραγώνων	3	4	2	3

Abstract

In the history of the National Technical University of Athens, one of the most notable chapters of the scientific, technological and economic history of Greece is being portrayed. The purpose of the present essay is to describe the advancement of teaching Physics and Mathematics at the faculties of the National Technical University of Athens during the period from its reorganization in 1917 to the imposition of the dictatorship in Greece in 1967.

The first part of the essay consists of a retrospect at the history of the most significant technological institute of Greece, the National Technical University of Athens (NTUA), presented through the development of its faculties. An essential methodological tool for reaching this goal was to note down the gradual evolution of the syllabus pertaining to Mathematics and Physics, as well as to the corresponding chairs during the period under deliberation. A search of the connection between the technological needs of the nation and the expansion of the fields of activities of the institute as well as the foundation of new faculties is presented through the programs of studies. In addition, the evolution of the structure of the NTUA was examined in reference with the sociopolitical and economical circumstances in Greece but also in the rest of the world.

In the following part, there is a brief presentation of the professors that taught Mathematics and Physics in the NTUA during the period under deliberation. Their studies and selection procedures are described, their books and publications are presented and their academic work and services to the institute are underlined. Furthermore, emphasis is laid on their contribution concerning the progress made on the fields of research and technology of their time, as well as their European and international scientific presence.

The appendix that concludes the essay attempts to produce a detailed record of the courses of Physics and Mathematics taught in all the faculties of the NTUA. This venture was based on the gathering, study and elaboration of the data detected at the Historical Archives of the institute. This record refers to the dates 1917-1940 and 1950-1967.

Βιβλιογραφία

1. Harman, Peter M. *Ενέργεια, Δύναμη και Ύλη. Η εννοιολογική εξέλιξη της Φυσικής κατά τον 19^ο αιώνα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1993
2. Kragh, Helge. *Οι Γενιές των Κβάντων. Η ιστορία της Φυσικής του 20^{ου} αιώνα*, Εκδόσεις Κάτοπτρο, 2004.
3. Αγριαντώνη, Χριστίνα – Πανσελήνα, Γεωργία Μ. «Η Ελληνική Οικονομία. Διεθνής Κρίση και Εθνικός Προστατευτισμός», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Ο Μεσοπόλεμος, 1922-1940. Από την Αβασίλευτη Δημοκρατία στη Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 7^{ος}
4. Αντωνίου, Γιάννης. *Οι Έλληνες Μηχανικοί. Θεσμοί & Ιδέες 1900-1940*, Αθήνα, Εκδόσεις Βιβλιόραμα, 2006
5. Δημαράς, Αλέξης. «Η Εκπαίδευση 1922-1940. Οι νέες βενιζελικές μεταρρυθμίσεις», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Ο Μεσοπόλεμος, 1922-1940. Από την Αβασίλευτη Δημοκρατία στη Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 7^{ος}
6. Ιορδάνογλου, Χρυσάφης. «Η οικονομία 1949-1974. Ανάπτυξη και νομισματική σταθερότητα», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Νικητές και Ηττημένοι, 1949-1974. Νέοι Ελληνικοί Προσανατολισμοί: Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 9^{ος}
7. Κριμπάς, Κώστας. «Η Ανώτατη Παιδεία. 1922-1940», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Ο Μεσοπόλεμος, 1922-1940. Από την Αβασίλευτη Δημοκρατία στη Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 7^{ος}
8. Κριμπάς, Κώστας. «Ανώτατη παιδεία και έρευνα. 1949-1974», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Νικητές και Ηττημένοι, 1949-1974. Νέοι Ελληνικοί Προσανατολισμοί: Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 9^{ος}
9. Λαμπίρη-Δημάκη, Ιωάννα. «Κοινωνική αλλαγή 1949-1974. Η κοινωνιολογική οπτική του ιστορικού φαινομένου», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Νικητές και Ηττημένοι, 1949-1974. Νέοι Ελληνικοί Προσανατολισμοί: Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 9^{ος}
10. Μαυρογορδάτος, Γιώργος. «Μεταξύ δύο πολέμων. Πολιτική ιστορία 1922-1940», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Ο Μεσοπόλεμος, 1922-1940. Από την Αβασίλευτη Δημοκρατία στη Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 7^{ος}
11. Μπάρμπα, Βασιλική. *Βιομηχανική ανάπτυξη και τεχνολογική εκπαίδευση στην Ελλάδα από το μεσοπόλεμο έως τη μεταπολίτευση. Η εξέλιξη του προγράμματος σπουδών στις σχολές Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών του ΕΜΠ*, Αθήνα, 2007, Μεταπτυχιακή εργασία
12. Μπίρης Κώστας, *Ιστορία Του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου 1836-1916*, Αθήνα 1957, Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον

13. Νικολακόπουλος, Ηλίας. «Ελεγχόμενη δημοκρατία. Από το τέλος του Εμφυλίου έως τη δικτατορία», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Νικητές και Ηττημένοι, 1949-1974. Νέοι Ελληνικοί Προσανατολισμοί: Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003, τόμος 9^{ος}

Αρχειακές Πηγές

1. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Ευρετήριο Πρακτικών Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1924-1947
2. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Ευρετήριο Πρακτικών Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1948-1960
3. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Ευρετήριο Πρακτικών Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1961-1970
4. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1917-1920
5. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1921-1923
6. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1924-1926
7. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1927-1929
8. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1930
9. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1931
10. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1932
11. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1933
12. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1934
13. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1935
14. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1936
15. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1937
16. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1938
17. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1939
18. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1940
19. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1941
20. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1942

21. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1943
22. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1944
23. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1945
24. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1946
25. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1947
26. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1948
27. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1949 I
28. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1949 II
29. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1950
30. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1951
31. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1952
32. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1953 I
33. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1953 II
34. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1954 I
35. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1954 II
36. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1955 I
37. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1955 II
38. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1956 I
39. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1956 II
40. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1957 I
41. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1957 II
42. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1958 I
43. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1958 II
44. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1959 I

69. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1969 III
70. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1970 I
71. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1970 II
72. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συγκλήτου Ε.Μ.Π. 1970 III
73. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Καθηγητών 1916-1920
74. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Καθηγητών 1921-1923
75. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1924-1930
76. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1930-1936
77. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1937-1940
78. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1941
79. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1942-44
80. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1945
81. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1946
82. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1947
83. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1948
84. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1949
85. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1950
86. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1951
87. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1952
88. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1953
89. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1954
90. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1955
91. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1956
92. Εθνικόν Μετσόβιον Πολυτεχνείον, Πρακτικά Συλλόγου Τακτικών Καθηγητών 1957

